

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 16. OKTOBRA 1975

ŠTEVILKA: 41. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484, Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

AVTORJI TEHNIČNIH IZBOLJŠAV V TOZD VALJARNE USTVARILI 640.191 DIN PRIHRANKA

V sredo, 8. oktobra se je v TOZD Valjarne začel tretji krog sej komisij za izume, raziskave in racionalizacije. Do sedaj so imele po dve seji komisije v TOZD VET, TOZD TALILNICE in TOZD VALJARNE, v TOZD HLADNA PREDELAVA pa se je komisija sestala le enkrat. Na sedmih sejah so komisije obravnavale in dokončno ocenile 43 v proizvodnji uvedenih tehničnih inovacij. Na osnovi prikazanih, potrjenih in overovljenih prihrankov in koristi v višini 12.249.595,00 din je bilo izplačanih za 268.674,00 dinarjev odškodnin, akontacij, rent in nagrad.

Komisija za izume, raziskave in novatorstvo v TOZD Valjarne je letos obravnavala in ocenjevala enajst

predlogov, avtorji pa so prejeli za dosežene in ustvarjene prihranke in koristi v višini 2.094.119 din -

47.757,00 din akontacij, odškodnin, rent in nagrad. Na tretji seji, ki je bila preteklo sredo, 8. oktobra so člani komisije na osnovi pozitivnih ocen in priporočil ter potrjenih rentabilitetnih izračunov, pozitivno ocenili osem v proizvodnji uvedenih tehničnih izboljšav. Spodbudno so nagradili avtorje petih tehničnih

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRED DANAŠNJO SEJO IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA ŽELEZARNE

Predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne je za danes, 16. oktobra sklical redno sejo izvršnega odbora sindikata Železarne. Na dnevnem redu je obravnavala vsebinskih priprav na letošnje delovne konference osnovnih organizacij sindikata v TOZD in v organizacijah sindikata ter letne konference sindikata Železarne.

Ob današnji seji izvršnega odbora sindikata je Franc Kobentar še posebej poudaril, da so sindikalni forumi v Jugoslaviji skladno z 22. členom statuta Zveze sindikatov Slovenije dolžni, da ob koncu poslovnega leta posredujejo članom sindikata poročilo o opravljenem delu.

Seji izvršnega odbora bo nato sledil še sestanek s predsedniki osnovnih organizacij sindikata, na katerem bodo prav tako obravnavali priprave na bližnje delovne konference. Predsednikom osnovnih organizacij bodo izročili gradivo, ki ga je pripravil in obravnaval izvršni odbor sindikata Železarne.

RAZMIŠLJANJA OB OSNUTKU SREDNJEROČNEGA PROGRAMA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

V posebni prilogi prejšnje številke Železarja (Železar 40/XVII) je bil objavljen osnutek srednjeročnega programa zdravstvenega varstva regionalne zdravstvene skupnosti Kranj. Javna razprava o tem osnutku bo trajala do 31. oktobra 1975. Sestavek naj bi bil v pomoč vodjem samoupravnih delovnih skupin v Železarni pri vodenju razprave o osnutku programa.

V regionalno zdravstveno skupnost Kranj se združujejo zdravstvene skupnosti občin Jesenice, Kranj, Radovljica, Skofja Loka in Trzin. Osnutek srednjeročnega programa zdravstvenega varstva bi torej moral vsebovati razvojne programe zdravstva teh občin v obdobju od 1976-1980. Osnovno vodilo pri sestavljanju programa bi moralo biti, kakšno stanje bi morali doseči v zdravstvu v gorenjski regiji do leta 1980 in po kakšnih poteh bi to dosegli glede na današnje razmere v zdravstvu. O tem v programu ne zasledimo praktično ničesar ali pa zelo malo. Namesto tega predstavlja osnutek programa več ali manj le podrobno analizo stanja v zdravstvu do leta 1974 ter naštevane različnih normativov (npr.: število pregledov na uro, dan in leto; število pregledov na 100 ali 1000 prebivalcev ipd.), ne da bi pri tem navajali, ali so to splošno veljavna pravila, ki jih zdravstvo na Gorenjskem že izpolnjuje ali jih je treba še doseči in kdaj.

Prioritetne naloge so tako splošne, da jih ne bomo mogli uresničiti, ker nikjer niso omenjene konkretne nalo-

ge in načini, kako jih uresničiti. Tudi obrazložitev finančnega osnutka srednjeročnega programa zdravstvenega

(Nadaljevanje na 2. strani)

ODPRTI DAN NA INSTITUTU JOŽEF ŠTEFAN

Iz instituta Jožef Stefan v Ljubljani smo dobili obvestilo, da bo v soboto, 18. oktobra od 8. do 14. ure odprli svoja vrata širokemu krogu obiskovalcev. Na to opozarjamo predvsem sodelavce v obratih in službah, ki bi jim ta obisk v strokovnem pogledu lahko veliko pomenil. Obiskovalcem bodo na voljo strokovnjaki - vodiči, tako da bo obisk za vsakogar koristen in poučen.

PREDLOG VREDEN RAZMIŠLJANJA

Pobuda nekaterih avtorjev patentov, izumov in tehničnih izboljšav, da se pri tehničnem muzeju Železarne ustanovi poseben oddelek za prikaz in demonstracijo prek 2200 zelo uspešnih in koristnih tehničnih izboljšav, ki prinašajo gospodarski organizaciji vsako leto večmilijonske prihranke, prav gotovo zasluži vso pozornost. Še toliko bolj, ker je pobuda izrečena letos v letu tehničnih inovacij, v letu tridesetletnice osvoboditve in zmage nad fašizmom in 25-letnice delavskega samoupravljanja.

Začetki inventivne dejavnosti v jeseniški železarni segajo že v prve mesece po osvoboditvi in v teh tridesetih letih se je v naši železarni vključile v tehnično inventivno dejavnost že prek 500 iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev. Velik odstotek članov delovnega kolektiva se individualno ali v posameznih timih aktivno ukvarja s tehničnimi izboljšavami. To pa je velik umski kapital, na katerega smo lahko ponosni, njihovi dosežki pa so sestavni del tehničnega razvoja Železarne.

V posebnih prostorih tehničnega muzeja bi iznajditelji naše železarne imeli kaj pokazati, kar se sedaj takorekoč izgublja in uničuje pred našimi očmi. Od Pantzovega feromangana, Knezovih elektrod, 15 tehničnih izboljšav Zidarja, dosežke Bernarda Zbontarja, Azmana, Nagodeta, Torkarja in še in še bi jih lahko naštevali. V tem oddelku bi morali predstaviti prejemnike nagrad Lamberta Pantza, nagrad Novator leta, nadalje prejemnike priznanj Borisa Kidriča itd. Oddelek bi lahko imel tudi v vzgojno mobilizacijskem smislu pri nadaljnjem razvoju množične in kakovostne inventivne dejavnosti v Železarni velik pomen.

Že doslej je na volje vrsta rekvizitov, eksponatov, maket in prototipov, kar bi se izpopolnilo s foto dokumenti, statističnimi prikazi in podobno. Z ne prevelikimi stroški bi lahko to v krajšem času uredili. Že sedaj namreč tehnični muzej obiskujejo številne ekscurzije iz vse Jugoslavije, prej ko slej pa bo vsaj nekaj dni ali ur tedensko moral biti odprt tudi za širšo javnost, da bo lahko v celoti odigral svojo informativno, vzgojno in izobraževalno in končno tudi propagandno vlogo.

Prepričani smo, da bodo to pobudo podprli tudi v društvu inženirjev in tehnikov in v društvu iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav, kakor tudi vodstvo Železarne, predvsem pa vse za napredek inventivne dejavnosti najbolj zainteresirane službe in organizacije. To bi bil verjetno tudi prvi tovrstni muzej pri nas, s tem pa bi odprli tudi novo stran v kroniki razvoja inventivne dejavnosti v naši železarni.

DUŠAN ŠKRJANC V PLAMENSKEM IN JERNEJ MARKEŽ V ROČNEM OBLOČNEM VARJENJU PRVAKA SR SLOVENIJE

Pod pokroviteljstvom člana sveta federacije Franca Leskoška-Luka je bilo v Ljubljani 10. in 11. oktobra finalno republiško tekmovanje najboljših varilcev iz posameznih občin in regij.

Prvi dan je bilo tekmovanje iz teorije varjenja jekla, samoupravljanja in vlo- ga sindikata, drugi dan pa praktično tekmovanje - varjenje izdelkov iz treh postopkov varjenja in to: plamensko varjenje jekla, ročno obločno varjenje jekla in polavtomatsko varjenje jekla v zaščiti plina ogljikov dioksida.

Tega tekmovanja so se udeležili najboljši varilci iz jeseniške občinskega tekmovanja. Vsi finalisti iz jeseniške občine so člani našega kolektiva - Železarne.

Rezultati in uvrstitev naših tekmovalcev v posameznih postopkih varjenja:

Pri plamenskem varjenju se je Dušan Škrjanc iz strojne vzdrževanja - instalacija uvrstil na prvo mesto. Pri ročnem obločnem varjenju se je Jernej Markež iz RO prav tako uvrstil na prvo mesto, Angel Znidaršič - RO pa na peto mesto. Pri tretjem postopku - polavtomatsko varjenje jekla v zaščiti plina ogljikov dioksida, sta se Angel Znidaršič in Jernej Markež uvrstila na peto oziroma šesto mesto.

Na podlagi teh rezultatov je bila izbrana republiška reprezentanca, ki nas bo zastopala na zveznem tekmovanju v Skopju. Iz vsake republike bo nastopilo po 24 tekmovalcev - varilcev in to po šest varilcev iz posameznega postopka varjenja. Poleg navedenih varilcev je bil določen v reprezentanco SR Slovenije tudi naš sodelavec iz SV gradbenega vzdrževanja - kleparji Edvard Tišov, ki je zasedel v končni oceni četrto mesto v Slovenski Bistrici v varjenju aluminija po TIG postopku.

Za tak velik uspeh naših sodelavcev, ki ne pomeni samo tekmovalnega uspeha, ampak dokazuje strokovno sposobnost v eni izmed osnovnih in nepogrešljivih naših dejavnosti, vsem iskreno čestitamo.

Iz rezultatov se vidi, da imamo v Železarni kvalitetne varilce in je za Železarno velika čast, da nas zastopajo na zveznem tekmovanju v Skopju najboljši varilci, ki so naši sodelavci. Obenem pa pomeni njihov nastop v zveznem tekmovanju še večjo afirmacijo za izdelke in polizdelke Železarne.

M. Kristan

ŽIVLJENJSKI STROŠKI NARAŠČAJO HITREJE KOT OSEBNI DOHODEK

Ker bomo za mesec september prejeli osebne dohodke preje kot pa je bilo možno objaviti podatke, želimo bralce informirati predvsem o tem, kaj je na višino osebnih dohodkov vplivalo. Proti pričakovanju so osebni dohodki za 2,34 odstotkov ali za 88 din na zaposlenega nižji od predhodnega meseca in znašajo 3.678 din pri 189 urah. Primerjava za nekoliko daljše obdobje pa nam pokaže:

(Nadaljevanje na 2. strani)

	ur/os	din/h	din/os	popr. % učinka	indeks OD	življ. stroškov
leto 1974	190.0	15.53	2.952	27.07	100.0	100.0
I. poll. 1975	189.1	18.47	3.493	30.05	118.3	120.5
julij	191.5	19.85	3.802	29.27	128.8	129.8
avgust	191.5	19.68	3.766	31.03	127.6	130.1
september	188.9	19.47	3.678	30.68	124.6	132.6
juli - september	190.6	19.67	3.750	30.36	127.0	130.8
januar - september	189.6	18.87	3.579	30.15	121.2	123.9

V petek, 10. oktobra je obiskalo našo železarno okrog 60 novinarjev iz vse Jugoslavije, ki so kot delegati sodelovali na XIV. skupščini Zveze novinarjev Jugoslavije v Kranjski gori. V spremstvu predstavnikov Železarne so si ogledali valjarno bluming in gradbišče nove hladne valjarne. Po ogledu pa so se še nekaj časa v restavraciji Kazine zadržali v razgovoru s predstavniki Železarne in političnega ter družbenega življenja občine.

AVTORJI TEHNIČNIH IZBOLJŠAV V TOZD...

(Nadaljevanje s 1. str.)

izboljšav v skupni višini 40.356,00 dinarjev, kar je 6,3 odstotkov od ustvarjenih prihrankov, ki znašajo 640.191,00 din.

Positivno je bil ocenjen izboljševalni predlog št. 2157 avtorja Mavra Lenardiča, referenta za pripravo dela v adjutatu štelke Javornik. Avtor je prestavil Demag ravnalne stroje bližje normalizirni peči Custodis in s tem bistveno povečal proizvodnjo in znižal nadure. Za prikazani in potrjeni prihranek v višini 60.068,00 din, je avtor že prejel akontacijo v višini 1.000,00 din, medtem ko dokončna odškodnina znaša 2.312,00 din in zato so mu priznali še izplačila razlike.

Avtorja Ivan Strgar in Alojz Fajfar, strojna vzdrževalca iz oddelka hidravlika in pnevmatika, sta prijavila v oceno tehnično izboljšavo št. 2193, ki se nanaša na tesnenje na hidromotorjih Welman voza v valjarni debela pločevina. Zaradi tega ni bilo potrebno nabaviti novega Welman voza s čemer sta prihranila

POŠKODBE V SEPTEMBRU

Iz podatkov, ki nam jih je posredovala služba za varstvo pri delu, je razvidno, da smo zaradi 42 poškodb na delovnih mestih v mesecu septembru izgubili 716 delovnih dni. Dodatno smo zaradi sedmih poškodb na poti v službo izgubili še 113 delovnih dni.

Pregled poškodb po posameznih TOZD je naslednji: TOZD Talilnice 13 poškodb 168 izgubljenih dni, TOZD Valjarne pet poškodb 119 dni, TOZD Hladna predelava osem poškodb 228 dni, TOZD VET 13 poškodb 184 dni in v DS Skupne službe tri poškodbe 17 delovnih dni.

V TOZD Talilnice poškodb na poti v službo niso imeli. Eno poškodbo in 18 izgubljenih dni so imeli v TOZD Valjarne, dve poškodbi in 11 dni v TOZD Hladna predelava, eno poškodbo 27 dni v TOZD VET ter v DS Skupne službe tri poškodbe in 57 izgubljenih delovnih dni.

ZAKAJ TAKO SLOVO?

Največja vrednota v socializmu je človek. Zato je razumljivo, da posebno skrb temu vprašanju posveča naša socialistična samoupravna družba, ki omogoča dostojno življenje slehernemu občanu. Toda žal se skladno z materialno rastjo in skrbjo ne razvija tudi socialistična miselnost — humanost, tovarištvo, skratka socialistični odnosi med ljudmi. V tridesetih letih po osvoboditvi, so se materialni pogoji, socialno zdravstvena skrb in drugi pogoji življenja bistveno izboljšali. Medtem, ko pa odnosi med ljudmi, predvsem tovarištvo, ki je zraslo v revoluciji in prvih letih obnove in izgradnje domovine, zaostaja za materialnim razvojem.

Premišljujem, koliko bolj bi bili danes bogatejši, če bi imeli še tovarištvo iz tistih dni.

Vse to mi je rojilo po glavi ob odprtem grobu tovariša Draga Kosa, ko smo čakali, da bo stopil h grobu eden od sodelavcev, sindikata ali organizacije ZKS in mu spregovoril nekaj besed v slovo. Ni ga bilo. Le pevski zbor upokojencev mu je zapel, ko so zadnji žarki v prelepem jesenskem popoldnevu z vso močjo še zadnjič posvetili na odprto gomilo.

Mesto v Železarno in njeni dimniki je že tonilo v temo. Železarna, v kateri je pokojni Drago delal 26 let.

Premišljeval sem zakaj se nihče ni poslovil od Draga, ko je odšel za vedno od nas, ko včasih s tako pozornostjo pripravimo poslovalni ceremonij za nekoga, ki gre le na drugo delovno mesto. Ali v Železarni niso vedeli, da so izgubili člana kolektiva, člana sindikata in komunisto, da je odšel in se ne bo več vrnil? Vem, da so prišli k pogrebu številni sodelavci. K meni je ob grobu celo pristopil upokojenec Železarne, ki je pred leti delal z Dragom in rekel: »Takega pogreba Drago ni zaslužil.«

Menim, da v Železarni ne bi smelo priti do take napake, ki se ne da več popraviti. V Železarni se zato ne, ker imajo tudi profesionalni kader in odgovorne zato, ki v tem primeru zaslužijo opravičeno kritiko. To se ne bi smelo zgoditi v nobenem kolektivu. Vedno in povsod moramo vedeti za sotočariša, sodelavca, sindikat in ZK pa za svojega člana.

Slovo od tovariša, sodelavca, ki odhaja, posebno če nas zapuša za vedno, je najmanj kar v takem trenutku moramo narediti za sočloveka, to pa je včasih večja pomoč pri zadetih svojcem, kot ne vem kakšna materialna pozornost.

Jaka Klinar

la 132.800,00 din. Na osnovi priporočila in pozitivne ocene obratovodstva valjarne debele pločevine in vzdrževalnih strokovnjakov, sta avtorja upravičena do enkratne odškodnine v višini 9.312,00 din, katero si avtorja delita v razmerju 50:50.

Nazif Ljuta in Vinko Lagoja, asistent in urejevalec armatur v valjarni Javornik I, sta izvedla in prijavila v oceno izboljševalni predlog št. 2194 »predelava in uporaba odpadnih, nerabnih nožev iz Sack škarij iz težke proge za potrebe plinažnih škarij za rezanje profilov proge profila 450.« S to izvirno tehnično izboljšavo sta avtorja prihranila na leto 91.076,00 din in sta na osnovi tega upravičena do odškodnine v višini 7.100,00 din, katero si delita v razmerju 50:50.

Prizadevni in večkratni novator Ivan Strgar je s svojimi sodelavci Jožetom Pintarjem, Petrom Papičem in Jožetom Partetom prijavil v oceno že izvedeno tehnično izboljšavo št. 2195 »nove priprave za popravilo Rau brusilnih strojev«. Avtorji so te dodatne stroje in priprave odlično izvedli in omogočili brezhibno popravilo Rau brusilnih strojev. Za ustvarjeni prihranek 251.829,00 din, so upravičeni do enkratne odškodnine v višini 13.450,00 din. To tehnično izboljšavo bodo skupaj z inovacijo št. 2199, katero je izvedel Peter Papič, strojni ključavničar, prijavili na patentni urad za patentiranje. Priznana odškodnina

si avtorji delijo v razmerju 25:25:25:25.

ŽIVLJENJSKI STROŠKI ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

Ze pri obravnavi osebnih dohodkov za mesec avgust smo ugotavljali, da v septembru lahko pričakujemo enak rezultat samo v primeru, če bodo proizvodni rezultati bistveno boljši, ker bo pač število plačanih ur zaradi en dan krajšega meseca manjše. Ne smemo namreč pozabiti, da dela približno polovica delavcev v sistemu 4+1, ki ni pod vplivom planiranega števila 184 ur, kolikor so jih dolžni ustvariti ostali delavci v sistemu 5+2. Razlogi, da smo nekoliko izpod pričakovanega rezultata pa so naslednji: dve in pol ure krajši delovni čas, 0,35 odstotkov nižji učinek, za 5200 ur manj sobotnih dopustov in nespremenjena stimulacija na operativni program.

Pri tem nas preseneča lahko samo rezultat skupnega učinka, ki je kljub večji skupni proizvodnji izražen le s 30,68 odstotkov dočim je v avgustu znašal 31,03 odstotka. Z grobo analizo smo lahko ugotovili, da je bilo porabljenih za približno tri odstotke večjo skupno proizvodnjo, kar devet odstotkov več učinkovitosti ur. Ker na učinek vpliva tudi medfazna in nedovršena proizvodnja, razumljivo oba podatka nista v enakem razmerju in le v grobem kažeta, kaj se resnično dogaja.

Značilnost v mesecu septembru je tudi v tem, da sta le dva manjša obrata, to je obrat vratnih podbojev in elektroodni obrat dosegla višji osebni dohodek, vsi ostali s službami vred pa nižjega. Torej nesorazmerja ni bilo, kar dokazuje, da so v glavnem vsi obrati podvrženi vplivom, ki veljajo več ali manj za vso Železarno.

Z izplačilom za mesec september smo dosegli v kumulativni poprečje 3.579 din na zaposlenega, kar je 1,67 odstotkov izpod planirane letne višine.

RAZMIŠLJANJA OB OSNUTKU...

(Nadaljevanje s 1. strani)

varstva za obdobje 1976—80 je presplošno. Pri navajanju družbenoekonomskih kazalnikov razvoja gorenjskih občin celo niso upoštevani isti viri podatkov, tako da se spet ne da primerjati občin med seboj. Primerjalni in razvojni so le demografski podatki (tabele: ocenjeno število prebivalcev in zavarovanih oseb, število varovancev posameznih populacijskih skupin ter naravno gibanje prebivalstva po občinah in letih od 1976—80). Problem predstavljajo le zaposlene žene, ki so v podatkih evidentirane dvakrat. Zato bo zdravstvena skupnost morala uvesti sistem preštevanja dejanskih zavarovancev.

Srednjeročni program zdravstvenega varstva bi moral torej vsebovati, kaj je najmanj, kar bo moralo zdravstveno varstvo doseči v petletnem obdobju. Zato, da bi uresničili minimalni obseg zdravstvenega varstva, pa se je treba konkretno dogovoriti, kakšna bo:

- kadrovska politika,
- investicijska in
- stanovanjska politika ter
- razmerje med hospitalno in ambulantno službo.

Strokovna služba, ki je program sestavljala, bi morala pri kadrovski politiki izhajati iz dejanskega stanja zdravstvenega kadra leta 1975 ter iz potrebe, ki jih bo treba uresničiti do leta 1980. Zato bi bilo treba podati pregled štipendistov na različnih nivojih, kdaj bodo končali šolanje oz. študij, koliko in katere profile bodo v naslednjih petih letih štipendirale zdravstvene ustanove ter koliko in katere kadre bo treba štipendirati iz solidarnostnega sklada ipd.

O investicijski politiki v zdravstvu in v osnutku programa ni ne duha ne

si avtorji delijo v razmerju 25:25:25:25.

Jože Zidar, asistent za vzdrževanje in Venceslav Lapajne, delovodja strojnega vzdrževanja Javornik, sta uspešno popravila in omogočila brezhibno popravilo transportne verige pred potisno pečo v valjarni debele pločevine. Avtorjema je s tehnično izboljšavo št. 2197 uspešno prihraniti preko 104.000,00 din. Na osnovi ocen in priporočil pristojnih proizvodnih in vzdrževalnih asistensov ter izvedencev, je bila avtorjema priznana skupna odškodnina 8.182,00 din, ki si jo avtorja delita v razmerju 50:50.

Predsednik komisije za izume, raziskave in racionalizacije pri TOZD Valjarne Ludvik Pagon, mora pri obratovodstvu valjarne bluming in v strojnem vzdrževanju zahtevati pospešeno izvedbo izboljševalnega predloga št. 2163, avtorja Petra Freliha, vodilnega valjarca v valjarni bluming štekel (centriranje nosilnega jarma za spodnji delovni valj), ki je že bilo pozitivno ocenjeno. Ko bo predlog realiziran, bo avtorju priznana upravičena odškodnina na osnovi prikazanih in potrjenih prihrankov in koristi.

Tehnična izboljšava št. 2198, ki jo je izvedel večkratni novator Jože Zidar, asistent za vzdrževanje v valjarni težke pločevine, ni mogla biti dokončno ocenjena in nagrajena, ker še ni leto dni v uporabi in še niso izračunali prihranka in koristi.

Končni podatki, ki zajemajo vključno mesec september in predvidevanja za naslednje tri mesece nam kažejo, da bi v decembru prišli z osebnim dohodkom na planirano višino 3.640 din, kar bi bilo v redu, če bi bila tudi vsa druga planska predvidevanja v enakih okvirjih. Najbolj nas moti pri vsem to, da naraščanje življenjskih stroškov že nekaj časa ogroža realni osebni dohodek. Če izhajamo iz podatkov, ki so glede gibanja življenjskih stroškov že bili objavljeni, moramo vzeti za primerjavo mesec julij, kjer je slika naslednja:

$$\frac{1-117,75}{1-117,75} = 120,0 \text{ indeks OD}$$
$$\frac{1-117,75}{1-117,75} = 121,8 \text{ indeks OD}$$

Če upoštevamo, da je indeks življenjskih stroškov do julija naraščal s povprečno 2,5 odstotki na mesec in v drugem polletju to zmanjšamo celo na dva odstotka, bodo ob koncu leta življenjski stroški dosegli indeks 127,0. OD v planirani višini pa le 124,0. Upoštevajoč to dejstvo in splošno gibanje osebnih dohodkov v Sloveniji, ki je nekoliko nad »železarskim« in pa sorazmerno ugoden ekonomski rezultat, je odobor za dohodek in nagrajevanje na svoji 30. seji, 10. oktobra 1975, da se z veljavnostjo od 1. oktobra dalje poveča vrednost obračunskih postavk za pet odstotkov.

Ta ukrep, ob občutno zmanjšani osotsnosti, ki daje ugodne pogoje za normalno proizvodnjo, bo verjetno prispeval k temu, da bo doseženi osebni dohodek za leto 1975 nekoliko iznad planiranega, v odnosu na leto 1974 pa nekeje med indeksom 125 — 126. Če bodo s tem opravičena tudi pričakovanja glede proizvodnje, si lahko obetamo za leto 1975 načrtovani ekonomski uspeh, kar nam zagotavlja tudi uspešen start v naslednje leto.

SM

sluha. Strokovna služba pa bi morala predlagati, katere investicije v zdravstvo na Gorenjskem imajo v petletnem obdobju prioritetni pomen, predvsem pa bi bilo treba navesti, katere investicije, ki smo jih že začeli, je treba čimprej dokončati. V javni razpravi pa bi se odločili, katere investicije bodo lahko realizirane glede na razpoložljiva sredstva.

Pri rezevanju kadrovskih vprašanj in hkrati problemov, ki zaradi tega nastopajo v zdravstvu, bi veliko pomagala ustrezna stanovanjska politika. Namesto, da »jamramo«, da ni stanovanj za zdravnike in da zato odhajajo iz jesenjske občine, bi bilo v osnutku srednjeročnega programa treba navesti, koliko stanovanj bo potrebnih za zdravstvene delavce v petletnem obdobju, kakšni bodo viri financiranja stanovanj in podobno.

Značilno je, da v zdravstvu istočasno rastejo ambulantni in hospitalni stroški (torej stroški zdravljenja v ambulantah in bolnišnicah). Normalno pa je, da rastejo ali eni ali drugi stroški, ne pa oboji. To pomeni, da delujejo ambulantne in bolnišnične nepovezane, vsaka po svojih programih. Zato bi osnutek programa moral že predlagati integracijske procese v ambulantni in bolnišnični službi, ker bi le s povezovanjem znižali stroške, zmanjšali dupliranje različnih opravil (npr. laboratorijski pregledi), investicij in podobno.

V javno razpravo o srednjeročnem programu zdravstvenega varstva naj se aktivno vključijo delegati, ki jih delegacije delegirajo na seje skupščine samoupravne interesne skupnosti za zdravstvo. Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje v Železarni pripravi prihodnji teden posvetovalni sestanek.

Nada DEJAK

S POSVETOVANJA O KLUBIH SAMOUPRAVLJALCEV

Desetega oktobra je bilo v Ljubljani posvetovanje predsednikov iniciativnih odborov za ustanovitev klubov samoupravljalcev. To posvetovanje je bilo v skladu s programom Priporočila o ustanovitvi in delovanju klubov samoupravljalcev, ki ga je sprejelo predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije na seji 12. septembra 1975 (objavljeno v Delavski enotnosti, št. 37, letnik XXXII in Železarni, št. 38, letnik XVII).

Iniciativne odbore so imenovala predsedstva vseh občinskih svetov Zveze sindikatov Slovenije že septembra (po programu), le jeseniški občinski svet tega še do danes ni storil. Na posvetovanju so se dogovorili o dejavnosti iniciativnih odborov, razpravljali o povezavi med klubi samoupravljalcev in delavsko univerzo ter o programu družbenopolitičnega izobraževanja.

Vloga in naloge kluba samoupravljalcev določa vzorec samoupravnega sporazuma o ustanovitvi in delovanju kluba samoupravljalcev, seveda pa mora vsak klub vsebinsko svojega delovanja izpolniti s specifičnimi pogoji, v katerih deluje. Bistvo kluba najbolje izraža izrek: »Iz prakse za prakso«. Klub predstavlja organizirano, neposredno izmenjavo izkušenj samoupravljalске prakse, zato klub ni družbenopolitična organizacija, niti ne prevzema funkcije družbenopolitičnih funkcij. Pripravi in oblikoval bo program družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja delavcev — samoupravljalcev. Ta program pa bo izvajala delavska univerza.

Klub ne bo institucija z novim profesionalnim kadrom, ampak se bodo v njem združevali in povezovali vsi samoupravni subjekti (delavci — samoupravljalci, strokovnjaki — svetovalci, dokumentacijska služba in podobno). Delovanje kluba bo moralo temeljiti predvsem na tistih pogojih dela, ki v posamezni občini že obstajajo.

V jeseniški občini se bo torej povezoval predvsem z delavsko univerzo in centrom za proučevanje samoupravljanja in informiranje v železarni Jesenice. Naloga predsedstva občinskega sindikalnega sveta je torej, da čimprej imenuje iniciativni odbor, ki bo organizator vseh priprav do podpisa samoupravnega sporazuma o ustanovitvi in delovanju kluba samoupravljalcev ter do ustanovitve skupščine kluba. N. Dejak

TEKMOVANJE VARILCEV

V počastitev 30-letnice osvoboditve, 25. letnice samoupravljanja in leta inovacij je bilo v občini Jesenice, 26. septembra, tekmovanje varilcev v varjenju jekla. Na tekmovanje so se prijavili najboljši varilci železarne Jesenice. Kljub osebnim pozivom v drugih podjetjih naše občine prijav ni bilo. Le Športmetal je prijavil enega varilca. Tekmovanje je bilo organizirano na pobudo republiškega sindikata delavcev kovinske industrije, društva za varilno tehniko SRS in zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije.

Tekmovanje je bilo v treh najbolj razširjenih — uporabljenih postopkih varjenja jekla, in to: ročnem obločnem varjenju jekla, polavtomatskem varjenju jekla v zaščiti plina ogljikovega dioksida, plamenskem varjenju jekla.

Ročno varjenje, na primer obločno in plamensko, vse bolj izpodriva drugi postopki in to polavtomatski, avtomatski, uporovni, s pritiskom, termitski itd. V vzdrževalnih obratih, kot so v naši železarni in na montažah raznih konstrukcij pa je v veliki meri ročno varjenje edini mogoč postopek — način spajanja in navarjanja jeklenih konstrukcij in strojnih delov.

Drugi postopki, ki so bolj kvalitetni in hitrejši se uporabljajo predvsem tam, kjer je serijska proizvodnja varjenih delov. V naši železarni avtomatsko pod praškom navarjamo na transportu tekalna kolesa za žerjave in železniška vozila izrabljene grebnjake itd. Na Javorniku v strugarni valjev navarjamo avtomatsko pod praškom predvsem izrabljene valjavniške valje. V zadnjem času pa varimo na Javorniku v obratu podbojarna uporovno in polavtomatsko v zaščiti plina ogljikovega dioksida.

Za dokaz varivosti jekel železarne Jesenice z našim dodatnim materialom — varilna žica in varilni prašek, pa imamo v elektrodnem obratu polavtomatski varilni stroj za varjenje varilnih poizkusov v zaščiti plina ogljikovega dioksida in avtomatski varilni stroj za varjenje pod varilnim praškom.

Z reparaturnim varjenjem in navarjanjem različnih in pomembnih strojnih delov proizvodnih obratov v Železarni vzdrževalci — varilci prihranimo velika finančna sredstva.

REZULTATI IN UVRSTITVE TEKMOVALCEV V POSAMEZNIH POSTOPKIH VARJENJA:

Uvrstitev	Ime in priimek obrat	doseženo število točk		skupaj
		teoretično	praktično	
ROČNO OBLOČNO:				
1. mesto	Jernej Markež — RO	89	204	293
2. mesto	Angel Znidaršič — RO	79	202	281
3. mesto	Marjan Guzej — SV-HVŽ	86	171	257
4. mesto	Branko Pagon — elektrodni ob.	74	156	230
5. mesto	Anton Muhar — SV montaža	63	157	220
6. mesto	Milan Pribak — SV martinarna	65	140	205
7. mesto	Emil Robič — SD konstruk. del.	62	142	204
8. mesto	Gerasim Anakijev — transp. voz. del.	34	163	197
9. mesto	Mikloš Nemoda — športmetal	65	129	194
V ZAŠČITI OGLJIKOVEGA DIOKSIDA:				
1. mesto	Jernej Markež — RO	89	252	314
2. mesto	Angel Znidaršič — RO	84	208	292
3. mesto	Branko Pagon — elektrodni od.	67	138	255
4. mesto	Milan Mravlje — SD konstr. del	66	144	210
5. mesto	Emil Robič — SD konstr. del.	54	147	201
PLAMENSKO VARJENJE:				
1. mesto	Dušan Škrjanc — SV instalacija	55	213	268
2. mesto	Franc Pernel — SV instalacija	48	163	211
3. mesto	Zvone Škrjanc — el. top. energ.	55	150	205
4. mesto	Mitja Mrak — PIV energija	56	148	204
5. mesto	Franc Rozman — transp. voz. del.	59	121	180
6. mesto	Lovro Sodja — SV instalacija	45	112	157
7. mesto	Janez. Košir — el. top. energ.	45	109	154
8. mesto	Albin Poljanc — el. top. energ.	38	104	145

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V DEVETIH MESECIH

Obrat	Skupna proizvodnja			Gotova proizvodnja			Odprema
	Družbeni plan	Izvršitev	%	Družbeni plan	Izvršitev	%	
Plavž	113.100	110.725,8	97,9				
SM jeklarna	252.000	244.133,4	96,9				
El jeklarna	133.000	136.681,3	102,8				
Livarna	1.355	1.399,4	103,3	450	555,1	123,4	555,1
Samotarna	12.800	12.143,4	94,9	2.250	1.829,8	81,3	1.829,8
TOZD TALILNICE	512.255	505.083,3	98,6	2.700	2.384,9	88,3	2.384,9
Bluming	336.900	335.291,6	99,5	13.180	12.004,8	91,1	11.896,4
Stekel	102.370	68.619,3	94,1	68.880	37.040,7	94,0	36.562,1
Term. obdel.		27.760,6			27.720,4		27.172,5
SKUPAJ	439.270	431.671,5	98,3	82.060	76.765,9	93,5	75.631,0
Valj. žice	84.900	81.685,5	96,2	27.370	22.061,9	80,6	21.858,1
Valj. prof.	23.880	26.092,5	109,3		1.258,6		1.327,9
Valj. deb. pl.	69.800	70.372,9	100,8	69.060	69.144,1	100,1	68.610,0
TOZD VALJARNE	617.850	609.822,4	98,7	178.490	169.230,5	94,8	167.427,0
Hladna valj.	23.570	23.286,6	98,8	21.200	22.479,0	106,0	22.510,3
Žičarna	52.285	48.549,7	92,9	37.035	32.986,3	89,1	33.090,7
Profilarna	17.680	18.494,7	104,6	15.430	17.749,0	115,0	17.690,4
Podbojarna	2.100	445,8	21,2	2.100	444,9	21,2	193,1
Jeklovlek	15.090	16.906,3	112,0	15.030	16.905,2	112,5	17.104,3
Elektroodni	12.920	12.811,6	99,2	12.865	12.746,2	99,1	12.669,9
— elektrode	12.310	12.298,0	99,9	12.265	12.235,3	99,8	12.166,3
— prašek	610	513,6	84,2	600	510,9	85,2	503,6
Žebližarna	10.225	9.273,8	90,7	10.150	9.249,2	91,1	9.268,9
— žebliži	9.100	8.321,3	91,4	9.100	8.316,2	91,4	8.337,6
— bodeča ž.	1.050	927,1	88,3	1.050	927,1	88,3	926,2
— sekanec	75	25,4	33,9		5,9		5,1
TOZD PREDELAVA	133.870	129.768,5	96,9	113.810	112.559,8	98,9	112.527,6
SKUPAJ	1.263.975	1.244.674,2	98,5	295.000	284.175,2	96,3	282.339,5
Cest. odboj. + deli	930	243,0	26,1	930	243,0	26,1	243,0
ŽELEZARNA	1.264.905	1.244.917,2	98,4	295.930	284.418,2	96,1	282.582,5

TOZD Talilnice

Skupna proizvodnja v devetih mesecih je dosegla 505.083 ton ali 98,6 odstotka plana. Devetmesečne planske obveze sta dosegla obrata jeklarna in livarna. Po posameznih obratih pa je bilo stanje naslednje:

Plavž

Zaradi remonta plavža 1, ki je trajal 34 dni v maju in juniju, je bilo letos izdelano manj grodila kot lani. Ta plavž dela ves čas dobro, dočim ima plavž 2 od maja dalje precej neenakomeren hod.

Poraba koksa v poprečju obeh peči je 0,9 kg/t, kar je za 22 kg/t boljše kot lani. Vseh devet mesecev smo bili zadovoljivo preskrbljeni z vsemi surovinami.

Aglomeracija je obratovala dobro, izdelala je 134.350 ton sintra (zaradi remonta plavža), lani v istem času pa 140.140 ton.

Apnenica ni obratovala 21 dni zaradi popravila plinovoda. Kamnolom Trebež je uvedel elektro lokomotivo za odvoz iz rova.

V tem času smo dobili naslednje nove naprave: jeklen trak za transport povratka in aglomeraciji, sito za koks, garderobe in plinski drsnik za ločitev plavža 1, delavnico v Trebežu, trak za Trebež in kavino za delovodje.

Martinarna

V januarju nismo imeli vložka, ne starega železa in ne grodila. Kasneje so bile dobave redne in imamo sedaj primerne zaloge. Predvideno petmesečno obratovanje ni bilo možno tako kot smo predvidevali zaradi slabe vzdržnosti peči, saj je povprečna vzdržnost čukov manjša za 30 odstotkov, poraba opeke za oboko pa za 2 kg/t večja. Povprečni čas trajanja sarž je 7,14 ur, lani v istem obdobju pa je bilo 7,02 ur.

Elektro jeklarna

Plan proizvodnje jekla je presegla za 36,1 ton. Zelo dobro je bilo obratovanje v prvih šestih mesecih, kasneje pa so razni vzroki poslabšali te uspehe. To so predvsem: prepoved uvoza dolomitnih blokov in okvare na Luctromelt peči.

Nove naprave v tem obratu so: zračna zavesa, črpalke in klima naprava za 50 tonski žerjav.

Livarna

Poleg domačih naročil jeklotitine za vzdrževanje in banje za jeklarno, so bila pomembna naročila: ponvice za žilindro in ferolegure, odlitki za ladje, delnišivo in za strojogradnjo. Odlitki barvnih kovin so bili izdelani za potrebe Železarnice.

Nove naprave: skobelni stroj za močno mizarno in električna sušilna peč.

Samotarna

Obrat je pod planom predvsem zaradi surovin, ker jih ni bilo vedno na razpolago in zaradi preveč okvar na strojih in večje odsotnosti v poletnih mesecih.

Opek smo proizvedli 9.726 ton lani v devetih mesecih pa 10.256 ton.

Stanko Cop

TOZD Valjarne

TOZD VALJARNE

V nekaterih obratih TOZD Valjarne smo imeli v poletnih mesecih težave zaradi prevelikih zastojev in delno tudi zaradi pomanjkanja delavcev. Šele v

septembru se je situacija popravila. Zato smo dosegli pri skupni proizvodnji 98,7 odstotkov in pri gotovi proizvodnji 94,8 odstotkov družbenega plana.

Valjarna bluming

V tej valjarni smo obratovali v prvih mesecih letošnjega leta zelo dobro. Kasneje so se začele v poletnih mesecih težave zaradi predolge montaže novega merilca debeline na štelok ogrojudu in zaradi nekaterih večjih nepredvidenih zastojev mehanskega značaja. Šele v septembru se je situacija spet normalizirala. Vendar smo kljub temu dosegli 24,9 odstotkov skupnih zastojev na obratovalni čas, kar je za 0,5 odstotkov manj kot v letu 1974. Tudi skupna proizvodnja je bila za 25,851 ton višja kot v istem obdobju lanskega leta in samo 0,5 odstotkov pod letošnjim družbenim planom.

Valjarna štelok

Ta valjarna ni izpolnila planiranega programa skupne in gotove proizvodnje in je zgoraj omenjenih razlogov in pa zaradi prepozno formirane tretje izmene na liniji rezanja. Ta bi morala pričeti z obratovanjem že ob pričetku leta, vendar se je zaradi pomanjkanja delovne sile pričetek zavlekel v drugo polovico februarja.

Valjarna žice

Valjarna žice ni dosegla planirane skupne proizvodnje zaradi visokih zastojev, ki so izredno narasli v poletnih mesecih. Delno zaradi mehanskih in elektro okvar in delno zaradi pomanjkanja delavcev. Šele v septembru se je situacija nekoliko normalizirala. Zato so tudi skupni zastoji na obratovalni čas za obdobje januar-september za 38,4 odstotki za 2,1 odstotek višji kot v letu 1974.

ŠE NEKAJ MISLI NA ČLANEK O DELOVNI DISCIPLINI V ŽIČARNI

V 40. številki Železarnja je bil objavljen članek z naslovom: »Zgledu žičarne v pogledu delovne discipline bi morali slediti vsi«. Ker sem prav v tem obratu zaposlen že skoraj dve desetletji kot elektro-vzdrževalec, vedno z zanimanjem spremljam vsa dogajanja in uspehe obrata, kakor tudi žičarjev. Zdi se mi, da bi morali v članku poudariti tudi nekaj drugih pomembnih dejstev, ki jih navajam v svojem sestavku.

Res je, da so v žičarni I uvedli v novembru 1974 kontrolo prisotnosti na delu s pomočjo evidenčnih markic. Naj že takoj na začetku povem, da so nekateri posamezniki temu nasprotovali. Ker pa je bil predlog na sestanku SDS podan s pripombo, da bo podobna evidenca uvedena postopoma v vsej Železarni, so žičarji pristali na to. Kot je navedeno v članku, so bili že v začetku doseženi spodbudni rezultati. Dvomim, da gre to pripisati v celoti uvedbi novega načina evidence prisotnosti na delovnem mestu. Kako to, da so žičarji v preteklih letih dosegli zelo dobre proizvodne rezultate, saj so bili nemalokrat za zgled vsemu kolektivu, in vendar takrat še niso imeli evidenčnih markic?

Pisec navaja, da so stroji od takrat dalje obratovali še tudi pol ure pred koncem dne. To ni res! Zavedevanje žičarjev je tako visoka, to si upam trditi, da so stroji že tudi pred uvedbo evidenčnih markic obratovali do pol ure pred iztekom dne, ali pa še dlje. Seveda ne vsi, pač pa v veliki večini. Naj povem še to, da je veliko žičarjev tudi takšnih, ki svoje stroje poženejo že pred začetkom dne. Pa ne samo to. Ker so novejši stroji opremljeni z izpopolnjeno elektromehansko zaščito, ni bojazni, da bi se pri zapletu žica odtrgala in »ušla« skozi votlice. Če se žica zaveže, se stroj avtomatsko ustavi. Ravno zaradi tega večina žičarjev pusti stroj v obratovanju tudi v času malice. Nemalo pa je takih, da sodelavcu pri sosednjem stroju naroči, naj popazi ta čas, ko bo na malici, še na njegov stroj.

Ko razmišljam o vsem tem, se ne hote vprašam, ali so bile žičarjem res potrebne evidenčne markice. Ali bo žičar, ki ima v žepu markico,

res delal več in bolje? Popolnoma prav je, da so žičarji zahtevali ukinitve teh markic, saj so bili ostalim oddelkom nemalokrat v posmeh. Poznam naše žičarje, zato si jih upam tudi zagovarjati. Velika večina je dolgoletnih, vestnih in marljivih članov našega kolektiva. V svojem poklicu so z dolgoletnimi izkušnjami postali pravi mojstri.

Seveda pa je žal tudi v žičarni, kakor povsod drugje, nekaj posameznikov, ki jim planske obveznosti obrata niso mar. Poznam mladega in zdravega žičarja, ki je v mesecu septembru zaradi nerestnosti in ravnodušnosti dosegel le 0,81 % svoje norme. Na enakem stroju pa je delavec, ki je zaradi srčnega infarkta boloval skoraj dve leti (delati je začel v avgustu), dosegel v mesecu septembru 1,51 % norme. Kdo od njiju je nediscipliniran? Ali morata res oba imeti evidenčno markico? In vendar je bilo postavljeno vprašanje delovodji dne, kaj meni, če bi delavcu, ki je dosegel le 0,81 % norme dali nekakšen »pribitek«, da ne bi izgubil volje do dela, ker je pač novinec, čeprav se je v poklicni soli dve leti učil za žičarja.

Če je delovna disciplina v našem kolektivu res slaba, je nujno, da uvedemo poopravilo. Ta pa naj bo po možnosti istočasna in enaka za vso Železarno. Ob tem velja omeniti le še to, da so žičarji začeli z delom na eno izmedo tudi na vse proste sobote, do konca leta. Upajo, da bodo na tak način lažje in boljše uresničili planske obveznosti, ki so si jih zadali. To pa je le še en dokaz več, da se zavedajo svojih obveznosti do kolektiva, za kar jim lahko samo čestitamo in jim tudi v bodoče zaželimo še veliko delovnih uspehov!

Janko Fon

Valjarna 2400

Valjarni 2400 je uspelo nekoliko presegati z družbenim planom planirano skupno in gotovo proizvodnjo. Za 2.870 ton je tudi prekoračena skupna proizvodnja, kot je bila dosežena v istem obdobju leta 1974.

Valjarna profilov

Z dobrim delom je valjarna profilov znatno prekoračila z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo. Gotove proizvodnje v tem obratu letos nismo planirali.

Av gust Karba

TOZD Hladna predelava

Proizvodnja v TOZD Hladna predelava je v devetih mesecih 129.768,5 ton odnosno 96,9 odstotkov predvidene z družbenim načrtom. Za primerjavo s preteklimi leti pa bi morali izvršiti nekaj korektur odnosno dopolnitev. Plan v žičarni predvideva predelavo tuje žice, ki je v letu 1975 nismo dobili, zato je nesmisel, da podatke žičarne primerjamo z navideznim družbenim planom. Obrat vratnih podbojev pa ne obratuje normalno in nimamo niti obratovalnega dovoljenja, zato ga ne moremo upoštevati enakovredno z ostalimi obrati.

S temi dopolnitvami ugotovimo, da je TOZD Hladna predelava svoje obveze izpolnila praktično 100 odstotno. Brez upoštevanja tuje predelave 98,85 odstotkov odnosno brez podbojev 100,11 odstotkov.

Pri blagovni proizvodnji smo dosegli 98,9 odstotkov planirane količine, brez tuje predelave pa 101,21 odstotkov odnosno brez podbojev 102,74 odstotkov.

To pomeni, da so vsi obrati v okviru danih možnosti izpolnili svoje obveze. V posameznih obratih pa smo imeli specifične težave in temu primerni so tudi rezultati.

Hladna valjarna

Skupna proizvodnja je dosegla samo 98,8 odstotkov planirane količine, blagovna proizvodnja pa 106 odstotkov.

Proizvodnja je manjša zaradi nepredvidenega remonta Siemens valjenega stroja in slabe preskrbe s TVT. Blagovna proizvodnja je iznad planirane količine zaradi manjših potreb v vratnih podbojih, zato je bilo več HVT prodanih iz hladne valjarne.

Žičarna

Proizvodnja žice znaša samo 92,9 % planirane količine, proizvodnja za trg pa samo 89 %. Pri družbenem planu v žičarni moramo upoštevati dejansko stanje in ga moramo zmanjšati za delež tuje predelave, ker je v tem letu ni. Na tako postavljeni plan pa smo v žičarni dosegli pri skupni proizvodnji 97,7 % planirane količine in pri blagovni proizvodnji 95,78 %. Zaradi povečane dobave v elektroodni obrat je proizvodnja za trg težave manjša.

Proizvodnja žičarne je manjša zaradi nezadostne in nepravčasne preskrbe z vloženo žico, pomanjkanja ljudi in brekomerno bolezensko odsotnostjo od junija do septembra. V zadnjih mesecih je ves primanjkljaj proizvodnje tudi nastal. Do meseca maja je proizvodnja dosegala planirano količino.

Profilarna

Skupna in blagovna proizvodnja sta presegli planirane količine in to skupna proizvodnja je dosegla 104,6 % planirane, blagovna pa 115 %. Blagovna proizvodnja je veliko preko planirane zaradi izpada proizvodnje za vratne podboje. Za vratne podboje je bilo izdelanih samo 163 ton profilov.

Problemi v profilarni so v občasnih kasnitvah pri dobavi TVT in osvajanje tehnologije tankostenskih profilov za vratne podboje.

Podbojarna

Zaradi pomanjkanja naročil za vratne podboje smo v obratu izdelovali še strešne lege in so pokazatelj za oba proizvoda. Strešnih leg smo izdelali približno 214 ton.

Posebnih proizvodnih problemov v tem obratu nimamo in je preskrba z vložkom in naročili predpogoji za normalno obratovanje tega obrata.

Jeklovlek

Proizvodnja vlečenih, luščenih, brušenih ali termično obdelanih palic poteka izredno dobro in so proizvedene količine vse preko planiranih količin.

Proizvodni problem v tem obratu predstavlja slaba površina vložka iz valjarn ali pa predhodnih faz in pa pomanjkanje sodelavcev.

Elektroodni obrat

Proizvodnja v elektroodnem obratu je dosegla planirano količino in je 9,6 % višja kot v istem obdobju lanskega leta.

V mesecu septembru pa smo v tem obratu dosegli rekordno količino proizvodnje. Največji problem v tem obratu predstavlja pravočasna in zadostna količina vložka. Skozi vseh devet mesecev imamo pomanjkanje vložka.

Domače surovine za izdelavo plašča predstavljajo drugi največji problem v proizvodnji, ravno tako pa je pomanjkanje rezervnih delov in zato tudi vzdrževanje naprav izredno problematično.

Žebližarna

Proizvodnja žebližarne niti v skupni niti v blagovni ne dosega planiranih količin. Nezadostna preskrba z domačo vlečeno žico, pomanjkanje delavcev in prevelika bolezenska odsotnost so osnovni problemi v proizvodnji žebližarne. Zaradi pomanjkanja vlečene domače žice smo del žice uvozili iz ZSSR v malih kolobarjih, ki so zmanjšali produktivnost strojev. Bolezenska odsotnost in pomanjkanje sodelavcev pa povzroča stalne preemistive in s tem zmanjšanje proizvodnje.

Franc Vičar

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOCNI:
PONEDELJEK — 20. 10.	ISKRA BRANE	ZUPAN MIRKO
TOREK — 21. 10.	ULCAR MARJAN	SEKLOCA PETER
SREDA — 22. 10.	SITAR ANTON	KAVČIC IVAN
ČETRTEK — 23. 10.	ZUPANČIC MARTA	PEZDIRNIK JOZE
PETEK — 24. 10.	PETERNEL JANEZ	GASSER FRANC
SOBOTA — 25. 10.	MOLAN IVAN	ZIDAR JOZE
NEDELJA — 26. 10.	SVETINA BOGOMIR	LEBAN IVO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358

vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela dnevni dežurni od 6.00 do 18.00

nočni pa od 18.00 do 6.00

Prejema posloj se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 20. do 25. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:

- dopoldan: IV. obratna ambulanta
- popoldan: I. in II. obratna ambulanta
- V soboto, 25. oktobra, samo dopoldan I. obratna ambulanta.
- V zobni ambulanti:
- dopoldan: I. zobna ambulanta
- popoldan: II. zobna ambulanta
- V soboto, 25. oktobra, samo dopoldan I. zobna ambulanta.
- Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
- V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

VISOKOSOLSKA DELOVNA ORGANIZACIJA FAKULTETA ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNOLOGIJO TER OZD ŽELEZARNA JESENICE

RAZPISUJETA

v TOZD — montanistiko za študij ob delu

- mesto pogodbenega fakultetnega sodelavca (asistenta) za predmet FIZIKA IN MEHANIKA
- mesto pogodbenega fakultetnega sodelavca (asistenta) za predmet MATEMATIKA
- mesto pogodbenega fakultetnega sodelavca (asistenta) za predmet KEMIJA

Za izvolitev v naziv fakultetnega sodelavca ter za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu morajo kandidati izpolnjevati določila zakona o visokem šolstvu — imeti morajo najmanj ustrezno visoko izobrazbo. Prošnji za izvolitev v naziv, kolkovani s kolekom 2.— din je potrebno priložiti dokazila o strokovni usposobljenosti, življenjepis in morebitno bibliografijo z odtisi del. Prošnje naslovite na Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo — TOZD montanistika in jih posredujte do vključno 27. 10. 1975 na kadrovski sektor Železarnice Jesenice.

Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo — TOZD montanistika Železarna Jesenice kadrovski sektor

30. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE PRI DS ŽELEZARNE

V petek, 10. oktobra, je bila 30. seja odbora za dohodek in nagrajevanje pri delavskem svetu Železarne. Na seji so pregledali kako so bili izpolnjeni sklepi zadnje seje, razpravljali o osebnih dohodkih za september, analizirali finančni rezultat za prvih osem mesecev in pod točko razno razpravljali o prekatizaciji delovnih mest, povečanju obračunskih osnov in analizi odsotnosti z dela.

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili realizirani, sklep 28. seje v zvezi s prekatizacijo delovnih mest pa se še izvaja.

Sprejeli so poročilo vodje oddelka za nagrajevanje o osebnih dohodkih za mesec september in se strinjali s predlagano korekcijo v plus za operativni program valjarne žice. Septembski osebni dohodki znašajo v povprečju 3.679 din na zaposlenega, kar je 88 din

manj kot je v avgustu. Nižji osebni dohodek je zaradi manjšega števila plačanih ur (191,4 v avgustu in 189,9 v septembru), nižjega skupnega učinka za 0,35 %, stimulacija za operativni program pa je ostala nespremenjena. Čeprav je izpolnitev operativnega programa 2,3 % boljša od prejšnjega meseca, še vedno daje samo 8 % stimulacijo.

Analizirali so tudi finančni rezultat za prvih osem mesecev letošnjega leta in nanj niso imeli pripomb.

Sprejeli so informacijo direktorja sektorja za ekonomiko in organizacijo v zvezi s pripravami na prekatizacijo delovnih mest, ki bo predvidoma veljala s 1.2.1976 in v zvezi s tem sprejeli še nekaj sklepov.

Soglašali so s predlogom oddelka za nagrajevanje o spremembi obračunskih osnov in sklenili, da se na osnovi analize o gibanju OD, predvidenih spre-

memb v višini OD do konca leta z upoštevanjem rasti življenjskih stroškov in doseženih ekonomskih rezultatov, obračunske osnove povečajo za 5 % z veljavnostjo 1.10.1975. Pričakujejo, da bo ta sprememba imela ugoden vpliv na storilnost in uspešnost dela.

Sprejeli so tudi poročilo, ki ga je podal direktor kadrovskega sektorja v zvezi z analizo bolezenske odsotnosti in se strinjali z že sprejetimi sklepi odbora za gospodarstvo in predvideni ukrepi kadrovskega sektorja.

J. S.

Železarski globus

BRAZILIJA

Vodilna brazilska železarska družba Acesita predvideva povečanje proizvodnje specialnih jekel. Do leta 1977 naj bi proizvodnja narasla na 613.000 ton letno, leta 1980 pa na milijon ton. Vzporedno bodo povečali tudi proizvodnjo groblja. Letos bodo proizvedli 550.000 ton, leta 1977 pa 825.000 ton groblja letno. To povečanje bodo realizirali predvsem s Purofer postopkom direktne redukcije železne gobe.

BRAZILIJA

V rudnikih rudarske družbe CBMM je dokazanih zalogo, ki vsebujejo niob, nad 35 milj. ton. Na osnovi teh zalogo cenijo skupne možne količine na 200 do 400 milj. ton s srednjo vsebnostjo 3 do 4 odstotke Nb₂O₅. Vse zaloge je možno izkoriščati na dnevnem kopu. Po ustrezni predelavi dobijo iz te rude koncentrat s 50 odstotnim Nb₂O₅, ki so ga proizvedli leta 1974 skupno 13 milj. ton. S to proizvodnjo lahko krijejo 60 do 65 odstotkov svetovnih potreb po niobu. Poraba te kovine pa zaradi večje proizvodnje nizkoaluminiranih jekel iz leta v leto narašča.

INDIJA

Iranske železarske družbe bodo vložile 360 milj. dolarjev v novo nahajališče železove rude Kudumukh. Zato pa jim bodo dobavljali železovo rudo. Z redno proizvodnjo bo novi rudnik pričel ob koncu leta 1979.

TOZD Talilnice

27. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Talilnice Stanko Podobnik je 26. septembra sklical 27. sejo odbora, na kateri so ob navzočnosti kadrovskega TOZD Talilnice pregledali sklepe prejšnje seje, potrdili kadrovske poročilo za mesec avgust in za osem mesecev letošnjega leta, obravnavali prejemstve in razporeditve delavcev ter rešili še nekatere kadrovske vprašanja.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so izvršeni. Delno so ostali neizpolnjeni sklepi, ki se nanašajo na prejemstve iz enega obrata v drugi obrat ali TOZD.

Iz kadrovskega poročila za mesec avgust in osem mesecev letošnjega leta, ki ga je posredoval kadrovski sektor, je razvidno, da je bilo v osemih mesecih letošnjega leta sprejetih v TOZD Talilnice 168 delavcev, 174 delavcev pa je organizacijo zapustilo. Stanje delovne sile v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta se ni bistveno spremenilo. Se vedno pa je aktualno pomanjkanje samskih stanovanj za delavce. Zaradi tega je pri sprejemanju novih delavcev potrebno število novoprijetih omejiti.

V obratih je primanjkovalo delavcev v času povečanega koriščenja letnega dopusta — to je bilo v poletnih mesecih. Zato je odbor mnenja, da bo potrebno v naslednjem letu dati več poudarka na enakomerno koriščenje letnega dopusta.

Na seji so tudi ugotovili, da se je povečala tudi bolezenska odsotnost. Na podlagi tega je odbor sklenil, da je v bodoče potrebno več sodelovanja na liniji samoupravna delovna skupina—obrat—TOZD Talilnice—kadrovski sektor—obratna am-

Zadnji dan v septembru se je na 21. seji sestavljal delavski svet TOZD Valjarne. Poleg polletnega poslovnega poročila TOZD Valjarne so govorili in sklepali tudi o dodatnih sredstvih za investicije, o prestativni liniji za izdelavo diskastih nožev za brane iz železarne Ravne v železarno Jesenice, o pravilniku za pospeševanje izvoza Slovenskih železarne, o spremembah normativov v valjarni 2400, o združevanju sredstev amortizacije po posameznih TOZD in o pokritju presežene porabe iz sredstev skupne porabe.

Po pregledu sklepov zadnje seje, za katere so ugotovili, da so bili vsi realizirani, je direktor TOZD Avgust Karba posredoval polletno poslovno poročilo za TOZD Valjarne, vključno s kadrovsko problematiko, računovodja Lah pa je poročilo dopolnil z analizo finančne realizacije za TOZD in Železarno kot celoto. Ob sklepu razprave je delavski svet potrdil polletno poslovno poročilo tako za TOZD Valjarne, kakor za Železarno kot celoto.

Zaradi predvidenih podražitev na objektih: hladna valjarne, vročevodni kotel in valjarne žice, je po obravnavi delavski svet sprejel naslednje sklepe oziroma soglasja:

— za pokrivanje povečanih stroškov za izgradnjo hladne valjarne, temeljne organizacije združenega dela z združevanjem sredstev amortizacije prispeva skupaj 79.079.000 din v letih 1975 in 1976 tako, da so združena sredstva v letošnjem letu angažirana iz sredstev povečane amortizacije;

— daje soglasje za najetje posojila pri Ljubljanski banki v višini 100 milijonov din pod pogoji, pod kakršnimi je najeto že osnovno posojilo;

— za pokrivanje višjih investicijskih stroškov za vročevodni kotel, temeljne organizacije združenega dela združuje sredstva iz povečane amortizacije za leto 1975 v skupnem znesku 3.868.000 din;

— soglasajo z najetjem posojila pri Ljubljanski banki — poslovni enoti Jesenice v višini 3.000.000 din z odplačilno dobo 5,5 let in obrestno mero do 11 %;

— za pokrivanje večjih investicijskih stroškov za valjarne žice, ki so nastali zaradi spremenjenega prispevka za energetiko, temeljne organizacije združuje sredstva iz amortizacije 1.815.000 din iz sredstev amortizacije.

Pri obravnavi možnosti prestativne linije za izdelavo diskastih nožev za brane iz železarne Ravne v železarno Jesenice, so imeli več pomislekov in vprašanj. V zvezi s tem so sklenili:

— izdaja se soglasje k projektu izdelave diskastih nožev za brane oziroma uvedbo te tehnologije v železarno Jesenice. V ta namen se iz sredstev amortizacijske zamenjave TOZD Valjarne združuje sredstva, kot je predlagano v informaciji.

Soglasno so na seji potrdili pravilnik za pospeševanje izvoza v sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenske železarne.

Na seji so soglašali s spremembo normativov v valjarni 2400 in sicer s tem, da se odpre eno novo delovno mesto, devet delovnih mest pa se ukinja. Tako z upoštevanjem te korekture znaša normativ 213 oseb.

Potrdili so predlog finančno računskega sektorja, da iz povečane amortizacije v letošnjem letu za pokrivanje podražitev začetih projektov v TOZD, sprostijo 5.000.000,00 din, v istem razmerju kot so bila planirana sredstva za nabavo osnovnih sredstev po TOZD v začetku leta.

Po predhodni razpravi v odboru za gospodarstvo so izdali soglasje k povečanju stopnje stanovanjskega prispevka od 9 na 13 % v zadnjem tromesečju letošnjega leta za pokrivanje prekoračitve sklada skupne porabe. S tem bo zadržan normalni tempo izgradnje stanovanj, izplačevanje regresov do konca leta in ostalih dajatev po sindikalni listi 75 ter izpolnjene obveze do družbenega standarda.

Na seji so vzeli na znanje informacijo o poteku razprav o osnutku srednjeročnega programa Železarne na zborih delavcev TOZD Valjarne.

Sprejeli so ugotovitveni sklep, da so delavci TOZD Valjarne na zboru delavcev sprejeli predlog dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarna Jesenice in sicer člena šest »Poslovni predmet delovne organizacije«. Pri sprejemanju dopolnitve je na sestanku samoupravnih delovnih skupin sodelovalo 537 delavcev ali 50,46 %.

Seznajeni so bili z informacijo, da so delavci na sestankih samoupravnih delovnih skupin obravnavali predlog nove organizacije upravljanja in ravnanja v Železarni ter predlog ekonomskih odnosov med bodočimi TOZD in z njima soglašali.

Sprejeli so ugotovitveni sklep, da so delavci na sestankih SDS obravnavali elaborat o priključitvi dveh novih TOZD k Železarni in sicer MONTER Dravograd in KOVINSERVIS Jesenice ter da soglasajo s priključitvijo.

Ugotovili so, da so delavci na sestankih SDS sprejeli program ukrepov in varčevanja v zvezi s prizadevanji za gospodarsko stabilizacijo tako za TOZD kot Železarno.

Sprejeli so ugotovitveni sklep, da je predlog pravilnika o napredovanju na delovnem mestu sprejet v prvotnem besedilu s predlogom, da se uvede poskusna doba od enega do treh mesecev. V tem času naj se ugotovi objektivnost ocenjevanja uspešnosti na delovnem mestu.

Vzeli so na znanje informacijo, da je zaradi zavrtnite predloga o višjih prihrankih za zdravstvene storitve, razprava o samoupravnih akcijah samoupravne interesne skupnosti zdravstvenega varstva podaljšana.

Potrdili so samoupravni sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju tovarne dušika Ruše s SOZD S2 Ljubljana. Soglašali so, da se 23. člen pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev železarne Jesenice dopolni s predlaganim besedilom.

Izdali so soglasje za nabavo stroja PSR za avtomatsko rezanje pločevine v valjarni 2400 iz sredstev amortizacijskih zamenjav.

Od sektorja novogradnje ponovno zahtevajo, da do prihodnje seje delavskega sveta sporoči in postavi rok, do kdaj bo urejen pločnik na cesti prvega reda pred valjarno na Beli.

Delavski svet je postavil zahtevo, da se za delavce drugih podjetij, ki delajo v obratih na Javorniku in Beli uredi posebna kantina, ker pogosto za delavce Železarne zmanjka toplih obrokov pa tudi čakanje na malico je pre dolgo.

Na podlagi sklepa koordinacijskega odbora TOZD Valjarne, so sprejeli poročilo, da se pri razdelitvi sklada skupne porabe za leto 1976 upošteva in določi ustrezen znesek za dokončno ureditev rekreacijskega centra na Kresu.

M. D.

SAMOUPRAVNIM ORGANOM IN OSNOVNIM ORGANIZACIJAM SINDIKATA TOZD

Skupščina regionalne zdravstvene skupnosti Kranj je na svoji VI. seji, dne 19.9.1975 na podlagi obravnavanega polletnega poročila in sprejetega stabilizacijskega programa sprejela kot dodatno točko tega programa posebno opozorilo samoupravnim organizacijam in osnovnim organizacijam sindikata v TOZD v zvezi s težko situacijo sklada zdravstvenega zavarovanja in preveliko porabo zdravstvenih storitev. S tem opozorilo se skupščina regionalne zdravstvene skupnosti Kranj obrača v imenu delegatov, ki predstavljajo najvišje organe samoupravne interesne skupnosti, po drugi strani pa so prav tako tudi porabniki in izvajalci dejavnosti, ki jo zajema ta interesna skupnost, na naše sindikate in samoupravne organe v TOZD in drugih delovnih organizacijah in skupnostih na Gorenjskem, da v okviru svojih pristojnosti opozorijo delavce v združenem delu na razumno porabo zdravstvenih storitev.

Neugodna gibanja, ki so na več ali manj vseh področjih našega razvoja pokazala dokajšnja odstopanja od z ekonomsko resolucijo začrtanih smeri za leto 1975, so se tudi na področju zdravstvenega zavarovanja odrazila v prvih mesecih letošnjega leta zelo negativno. Poleg omenjenih dohodkov sklada, je poraba zlasti za zdravstveno varstvo precej čez načrtovane okvire. Za to je sicer nekaj objektivnih razlogov (pretiran porast cen preveč novozaposlenih in p.d.), vendar daleč bolj povzročajo primanjkljaj v skladu vzroki subjektivnega značaja, to je taki, ki so v nas samih in na katere lahko sami v določeni meri vplivamo in to porabniki kot tudi izvajalci zdravstvenih storitev.

Potrebno bi bilo več premišljenega odločanja vsakega posameznika o tem, kdaj in zakaj bo koristil zdravstvene usluge oz. pravice iz zdravstvenega varstva. Zavedati se moramo dejstva, da je zdravstvena samoupravna interesna skupnost močna solidarnostna skupnost, ki za svoje namene združuje velikanška sredstva, ker so tudi potrebe velike. Brez tako velike solidarnostne skupnosti na Gorenjskem sploh ne bi bili sposobni zagotoviti tako zdravstveno varstvo kot ga imamo in ki je, kljub raznim upravičenim in neupravičenim kritikam, eno najpopolnejših, kar jih poznamo. Vendar to še ne pomeni, da se je mogoče in dopustno do te dobrine obnašati tako kot se obnašamo v mnogih primerih in kar po svoje tudi pripomore k takemu stanju.

Zavarovanci npr. izkoriščamo vse možnosti, da v določenih primerih dobimo od zdravnika potrdilo o delaznemostnosti. Za prvih 30 dni nadomestilo OD sicer ne bremeni sredstev sklada, postopek pa povzroči skladu druge stroške (pregled pri zdravniku, ev. zdravlila, ki se niti ne porabijo i. pd.). Zaradi tega, da ni treba čakati na pregled v ambulantni, si raje naročimo obisk zdravnika na domu, ki nas stane 10,— din. Koliko to stane sklad, tega nihče ne pomisli. Izsiljujemo zdravnike zaradi zdravljenja v zdraviliščih, sklicujoč se na solidarnost v plačevanju prispevkov, zahtevamo pošiljanje v dražje bolnice izven regije v primerih, ko bi lahko odšli v bolnico na Gorenjskem, zahtevamo določena zdravila, ki so dražja, enakovredna cenejša odklanjamo, končno pa redkokdaj vsa porabimo. Se in še bi lahko naštevati. Taki in podobni so subjektivni vzroki za naraščanje stroškov v skladu.

Premalo je pri nas udomačena zvest, da z vsakim neupravičenim in premalo premišljenim posegom zapravljamo skupna sredstva. Za tiste izmed nas, ki so zdravniške pomoči zares potrebni, pa čeprav gre tudi za dražje posege, bi bilo sredstev lahko dovolj, če bi se tisti, ki smo manj ali sploh nismo potrebni zdravniške pomoči, obnašali res tako, kot da zapravljamo lasten denar.

Prav bi bilo, da bi se vsi čimprej zavedli tega, da je treba tudi zdravstvene storitve razumno koristiti, kajti primanjkljaj, ki bo izkazan v skladu z zaključnim računom, bomo morali plačati mi, uporabniki storitev s samoprispevkom, t. j. iz lastnega žepa. Tudi to je eden od pomembnih razlogov, da bi na zdravstveni dinar morali gledati s skupno skrbjo.

Regionalna zdravstvena skupnost Kranj

PREGLED SESTANKOV SDS

TOZD HLADNA PREDELAVALA

V obratu hladna valjarne so imele sestanek samoupravne delovne skupine: hladna valjarne 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne in karisti hladne valjarne. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale: proizvodnjo v mesecu avgustu in septembru, osnutek družbenega načrta občine Jesenice v letih 1976—1980 in razno.

Člani samoupravne delovne skupine hladna valjarne 1 so obravnavali delovno disciplino in se pritožujejo zaradi slabega luženja materiala.

Valjavci Siemaga samoupravne delovne skupine hladna valjarne 2 so razpravljali o slabi kvaliteti luženega materiala.

Samoupravni delovni skupini hladna valjarne 3 in adjustaža hladne valjarne sta obravnavali interno problematiko, med drugim tudi pomanjkanje tople vode ob koncu dne in izguba delovnega časa zaradi predolgega čakanja na malico v kantini. V obratu se še ni rešilo vprašanje pranja delovnih oblek.

V obratu žebeljarna je imela sestanek samoupravna delovna skupina žebeljarna 3, ki je obravnavala obratno problematiko v zvezi s planskimi obveznostmi. Obratovodja je podal poročilo in sicer, da so v mesecu oktobru začeli slabo delati in da jih čakajo še velike planske obveznosti, da bodo izpolnili plan. Da se bodo približali ali pa celo izpolnili planske obveznosti so se dogovorili, da bodo delali v sobotah 11. in 25. 10. 1975 samo dopoldan z najmanjšo režijo medtem, ko bodo 18. 10. 1975 delali na vse tri izmene.

Pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin je na-rejen na osnovi zapisnikov, ki smo jih prejeli v prejšnjem tednu. Pregled je naredila: Vlasta Vidic

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Vhod v valjarne s parkiriščem in delom objekta za laboratorije

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

KONFERENCA MLADIH V IZOBRAŽEVANJU V NOVM ŠOLSKEM LETU

V petek, 10. oktobra, je bila tretja seja občinske konference mladih v izobraževanju, ki deluje v okviru OK ZSMS Jesenice. Člani so sprejeli akcijski program za šolsko leto 1975/76, vzorčni program za delo osnovnih organizacij ZSMS na osnovnih in srednjih šolah izvolili pa so tudi novo predsedstvo konference.

Na seji je bilo v uvodnih besedah slišati precej kritičnih misli na delo konference v preteklem šolskem letu. Med drugim je bilo rečeno, da vrsta akcij ni uspela in sicer predvsem zaradi premajhne zainteresiranosti za delo članov ZSMS, tako na osnovnih kot srednjih šolah. Tudi člani konference z doseženimi rezultati niso bili zadovoljni, kajti premalo je bilo resnega dela, predvsem med člani predsedstva, ki so najbolj odgovorni za izvajanje posameznih akcij.

Razprava na petkovi seji je bila spodbudna. Člani so dali več konkretnih priporočil, ki so jih sprejeli tudi drugi, pa so se najbolj zavzeli zato, da je treba več pozornosti nameniti izobraževanju članstva ZSMS, predvsem pa je treba izboljšati samoupravljanje v šolah.

Povzemamo nekaj najbistvenjših nalog konference mladih v izobraževanju do meseca februarja leta 1976:

OKTOBER:

— dokončna izvedba volilnih sej na šolah;

— priprava za problemsko konferenco o samoupravljanju na šolah, ki bo izvedena konec meseca;

— ustanovitev posebne komisije za delo s pionirji in ustanovitev občinske pionirske zveze;

— analiza angažiranja mladih kadrov v času obveznih praks in počitniškega dela ter priprava predlogov za izboljšanje sodelovanja s klubom študentov.

NOVEMBER:

— organizacija delovne akcije (zbrana sredstva bodo namenjena za izgrad-

njo muzeja delavskega gibanja Gorenjske na Jesenicah);

— organizacija seminarja za mentorje ZSMS na šolah;

— športna srečanja med organizacijami ZSMS na šolah.

DECEMBER:

— seminar za vodstva ZSMS na osnovnih in srednjih šolah;

— športna srečanja med srednjimi šolami;

— razpis tekmovanja za najboljšo OO ZSMS na šolah.

JANUAR:

— pogovori o delu OO ZSMS na šolah;

— analize o delu OO ZSMS na šolah jeseniške občine.

Na petkovi seji je bil za predsednika konference mladih v izobraževanju ponovno izvoljen Goran Dražič, za sekretarja pa Milena Brečko.

J.

ČETRTA SEJA CENTRA ZA OBVEŠČANJE IN PROPAGANDO PRI RK ZSMS

Devetega oktobra je bila v klubu poslancev v Ljubljani četrta seja centra za obveščanje in propagando pri RK ZSMS. Skupaj s komisijo za IPD in kulturo smo obravnavali problematiko revije Mladina. Seznanjeni smo bili s težkim gmotnim položajem mladinskega periodičnega tiska, iz katerega izhaja vrsta problemov. Tako je na primer novinar pri časopisu v službi povprečno eno leto in pol, kar pa je premalo za smotno delo pri časopisu. Treba je omogočiti take delovne pogoje in tako znanje teh ljudi, da bo zagotovljena kvaliteta pri delu. Naslednji problem je razširjenost revije M, katere naklada bo v letošnjem letu približno 14.000 izvodov. Ustrezne razširjenosti Mladine nam zaenkrat še ni uspelo doseči. Težave nastajajo tudi zaradi šibkega zaledja sodelavcev.

V letošnjem letu bodo stroški mladinskega tiska še posebno narasli; po predvidevanjih bo izguba 3.354.895 dinarjev. Kako kriti vso nastalo izgubo, je še vprašanje, ki ga ne moreta rešiti sama niti uredništvo niti izdajatelj. Vsaka podražitev in s tem zmanjšanje naklade pa postane v primerjavi z verskim in zgolj zabavnim otroškim tiskom že politično-družbeni problem.

V razpravi so prisotni navedli več problemov tudi glede vsebinske zasno-ve in razširjenosti mladinskega tiska, predvsem med delavsko mladino.

V razgovoru je bilo tudi poudarjeno, da je imela republiška konferenca ZSMS vedno resen odnos do revije Mladina in da se zavzema za to, da bi bila res družbeno politična revija. Revijo je med drugim treba prilagoditi tudi kmečki mladini. Potrebno pa je seveda ustrezno rešiti materialne pogoje novinarjev in urediti izdajateljske razmere. Anketa o reviji M je zajela velik krog mladih bralcev. Na letošnji mla-

dinski poletni politični šoli je bilo iz priložnostne ankete razvidno, da najbolj prebirajo rubrike Vici z brado, humor, rešujejo križanke, itd. Ravno pisanja v reviji mora ustrezati vsej strukturi bralcev. Na seji je bilo podanih tudi nekaj mnenj o vsebinski popestritvi revije. Čimveč je treba pisati predvsem o tistih zadevah, ki so problematične in aktualne. To pa so predvsem naloge centrov za obveščanje in propagando, nosilcev informiranja.

V nadaljevanju smo na ločeni seji obravnavali poročilo in oceno dela skupine informatorjev v letošnji MPPS. Soglašali smo, da delo skupine lahko ocenimo kot izredno uspešno, manj pohvalno je le to, da večina udeležencev ni prinesla s seboj poročil o informativni dejavnosti v svoji OK ZSMS, kar se je v vabilu zahtevalo. Govorili so tudi o predlogu poročila o uresničevanju operativnega načrta in predloga ocene enoletnega dela po kongresu, v katerem si je COP RK ZSMS prizadeval uresničiti naloge predvsem na naslednjih temeljnih področjih:

1. dograjevanje notranjega sistema informiranja;
2. sodelovanje s sredstvi javnega obveščanja;
3. spremljanje tiska ter dela in odmevnosti organov in organizacij ZSMS;
4. publicistična in propagandna dejavnost;
5. usposabljanje.

Obravnavali smo tudi operativni načrt COP RK ZSMS za naslednjih šest mesecev in rezultate akcije spremljanja in spodbujanja informativne dejavnosti. Poročila o spremljanju informativne dejavnosti v občinah morajo do 18. oktobra poslati na COP RK ZSMS vse občinske konference.

Marjeta Dolenc

Marjeta Dolenc

Z zanimanjem so si novinarji ogledali valjarno bluming

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

VARSTVO MUZEJEV IN KULTURNIH DOBRIN V SODOBNI VOJNI

Med prvo, zlasti pa med drugo svetovno vojno, je bilo večje število naših muzejev resno prizadetih. Z ozirom na koncept splošne ljudske obrambe, zakone in druge predpise ter konvencije o varstvu kulturnih dobrin v oboroženem spopadu (mednarodni pravni akti sprejeti v Haagu leta 1954, priporočila Unesca), je potrebno predvideti ukrepe za varstvo muzejev in muzejskega bogastva.

STVARNI NAČRTI

Prvi korak v tej smeri je ocena ogroženosti muzejskega objekta. Ocena ogroženosti v širšem smislu zajema celotno območje, mesto in občino. Takša ocena zajema naslednje sklope: — ali bo muzejski objekt v morebitni vojni izpostavljen akcijam iz zraka, s kopnega, z morja ali kombinirano, — ali bo objekt napaden v začetku ali v poznejši fazi vojnih operacij.

To je torej osnova za vrsto postopkov učinkovitega varstva muzejskega bogastva. Iz tega izhaja: — evakuacija muzejskega bogastva v oddaljeno lokacijo, ki je varnejša, — gradnja zaklonišč za muzejske eksponate v samem muzeju ali neposredni okolici.

Seveda je vse odvisno od tega, ali imamo za posamezne ukrepe materialne, kadrovske in druge možnosti. Vsi postopki in ukrepi naj se izvajajo korakoma, v posameznih fazah in res temeljito.

VREDNOTENJE MUZEJSKEGA GRADIVA

Osnovni delovni pogoj vsakega muzeja je ocena celotnega gradiva na podlagi zgodovinske in umetniške vrednosti zbirk ali vsakega posameznega primerka.

V drugi svetovni vojni so bili namreč številni strokovnjaki evropskih muzejev v odločilnih trenutkih v dvomu, ko naj bi se odločili, kaj je v njihovem muzeju najbolj dragoceno, saj je bila evakuacija celotnega gradiva praktično nemogoča.

Z ozirom na podobne izkušnje so strokovnjaki Unesca leta 1954 sestavili predlog, po katerem se gradivo muzejev knjižnice in arhivov deli v tri skupine:

- a) nenadomestljivi primerki — to so tisti, ki so na vrhu lestvice nacionalnih dobrin (takšna izguba bi predstavljala osiromašenje ne le za narodnost — temveč za celotno človeštvo),
 - b) v drugo skupino spadajo dobrine velikega pomena za narodnost,
 - c) tretja skupina zajema eksponate manj pomembne za narodnost.
- Pri nas je bilo največ storjenega v zvezi ocenjevanja kulturnih spomenikov v muzejih — v socialistični republiki Hrvaški. Oni so predvideli šest kategorij z oznako od nič do pet. — skupina 0 zajema spomenike mednarodne vrednosti, — skupina 1 zajema zelo dragocene eksponate jugoslovanskega pomena, — v skupini 2 so spomeniki enkratnega, reprezentativnega pomena za SR Hrvatsko, — v skupini 3 so eksponati z ozemlja SR Hrvatske, — skupina 4 zajema primerke pomembne za ožje teritorialno območje, — skupina 5 zajema primerke omejene vrednosti.

Vrednotenje je treba razumeti in uporabiti kot nujno obliko dela v mirnem času. Pri smotni oceni vseh eksponatov vsakega muzeja je treba osvojiti nekaj tehničnih meril, v katere je zajeta celotna vrednost muzejskega objekta z eksponati vred.

DOKUMENTACIJA

V okviru zbiranja in obdelave muzejskega gradiva je potrebno voditi glavno inventarno knjigo, splošno in predmetno kartoteko z ustreznimi prilogami, risbami in fotografijami eksponatov.

Poseben postopek v zvezi s pripravi vojne dokumentacije je fotografiranje muzejskih eksponatov. Vsak muzej ima že fototeko svojih zbirk. Današnje možnosti fototehnike omogočajo reprodukcije v barvah, ki resnično predstavljajo izgled primerka. Vso fotodokumentacijo je treba hraniti v zviti pločevinkah in v temnem prostoru s stalno temperaturo.

Izjemne muzejske vrednosti (stara pisma, pergamenti, stare knjige in ostalo) je treba prav tako reproducirati in razmnožiti. Prav tako tudi serije gramofonskih plošč, magnetofonskih trakov in filmov je potrebno razmnožiti v več izvodih.

Po priporočilu UNESCO je potrebno vso dokumentacijo izdelati v treh ali več izvodih v obliki seznamov. Vsak izvod določene kategorije mora biti povezan v poseben sveženj in spravljn v kartonski škatli. V izjemnih pogojih bo škatla imela posebni varovalni nepremočljivi ovoj. Foto priloge se hranijo v posebnih depojih.

MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA S.

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

67

O državnem posvetovanju, ki ga je 25. avgusta 1917 sklicala začasna vlada v Velikem gledališču (Bolšoj teater) v Moskvi, kjer se je počutila varnejšo in kjer je skušala mobilizirati sile ruske buržoazije in zemljiške gospode, generalitete, oficirskega stanu, kozaštva, in seveda tudi menševike in esere, ki naj bi zastopali 'sovjete'. O državnem posvetovanju, na katerem je eser Kerenski grozil, da bo 's krvjo in železom' zadušil sleherni poizkus revolucionarnega gibanja, pa tudi poizkuse kmetov, da bi si samovoljno prilastili zemljo zemljiške gospode. General Kornilov pa je kar naravnost zahteval odpravo sovjetov in komitejev in tako skušal uresničiti željo bankirjev, tovarnarjev in trgovcev, ki so mu za uresničitev njihovih kontrarevolucionarnih želja obljubljali denar in vso drugo materialno podporo, pa tudi predstavniki 'zaveznikov' — Anglije in Francije, ki so od Kornilova zahtevali, naj se ne obotavlja več z akcijo proti revoluciji. Tako je razpihaval ogenj »Kornilove zarote«, na katero je sprva pristal tudi eser Kerenski, potem pa, ko se je kornilovska akcija začela, nenadoma spremenil svojo odločitev v strahu, da bi ljudske množice, ki bi se dvignile proti generalu Kornilovu, ne obrnile potem tudi proti njemu in ga odpihnile z oblasti, če bi se njegova vlada ne »odrekla 'kornilovščine'«; — o Leninu in o boju proti zaroti generala Kornilova, ki je

25. avgusta 1917 poslal proti Petrogradu tretji konjeniški korpus pod poveljstvom generala Krymova in razglasil, da namerava 'rešiti domovino' — domovino bogatih seveda. Ker pa domovina bogatih ni domovina zatiranih in izrabljenih, je CK boljševiške partije pozval delavce in vojsake na aktivni obojeni odpor proti kontrarevoluciji;

— o Leninu in rdečegardističnih oddelkih, ki so se v boju proti generalu Kornilovu naglo krepili z delavci, ki so vstopali vanje, in o revolucionarnih vojaških oddelkih v takratnem glavnem mestu Rusije Petrogradu. Le-ta se je začel spreminjati v trdnjavo, obdano s strelnimi jarki, ki so jih naglo izkopali, z žičnimi ovirami za boj proti Kornilovu in njegovi 'divji diviziji', ki je korakala proti Petrogradu. V edinicu so se odpravili boljševiški odposlanci z namenom, da bi pripadnikom 'divje divizije', hribovcem-vojakom, pojasnili namen kornilovske zarote. Dosegli so, da se je 'divja divizija' uprla, da bi korakala proti Petrogradu, prav tako pa tudi večina drugih kornilovskih enot. Po zaslugi agitatorjev-revolucionarjev je bila kornilovska vojska ohromljena;

— o Leninu, pa tudi o na smrt prestrašenih esersko-menševiških voditeljev skupaj s Kerenskimi, ki so tiste dni iskali zaščito pri boljševiki, kot pri edini realni sili v Petrogradu, zmožni razbiti kornilovsko zaroto. Boljševiki so te 'preplašence' — menševike in esere lahko razgaljali pred množicami kot sokrivce, ki so z vso politiko objektivno pomagali kontrarevolucionarni zaroti generala Kornilova. Le-ta je bila po zaslugi boljševikov ter revolucionarnega delavstva ter vojaštva, med njimi tudi kronštadtskih mornarjev, razbita;

— o Leninu in razbiti kornilovski zaroti, o samomoru generala Krymova ter o ujetih generalih Kornilovu, Denikinu in Lukomskem, ki pa jih je Kerenski, ko si jih je podredil, kmalu zopet izpustil;

— o Leninu, ki je prav po razbitju kornilovščine lahko proučil odnos sil med revolucijo in kontrarevolucijo, ki so jo po

vsem tem predstavljali bivši carski generali in kadetska stranka pa tudi stranki eserov in menševikov, ki so postali plen buržuazije;

— o Leninu, ki je ocenil, da so vse te sile kontrarevolucije zapisane razsulu in propadu, saj je prav v tem času postalo očito, da sta politika teh sil z zavlačevanjem, oziroma nadaljevanjem imperialistične vojne in gospodarsko razsulo kot posledica le-te izpodkopala-vpliv teh političnih sil na delovne ljudske množice, in da je prav ob razbitju kornilovske zarote boljševiška partija zrasla v odločujočo silo revolucije, saj se v času boja proti kornilovski zaroti njena navodila izvajali delavci in vojski brez ugovaranja in omahovanja, pa tudi so-vjeti, poprej omrtvičeni zaradi esersko-menševiškega vodstva so krili v sebi še vedno velikansko silo revolucionarnega odpora proti nakanam kontrarevolucije, saj jih je prav borba proti kornilovščini oživila in jih osvobodila sporazumške politike in jih usmerila v revolucionarno borbo ter jih okrenila na stran Leninove boljševiške partije, to pa je pomenilo da se je vpliv boljševikov v sovjetih okrepil kakor še nikoli. Naraščal pa je naglo tudi v podožetju med kmečkimi prebivalstvom, saj so kmetje prav v kornilovski zaroti spoznali, da bi se v primeru Kornilove zmage zemljiška gospoda in generali obrnili proti kmetom, ne samo proti vaški revščini, marveč tudi proti srednjim kmetom, ki so v času od februarске (po našem koledarju marčne) revolucije pa do avgusta 1917 bili glavna opora reakcionarnih sil na vasi in s svojim omahovanjem zavirali razvoj revolucije. Sedaj so se odvrnili od prejšnjih 'priateljev ljudstva' in se začeli nagibati množično na stran boljševikov, v katerih so prav tako kakor kajzarji in druga kmečka revščina videli edino silo, ki je bila v resnici pripravljena končati vojno ter streti moč ruske zemljiške gospode, zemljo pa izročiti njim, ki jo obdelujejo;

(se nadaljuje)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

PLAVZ

Osnovna organizacija sindikata v obratu plavž je imela 25. septembra sestanek, na katerem so obravnavali seznam opravičenih sodelavcev za pomoč pri nabavi ozimnice. Predlog je bil v celoti sprejet, pomoč pri nabavi ozimnice pa so dodatno odobrili še sodelavcu Saliji Ismailu. Namesto Janka Guzija, ki je dalj časa odsoten, je bil za referenta za šport imenovan Franc Voga.

SEJA KOMISIJE ZA PROŠNJE IN SOCIALNA VPRAŠANJA

Tretja seja komisije za prošnje in socialna vprašanja pri osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarne, je bila 9. oktobra. Komisija je obravnavala prošnjo sodelavca Mladena Matića iz adjustaže bluming in mu dodelila denarno pomoč. Denarno pomoč so dodelili še Marti Kraševcu iz valjarne 2400, ki tudi dalj časa boluje.

STROJNO VZDRŽEVANJE

V petek, 4. oktobra, je bila seja sekretariata izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata na strojno vzdrževanje. V kratki uvodni besedi je predsednik odbora osnovne organizacije sindikata obravnaval problematiko zaposlovanja upokojenih sodelavcev. Iz razprave tov. Faletića je bilo razvidno, da je najbolj pereča vprašanja zaposlovanja upokojencev na montažnem in žerjavnem oddelku. Predvsem so zaposleni upokojenci z beneficiranih delovnih mest, na katerih pa ne morejo več delati. Z odločbo so premeščeni na druga delovna mesta, kjer pa ne bi koristili.

Med njimi so strokovnjaki, ki bi lahko svoje znanje še prenašali na mlajše in bo zato potrebna odločitev ali upokojence še rabimo ali ne. O tej problematiki sta se šef in obratovodja premalo angažirala. Obširno pojasnilo je posredoval obratovodja in povedal, da so upokojene sodelavce zaposlovali na nižjih prostih delovnih mestih. Prejeli so tudi navodilo, da delovna mesta za upokojence lahko podvojijo. Na osnovi tega navodila, ki ga je izdal direktor, so lahko podvojili delovna mesta do 8. skupine. Prav tako so prejeli navodilo odbora za kadre,

ki pravi, da za upokojence ne smejo podvojiti delovnega mesta od skupinovodji navzgor ter delovna mesta »specialiste«, kakor tudi delovna mesta z beneficiranim delovnim stažem. V nadaljevanju se je stekla beseda tudi o zadevi sodelavca Rajhmana.

Ob sklepu razprave, ki se je nanašala na problematiko zaposlovanja upokojencev, je bilo rečeno, da mora sindikalna organizacija zastopati interese aktivnih članov, ne pa upokojenih sodelavcev. Ponovno bo treba pregledati sklepe odbora za kadre in sestaviti pravilnik o zaposlovanju upokojenih sodelavcev, ki naj bo enoten za vso Železarno. Tako ne bi več upoštevali navodil posameznikov za posamezne upokojene sodelavce.

Ob sklepu seje so rešili še nekaj tekočih zadev in med drugim dodelili denarno pomoč dvema sodelavcem.

Sprejet je bil predlog referenta za športno dejavnost o povečanju športnine za turnir na 30 dinarjev.

Od štirinajstih upravičencev so odobrili pomoč pri nabavi ozimnice deseterim članom kolektiva.

FINANČNO-RACUNSKI SEKTOR

Cetrta seja odbora osnovne organizacije sindikata na finančno računskem sektorju je bila v torek, 23. septembra.

Namesto dosedanjega predsednika osnovne organizacije sindikata Jožeta Zupana so na njegovo mesto imenovali Vinka Mežnarca, medtem ko je bil za podpredsednika imenovan dosednji predsednik Jože Zupan.

Na seji so razpravljali o ključnih problemih predloga samoupravne organiziranosti v Železarni. Strinjali so se s stališči seje komiteja TRK ZKS Železarni, nato pa so razpravljali še o upravičencih za pomoč pri nabavi ozimnice. Šestim sodelavcem so odobrili pomoč, dodatno pa bodo prejeli tudi po 50 dinarjev iz blagajne osnovne organizacije sindikata.

Beseda je tekla tudi o izletu, ki je bil predviden za 27. in 28. september in so ga preložili na mesec oktober.

STROJNE DELAVNICE

V sredo, 24. septembra, je bila peta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Pomoč pri nabavi ozimnice so odobrili osmim sode-

lavcem, medtem ko bodo sodelavcu Francu Poklukarju iz konstrukcijske delavnice dodelili pomoč iz sredstev sindikalne organizacije, ker večkrat boluje, sicer pa je zelo soliden delavec. Denarno pomoč so odobrili tudi sodelavcu Ismetu Baboviču.

Predsednik osnovne organizacije sindikata Tine Klinar je na seji poročal, da so uspeli pri dodatku za deficitarnost, tako da bo vsak kvalificirani delavec prejel deset odstotkov na efektivne ure. To ne velja le za delavnice, kjer imajo normativ polno zasleden.

Spregovorili so še o izletu. Planirali so štiri izlete, vendar so imeli za tri izlete premalo prijavljenih udeležencev. Člani kolektiva vprašujejo zakaj v strojnih delavnicah denar ni razdeljen po skupinah. Predsednik Tine Klinar je pojasnil, da je bilo izdano navodilo izvršnega odbora osnovnih organizacij sindikata Železarni, da se izvedejo le izleti, ki jih organizira sindikalni odbor. Predsednik Klinar je predlagal sklic sindikalnega sestanka za vse delavnice, kjer naj bi se delavci sami odločili glede organizacije izleta ali piknika, vendar se mora z organizacijo piknika strinjati vsaj 50 udeležencev, za izvedbo izleta pa mora biti prijavljenih vsaj za en avtobus udeležencev.

TRANSPORT

V sredo, 24. septembra, je bila tudi sedma seja osnovne organizacije sindikata na transportu. Skladno s predlogom oziroma seznamom prejemnikov otroških doklad, so odobrili po 50 dinarjev pomoči petnajstim sodelavcem.

Denarno pomoč zaradi bolovanja so odobrili osmim sodelavcem. Odbor osnovne organizacije sindikata je bil seznanjen tudi s finančnim poslovanjem, z ozirom na izlete, ki jih še niso izvedli. Za izlete, ki pa so bili organizirani, odbor meni, da so bili glede na število udeležencev v redu opravljeni.

2 in 3. SEJA KOORDINACIJSKEGA ODBORA TOZD VALJARNE

Direktor TOZD Valjarne Avgust Karba je na drugi seji koordinacijskega odbora, ki je bila 18. septembra, navzgor seznanil z izpolnjevanjem programa in izpolnjevanjem izvoznih obveznosti. Poročilo vsebuje podatke o porabi goriva, o izplenu, valjarskih ter mehaniziranih zastojih. Koordinacijski odbor je ugotovil, da so rezultati boljši kot v mesecu juliju, saj so od desetih obveznosti v avgustu izpolnili kar pet. Vseeno bo treba še zmanjšati zastoj v bluming valjarni in valjarni žice, izboljšati bo treba izplen v valjarni bluming, ter zmanjšati količino proizvodnje za zalogo v valjarni 2400 in v valjarni žice. Beseda je tekla še o zastojih v jul. in avg., zaradi dopustov delavcev, ki so zaposleni na ključnih delovnih mestih, delavci, ki pa jih nadomestujejo pa še niso vajeni dela.

Na drugi seji odbora je bilo postavljeno tudi vprašanje samskih domov. Direktor TOZD Valjarne Avgust Karba je opozoril na predvideno gradnjo novega samskega doma v bližini železarskega izobraževalnega centra in na adaptacijo samskega doma na Plavžu, s čimer bo položaj precej izboljšal. Teden dni pozneje, 25. septembra, je bila tretja seja koordinacijskega odbora.

BODICE

Francelj, zakaj pa hodiš skozi martinarno s sihta? Ker pridem skoraj pol ure prej domov. Čudna bližnjica!

Ze tri barvne televizorje sem kupil na posojilo, pa še zmeraj gledam črno-belo sliko. Kaj naj naredim? Kupi četrtega, vendar z gotovino.

ra. O svojem delu so poročali delegati TOZD Valjarne v krajevnih konferencah SZDL. Obširno poročilo je koordinacijskemu odboru posredoval Drago Finžgar, delegat v krajevni konferenci SZDL Begunje. V tej krajevni skupnosti so razpravljali o načrtu gradnje ter o urbanističnem in zazidalnem načrtu. Predvidevajo izgradnjo delavskega naselja, rekreacijskega centra za smučanje v Krpinu, kjer bo tudi igrišče in parkirni prostori. Poleg tega predvidevajo v Poljčah izgradnjo rekreacijskega centra za otroke in v Begunjah avtobusno postajo. Kot je povedal tov. Finžgar, ostane dolina Drage nedotaknjena.

Ljuta Nazif, delegat v skupščini krajevnih skupnosti na Javorniku je poročal o problemih, ki so jih pred kratkim obravnavali na prvi seji. Takrat so poudarili izgradnjo rekreacijskega centra na Kresu, izgradnjo otroškega vrta na Koroški Beli in opozorili na nevarno stanje cest. Tov. Ljuta je tudi predlagal, da naj bi TOZD Valjarne posredovala potrebno pomoč pri izgradnji rekreacijskega centra na Kresu, ki je namenjen rekreaciji zaposlenih delavcev in njihovih družin. Delegatu v konferenci krajevnih skupnosti Gorje so naročili, naj v bližnji prihodnosti postavi vprašanje glede adaptacije počitniškega doma na Mežakliji.

NAČRTOVANJE SINDIKALNIH NALOG ZA LETO 1976

1. Po določbah statutarne pogodbe o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov v SR Sloveniji in po sklepu 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije mora biti delovanje sindikalnih vodstev načrtno, da bi usklajeno usmerjali pozornost na najbolj pereča vprašanja iz življenja in dela delavcev, omogočali nadzor nad uresničevanjem nalog ter dodatne ukrepe, če bi posamezne sprejete naloge ne bile v redu uresničene. Za ta namen sprejmejo vsako leto letni delovni načrt:

— osnovne organizacije sindikata; konference osnovnih organizacij sindikata na ravni velikih temeljnih in na ravni delovnih organizacij; sindikalni koordinacijski odbori na ravni sestavljenih organizacij združenega dela; občinski odbori sindikata; občinski sveti Zveze sindikatov; medobčinski odbori sindikata; medobčinski sveti Zveze sindikatov; republiški odbori sindikatov Slovenije in republiški svet Zveze sindikatov Slovenije.

Osnovne organizacije sindikata sprejmejo letni delovni načrt na letni skupščini članstva, konference, odbori in sveti pa na sejah teh teles.

Vse letne načrte za leto 1976 naj bi sprejeli najpozneje do konca januarja 1976. Zaradi zagotovitve možnosti za usklajeno načrtovanje med sindikati in zvezo sindikatov pa naj bi občinski, medobčinski in republiški odbori sindikatov sprejeli svoje letne načrte do 20. decembra 1976.

2. Podlaga za letne delovne načrte sindikalnih organov in organizacij za leto 1976 so sklepi 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, 7. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije in kongresov sindikatov Jugoslavije. Pri določanju nalog je potrebno oceniti razmere v sredini, v kateri delujejo sindikalni organi ali organizacije, ugotoviti poglobljene neresene probleme delavcev in upoštevati potrebo po sindikalni akciji za spremembe in napredek razmer v skladu s interesi delavcev. Za ta namen je potrebno kritično oceniti tudi dosedanje aktivnosti ustreznega organa (organizacije).

Upoštevajoč kongresne sklepe in razmere v njihovi sredini morajo letni delovni načrti sindikalnih organov in organizacij za leto 1976 vsebovati:

- natančno in konkretno opredelitev sindikalnih nalog (kaj vse je treba storiti),
- nosilca za vsako nalogo (kdo bo nalogo opravil),
- rok za izvršitev nalog,
- način izvršitve naloge, če je to mogoče glede na njeno naravo.

Vsak sindikalni organ ali organizacija načrtuje svoje naloge, torej tiste, ki jih bo opravil v okviru svojih pristojnosti, ne pa tudi nalog, ki naj bi jih opravili drugi.

3. Za zagotovitev enotnosti, skladnosti in učinkovitosti sindikalnih akcij naj bi sindikalni organi in organizacije vsak v svojem letnem delovnem načrtu za leto 1976 predvideli svoje delovanje tudi v *enotno določenih vstopnih prioritetnih sindikalnih nalogah*. Te prioritete naloge naj bi predlagalo predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije (npr.: s področja samoupravljanja, stabilizacije, socialne varnosti, delitve dohodka itd.) tako, da bi bilo za vsako sindikalno raven (OZD, občina, regija, republika) razvidno, kaj je treba storiti in v katerem roku. Prioritetne naloge naj bi predlagalo predsedstvo do sredine oktobra 1975.

4. Vsak sindikalni organ ali organizacija med letom sprati preverja uresničevanje sprejetega letnega načrta. Če ugotovi pomanjkljivosti v uresničevanju posameznih nalog, sprejme dodatne potrebne ukrepe. Prav tako dopolni svojo aktivnost z dodatnimi nalogami, za katere bi se med letom pokazalo, da so potrebne, pa niso bile uvrščene v letni delovni načrt.

5. S pripravi za letne delovne načrte za leto 1976 bi morali začeti že v mesecu oktobru letos, da bi se izognili nepotrebnim časovni stiski ob koncu leta ter zagotovili pravočasen sprejem načrtov in njihovo ustrezno kvaliteto.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

BOLJŠA BODOČNOST ZA PREMOG

2

Celotne svetovne uvozne potrebe krijejo ZDA, Kanada, Avstralija, Južnoafriška unija, Sovjetska zveza in Poljska. Danes znane zaloge, bi sicer omogočale povečanje trgovanja s premogom, vendar je pri tem precej drugih ovir. V Kanadi, Avstraliji in Južnoafriški uniji so pri tem potrebne velike investicije v infrastrukturne objekte. V ZDA pa ima danes prednost lastna preskrba z energijo. Pri tem bo imel premog vedno večjo vlogo. Poleg tega so pri izkoriščanju dnevnih kopov tudi težave zaradi strogih predpisov v zvezi z varstvom okolja. Sovjetska zveza in Poljska pa preskrbujeta s premogom predvsem evropske socialistične države.

Količina nakopanega črnega premoga je v svetu zadnja leta postopno naraščala. V preteklih petnajstih letih se je povečala za približno 400 milj. ton. Nasprotno s tem gibanjem pa je v zahodnoevropskih državah padla proizvodnja tega goriva v tem obdobju za okoli 200 milj. ton. Leta 1964 so

nakopali v Veliki Britaniji 197 milj. ton in v Zvezni republiki Nemčiji 142 milj. ton. Leta 1974 se je znižala ta količina v Veliki Britaniji na 109 in v Zvezni republiki Nemčiji na 94 milj. ton. Razpredelnica kaže količino nakopanega premoga v državah z največjo količino v obdobju leta 1970–1974 v milj. ton:

Država	1970	1971	1972	1973	1974
ZDA	572.0	527.6	561.7	550.6	582.8
Sovjetska zveza	432.7	441.4	451.1	461.2	467.9
LR Kitajska	360.0	390.0	400.0	400.0	410.0
Velika Britanija	144.5	147.1	119.5	130.1	109.2
Poljska	140.1	145.4	150.6	156.6	150.6
ZR Nemčija	111.2	110.7	102.4	97.3	94.8
Indija	73.6	71.4	74.7	77.0	79.6
Južnoafriška unija	54.6	58.6	58.4	62.3	63.7
Avstralija	44.2	45.1	49.0	56.6	56.9

Takšno znižanje proizvodnje v Zahodni Evropi je imelo svoj osnovni vzrok v vse večjih proizvodnih stroških. Zato

je v teh državah nafta izredno hitro izpodrinila premog kot vir energije. Tako so bile zahodnoevropske države poleg Japonske najbolj prizadete leta 1973 pri grožnjah arabskih izvoznikov nafte z bojkotom. Reagirali so s ponovno oživitvijo proizvodnje premoga in z velikimi investicijskimi programi. Vendar lahko traja tudi deset let, da prično dajati premogovniki z odkopom pod zemljo z investicijskimi vlaganji predvideno proizvodnjo.

Vloga premoga, kot nosilca energije v posameznih državah, je lahko zelo različna. V vzhodnoevropskih socialističnih državah krije premog približno 60 odstotkov vseh energetskih potreb. Zato porabijo okoli polovice svetovne proizvodnje premoga. V državah evropske gospodarske skupnosti pokrijejo 30 odstotkov energetskih potreb in v ZDA ter Japonski 20 odstotkov s premogom.

Te države porabijo izven evropskih socialističnih držav približno tri četrtine nakopanega premoga.

Pri ocenjevanju uporabnosti premoga sta v ospredju dve vrsti porabe in sicer za proizvodnjo jekla in električne energije. Ti dve industrijski proizvodnji porabita okoli tri četrtine v svetu nakopanega premoga. Preostalo četrtino porabijo za ogrevanje, promet in ostali potrošniki. Premog je udeležen pri svetovni proizvodnji elektro energije s približno eno tretjino.

(Nadaljevanje prihodnjik)

ASEA IN NJENE ZMOGLJIVOSTI

V začetku septembra so predstavniki firme ASEA — Västerås — Švedska, Rade Končar Zagreb in Merkantile — predstavništvo firme ASEA v Zagrebu, organizirali strokovno ekskurzijo v proizvodne obrate firme ASEA in železarn Surahammar, Smedjebacken in Domnarvet na Švedskem. Ekskurzije sta se udeležila po dva predstavnika iz železarn Jesenice, Ravne, Store, Sisak, Zenica, tovarne Rade Končar, fakultete za elektrotehniko Zagreb in iz Merkantile.

Namen organizatorjev je bil, da predstavi jugoslovanskim železarjem proizvodni asortiment firme ASEA s poudarkom na kvaliteti in proizvodnih kapacitetah na eni strani ter njihovo uporabo in delež na svetovnem tržišču na drugi strani. Svoj namen so uresničili z zelo dobro pripravljenim programom ekskurzije.

Rade Končar, ki je največja tovarna za proizvodnjo električnih strojev in elektro opreme v Jugoslaviji, ima z ASEA licenčno pogodbo za nekatero industrijsko elektro opremo. Zato je bil tudi interes Rade Končarja, da seznani jugoslovanske železarje preko ASEA s proizvodi, ki jih vgrajuje v sklope svoje opreme, ki jo prodaja na jugoslovanskem tržišču. V železarni Jesenice imamo nekaj takih kombinacij že vgrajenih v valjarni žice, še večji pa bo ta delež v rekonstruiranem delu te valjarne, ki je pravkar v teku.

Firma ASEA je bila osnovana leta 1883. V svojem začetku je zaposlovala sedem delavcev v delavnici površine 40 kvadratnih metrov. Danes je ASEA po bruto proizvodu enajsta največja firma na svetu za proizvodnjo težke elektro opreme in je zastopana v več kot 80 državah po vsem svetu. V letu 1973 je zaposlovala 41.200 ljudi, od tega 6.800 v inozemstvu. V istem letu je znašal njen bruto produkt 5.200.000.000 švedskih kron. (1 šv. krona je 4,20 dinarja).

Organizacijsko se ASEA deli na proizvodnjo, prodajo, raziskavo in razvoj, personalne zadeve s financami in računovodstvom, oddelek za zveze z javnostjo, svetniški in nadzorni oddelek. Proizvodni sektor je razdeljen na obrate, ki so specializirani za posamezne proizvode. Vsak obrat ima svoj razvoj, projektivo, proizvodnjo in prodajo. Celoten proizvodni sektor je razdeljen na naslednje obrate: nizkonapetostna stikala in krmilni sklopi, releji in zaščitni sistemi, izmenični stroji, prenos energije, mehanski proizvodi (reduktorji, dvigala, žerjavi, industrijska vleka, rudarska dvigala, Quintus stiskalnica, električne peči), elektronika (industrijska elektronika, procesni in proizvodni krmilni sistemi, ki delajo na osnovi računalnikov, silicijeve diode, tiristorji, pretvorniki in transduktorji), polproizvodi (odlični in drugi polproizvodi), enosmerni in veliki izmenični stroji, servis.

Vsak od teh obratov je samostojna ekonomska enota. V okviru prodajnega sektorja dela inženiring grupa, ki načrtuje in izvaja razne industrijske pogone. Tudi ta grupa je samostojna ekonomska enota. V projektih predvideno opremo kupuje od proizvodnih obratov, jo kompletira in kot celoto prodaja naročnikom projektov. V tem okviru sta zelo močno zastopani zlasti grupi za valjarne in električne peči.

Za izvedbo ekskurzije je ASEA organizirala 20 vodilnih strokovnjakov iz področja prodaje in marketinga za posamezna področja. V posameznih tovarnah so se jim pridružili še specialisti za posamezne proizvode, ki so tolmačili posebnosti svojega obrata.

Firma ASEA so nam najprej predstavili s filmom, v katerem smo videli vse njene aktivnosti in njihove proizvode v uporabi širom sveta. Tudi aktivnosti posameznih obratov so nam kasneje najprej predstavili s filmom in pojasnili vodilnih strokovnjakov, nato pa smo si posamezni obrat še ogledali.

Najprej smo si ogledali obrat za elektroniko, ki ima bogato strokovno tradicijo. Tu so izdelali ene od prvih industrijsko uporabnih tiristorjev. Obrat obsega dve veliki novi zgradbi od katerih ena služi razvoju, projektiranju in vsem administrativnim poslom, druga pa čisti proizvodnjo. V razvojni stavbi, ki meri okrog 100 x 80 kvadratnih metrov, je vsa površina en sam prostor. Vmes je le nekaj majhnih zaprtih prostorov. Proizvodna hala je enako velika in brez vmesnih sten, da jo lahko brez težav prilagodijo novemu tehnološkemu postopku, kadar razvoj to zahteva.

V proizvodnem delu obrata smo videli proizvodnjo tiristorjev, poseben dvostanski hladilni sistem za tiristorje, ki omogoča povečanje moči za 60 %. Tu izdelujejo tiristorje 75 A do 1000 A in napetost 3.300 V, tiskana vezja, sestavljajo tiristorске sklope, montirajo in kompletirajo omare za posamezne pogone, preizkušajo računalniško vodene robote in pressductorje. Vsak novo proizvedeni tiristor gre skozi stro-

go kvalitetno kontrolo, ki traja okrog 50 ur.

Obrat relejev in zaščitnih sistemov se je pred kratkim preselil v nove prostore, v izmeri 100 x 100 kvadratnih metrov. V njem smo videli proizvodnjo vseh vrst relejev in zaščitnih naprav ter precej opreme, ki jo je naročila Iskra za zaščito 380 kV omrežja v Jugoslaviji, ki je v izgradnji.

V tem obratu smo opazili nekaj organizacijskih novosti. Ves obrat je en sam prostor brez vmesnih pregrad. To je prvi poizkus, da je razvojno-projektantski in proizvodni del obrata razmejen s svežim zelenjem med katerim so razporejeni avtomati za pijačo ter mize in stoli od katerih delavci občasno pijejo čaj ali kavo. Tudi direktor obrata nima svojega zaprtega prostora, ampak sedi med delavci v razvojnem delu obrata.

Proizvodi tega obrata so zelo primerni za delo na tekočem traku, vendar teh tu nismo opazili. Zamenjali so jih s skupinskim delom, kot novo obliko organizacije dela. Tu so delavci razporejeni v delovne skupine, v katerih vsak posameznik dela isti proizvod od začetka do konca. S tem skušajo delavce osvoboditi monotoničnosti in stalne intenzivnosti, ki jo zahteva tekoči trak. To je v nekem smislu socializacija delovnega mesta.

Prvi so sistem skupinskega dela na Švedskem uvedli v tovarni avtomobilov Volvo. Ta sistem se jim je zelo dobro obnesel. Zanj so se pričeli zanimati tudi Američani, ki so poslali celo nekaj strokovnjakov na prakso k Volvi. Po trimesečni praksi so ameriški strokovnjaki ugotovili, da se sistem skupinskega dela v Ameriki ne bi dobro obnesel in da je za Ameriko še vedno bolj učinkovit sistem dela na tekočem traku.

Temu je sledil obisk tovarni Jonas in Remaus, kjer izdelujejo vse vrste enosmerne in izmenične stroje. Najprej so nam s filmom prikazali novi tip skatlaste izvedbe motorjev s posebnim zračnim in vodnim hlajenjem, nato pa smo te motorje lahko videli v izdelavi v tovarni. Tu smo tudi videli poskus vgradnje diod na rotor vzbujevalnega generatorja moči 4 MVA. Ta generator bo imel namesto kolektorja diode vgrajene v posebne obroče. Služil bo za vzbujanje velikega turbogeneratorja. Med večjimi stroji smo videli v izgradnji turbogeneratorje 600 MVA in enosmerne motorje 6000 kW.

Naslednji dan so nas seznanili s kratko zgodovino inženiring obrata za valjarne, ki se bavi s projektiranjem in dobavo kompletne elektro opreme za hladne in tople valjarne. Vso elektro opremo, ki jo predvidijo v določenem projektu, naročijo in kupujejo v drugih proizvodnih obratih ASEA. V razgovoru so nam povedli nekaj pomembnih referenčnih delov elektro opreme za različne valjarne, kot npr.: Sendzimir v Braziliji, kjer je mehansko opremo dobavil Waterbury Farrel, štekel valjarno v Surahammar, kjer je mehansko opremo dobavil Davy United, bluming valjarno v Inventor Kreditanstalt Lichtenstein, kjer je mehansko opremo dobavil Sack in druge. V posebnem seznamu so nam dali pregledno referenčno listo objektov, za katere so dobavili kom-

pletno elektro opremo. Iz te lahko razberemo, da so težke valjarne do leta 1968 opremljali z Word-Leonardovimi in Ignorjevimi agregati. Po letu 1968 pa teh agregatov ne zasledimo več. Nadomestili so jih z modernjšimi tiristorji.

Pojasnili so nam tudi delovanje in uporabo Stressometra. To je naprava za merjenje ravnosti pločevine v prečnem preseku v hladnih valjarnah. Naprava deluje v bistvu na istem principu kot pressductor. Po svoji zunanji obliki je stressometer enak napenjalnemu valju in ga zato tudi nadomešča. Znotraj pa je sestavljen iz indukcijskih tuljav in železnih jeder: s spremembo pritiska na jedra, se spremeni induktivna upornost. Če pločevina po prečnem preseku ni ravna, pritiska v različnih točkah z različnim pritiskom. Sorazmerno velikosti pritiska so izhodni signali iz stressometra. Ti signali pa lahko zdaj avtomatsko vplivajo na naprave za izravnavo pritiska (dodatno hlajenje v posameznih točkah delovnih valjev ali pa sprememba položaja delovnih valjev) ali pa ročno preko operatorja. Stressometri se sedaj najbolj uporabljajo v valjarnah aluminija. Vedno več se jih uporablja tudi v hladnih valjarnah. Studirajo pa možnost uporabe tudi v toplih valjarnah trakov.

Posebno pozornost so posvetili pečem. V posebnem filmu so nam prikazali njihove peči in njihov specialni proizvod iz tega področja ASEA SKF sistem v uporabi. Kot spremljajoči proizvod velikih električnih peči na Švedskem, so naprave za kompenzacijo jalove energije. ASEA je razvila poseben tip TYCAP tiristorjsko krmiljenih kondenzatorskih baterij za kompenzacijo jalove energije in s tem tudi stabilizacijo napetosti. V razpravi so poudarjali njihovo kvaliteto in zanesljivost v obratovanju. V posebni referenčni listi so navedeni primeri, kamor so že dobavili to opremo.

ŽELEZARNA SURAHAMMAR

Železarna Surahammar zaposluje nekaj čez 2.000 ljudi. Njen proizvodni program je usmerjen na štiri glavne proizvode: elektro pločevina, material za železnico, kovani proizvodi in permanentni magneti. Od teh štirih proizvodov pa prevladuje elektro pločevina, ki vrednostno predstavlja 60 % prodaje. Osnovna orijentacija proizvodnega programa je proizvodnja visokokvalitetnih materialov.

Železarna predstavlja popolnoma proizvodno integrirano celoto in je opremljena za proizvodnjo kvalitetnih jekel od rude do končnih proizvodov. Rudnik in plavži so oddaljeni okrog 50 km od železarn. Tekoči grodelj prevažajo v železarno Surahammar v posebno izoliranih poncivah. Tu ga nato predelujejo v jeklo v OBM konvertorju in nato v razplinjevalni napravi. Nadaljna predelava jekla sledi v toplih in hladnih valjarnah in drugih obratih.

Ogledali smo si valjarno štekel in kvarto valjarno.

Valjarna štekel

V tople valjarne dobijo ingote težke 6 do 10 ton. Ti se valjajo v bluming valjarni v trgovsko blago, največ pa v slabe, ki se nato preko potisne peči ponovno vlijejo na blumingu nato pa na štekelu v trakove. Na štekelu valjajo samo kvalitete, pretežno nerjaveča jekla. Na štekel valjajo v treh do sedem prevlekih debelino 2 do 0,5 mm.

Nekateri tehnični podatki nam dajejo možnost primerjanja z našim šteklom:

	Surahammar	železarna Jesenice
Glavni pogon — motorji	2 x 2950 kW (8160 HP)	5000 HP
Navijalci — motor	735 kW (1000 HP)	275 HP
Hitrost glavnega pogona	120 do 300 obr./min.	43 do 225 obr./min.
Nastavna naprava	hidravlika	75 HP
Maksimalna sila	4000 t	2000 t
Nastavne naprave	600—1320 mm	600—1100 mm

Motorji so napajani iz živosrebrnih usmernikov. Prihodnje leto jih nameravajo zamenjati s tiristorji.

Hladna valjarna — 4 Hi

Mehanski del je dobavil Sack-Mesta, elektro opremo pa ASEA. Valjarna obratuje že od leta 1966. Vsi pogoni so napajani s tiristorji. Letno zvaljajo 100.000 ton silicijevih trakov, maksimalne širine 1245 mm. Na glavnih pogonskih motorjih (ogrodje in navijalci) imajo vgrajene fotoreleje za zaščito proti kolektorskemu ognju, na krtačnih držalnih pa še posebno kovinsko zaščito proti poškodbam krtačnih držal od kolektorskega ognja.

ŽELEZARNA SMEDJEBACKEN

Železarna Smedjebacken zaposluje 1.200 ljudi. Njena letna proizvod-

nja znaša 300.000 ton surovega jekla, ki ga izdelajo v eni 125 in eni sedemtonski električni peči in eni 100 tonski Simens-Martinovi peči. Storišče 125 tonske električne peči je okrog 30 t/h, SM peči 13 t/h, sedem tonske električne peči pa 1,3 t/h. Nadaljno predelavo jekla vršijo na težki progi, kjer valjajo material v gredice, nato pa na srednji progi v različne profile in kontinuirni valjarni žice v žico in palčasto železo.

Videli smo 125 tonsko električno peč, TYPAC napravo za kompenzacijo jalove energije in srednjo prog.

125 tonska peč je začela obratovati leta 1969. Obratuje s transformatorjem 42 MVA, ki ga lahko preobremenimo za 20 % za čas dveh ur.

Mnogi med nami se sprašujejo zakaj je padla protiutež na plavžu I, ki bi lahko povzročila veliko gmotno škodo ali celo človeške žrtve.

Organizacijo dela na peči imajo zelo popolno. V začetku so obratovali na tri izmene s tremi vodji izmene. Nato so analizirali delo najboljšega vodje in nato njegove metode prenesli še na ostala dva. Naslednja stopnja skrajšanja tehnološkega postopka je pristop k polprogramiranemu obratovanju. To obsega natančno tehtanje vložka in pripadajoče količine energije — kWh. Zdalj razmišljajo o še nadaljnji izboljšavi tehnološkega postopka.

Zelo dobro imajo urejeno pripravo vložka. V skladišču surovin je staro železo sortirano na razrezan težak vložek in lahek vložek. Lahek vložek pred uporabo stiskajo v kocke. Za pravilno doziranje vložka po teži je odgovoren žerjavovodja v skladišču surovin. V ta namen ima vgrajeno ustrezno elektronsko tehtnico na žerjavu. Pred zakladanjem peči, vložek predgreva. Kot kurilno sredstvo uporabljajo olje. Peč ene šarže založijo s tremi košarami: 60, 40 in 20 ton. Vsako košaro talijo z naprej določeno energijo. Prvo košaro 60 ton talijo s 380 kWh/t, drugo košaro 40 ton s 340 kWh/t in tretjo košaro s 560 kWh/t. Rafinacijo pa vodijo ročno. Peč je opremljena tudi z induktivnim mešalcem in venturi sistemom odprševalno napravo. Zelo dobro in uspešno je izvedena električna triangulacija na sekundarni strani transformatorja s pomočjo posebnega stebra. Premer elektrod je 610 milimetrov, njena poraba pa doseže 5 kp/ton.

Videli smo vse električne naprave za kompenzacijo jalove energije. To je ogromna naprava po obsegu. Za kompenzacijo dveh peči, stane približno toliko kot ena kompletna peč.

Za tem smo si ogledali še srednjo prog. Zelo zanimiva je bila strojnica. Strojnice je zelo čista, hladna in močno ventilirana. V tej strojnici smo videli vgrajene nove tipe skatlastih motorjev, ki imajo vgrajene vodne hladilce za hlajenje hladilnega zraka za motor.

ŽELEZARNA DOMNARVET V BORLÄNGU

Tovarna v Domnarvet proizvaja letno 1.200.000 ton surovega jekla. Zaposluje 5.600 ljudi. Od tega je 800 vzdrževalcev. Med 800 vzdrževalci je 200 elektrifikarjev.

Tu smo videli najstarejši ASEA-SKF sistem v obratovanju. Obratuje se sedem let in je v primerjavi z novejšimi izvedbami že zastarel. Pokazali so nam tudi podobno napravo za kompenzacijo jalove energije tipe TYCAP kot jo imajo v Smedjebacknu.

Predviden je bil tudi ogled tople valjarne trakov, ki pa je zaradi nekaterih nepredvidenih okvar odpadel. Pokazali pa so nam bluming valjarno. Ta je močnejša od našega bluminga. Njegova značilnost je, da ga na glavnem komandnem mestu upravlja samo ena oseba.

Sledil je ogled tandem hladne valjarne za katero je kompletno elektro opremo s tiristoriziranimi pogoni dobavila ASEA. Tudi ostale valjarne so opremljene z elektro opremo te firme.

Značilnost te tovarne je, da so vse naprave od hal do postrojenj grajene izredno robustno. Edino postrojenje, ki je preobremenjeno je topla valjarna trakov, ki je bila prvotno predvidena za valjanje navadnih kvalitet. Z izgradnjo hladne valjarne pa so pričeli valjati visoke kvalitete, ki povečujejo obremenitev celotne naprave. Posledica dobro dimenzioniranih naprav so kratki zastoji in mala potreba po rezervnih delih. Od vseh rezervnih delov, ki jih držijo na skladišču, je komaj odstotek električnih. Kar rabijo dobijo od ASEA in drugod v trgovini.

Značilno za vse železarne, ki smo jih videli je, da zaposlujejo precej žensk na komandnih mestih valjarn in kot žerjavovodkinje na vse tri izmene.

Ob zaključku ekskurzije so strokovnjaki ASEA dajali pojasnila na

posebna vprašanja udeležencev. Mnogo je bilo vprašanj okrog kompenzacije tretje harmonske pri obločnih električnih pečeh kadar je transformator vezan v trikot in o kompenzaciji jalove energije. Tretjo harmonsko je potrebno kompenzirati zaradi neenakomerne obremenitve posameznih faz. Njen vpliv pa se močno izraža v mrežni napetosti. Okrog kompenzacije jalove energije in njene vrednotenja so se mnenja nekoliko delila. Splošen zaključek po tem vprašanju pa je bil, da ni enotnega pravila za to kdaj graditi naprave za kompenzacijo jalove energije in tretjih harmonskih. Na to vprašanje lahko odgovori samo temeljita analiza vsakega posameznega primera.

Vprašanje vgrajevanja hitrih stikal v tokokroge enosmerne motorje, ki so napajani s tiristorji kot zaščita pred okvarami, je v večini primerov vprašanje ekonomske narave. Ta stikala predstavljajo zelo dobro zaščito motorjev, vendar so zelo draga. Zato se načelno ne vgrajujejo v tokokroge malih motorjev, v tokokroge večjih pa skoraj vedno.

Diskusija se je razvila tudi okrog vprašanja kaj odločilno vpliva na izbor motor-generatorskih grup ali tiristorjev za napajanje enosmerne motorje ali celo zamenjava obstoječih motor-generatorskih grup s tiristorji. Pri novih napravah ni več nobenega dvoma, da pridejo v poštev samo tiristorji. Tiristorji povzročajo v obratovanju manjše električne izgube, manjše stroške investicij in omogočajo lažje vzdrževanje. Kadar pa gre za zamenjavo obstoječih motor-generatorskih grup s tiristorji pa je največkrat odločilni kriterij povečana storilnost in sposobnost mehanske opreme za hitrejšo reverziranje. Motorji, ki so napajani iz tiristorjskega izvora elektro energije, so sposobni hitrejšega reverziranja. Tako se pri vsakem prevleku lahko prihrani sekundo do dve.

Pojasnili so nam tudi osnove delovanja PROMATIC naprave, kakršno bomo imeli v rekonstruiranem delu naše valjarne žice.

Na naše posebno vprašanje o pravilnosti razporeditve pressductorjev na ogrodju štedila so nam povedali, da ni najboljši primer. Sami studirajo dve varianti namestitve pressductorjev. Idejne skice teh variant so nam dali s seboj. Povedali so tudi, da so sedaj na trgu že novi popolnejši pressductorji, ki pa zahtevajo tudi vso ostalo elektro opremo v drugi izvedbi.

Glede avtomatske regulacije debeline traku pa so nam povedali, da se vedno bolj uveljavljajo hidravlični sistemi, ki so bolj zanesljivi od elektronskih pa tudi hitrejši.

ASEA proizvaja kompletno elektro opremo za industrijske namene. To, kar smo videli v njihovih tovarnah, kaj proizvajajo in kako se ti proizvodi obnesejo pri uporabi v železarnah, nas je prepričalo, da je ASEA tehnično in kvalitetno na vrhu svetovnih proizvajalcev industrijske opreme in da lahko zadosti vsem zahtevam, s katerimi se srečujemo v železarnah. Poznati njihove tehnične sposobnosti je za nas še posebno pomembno, ker ima ASEA z Rade Končarjem iz Zagreba poseben kooperacijski dogovor. To pa pomeni, da se bomo z njihovimi proizvodi srečevali direktno ali indirektno. Ker proizvode ASEA in njihove zmogljivosti zdaj poznamo nekoliko bolje, bodo tudi naše tehnične odločitve v bodoče lažje.

Mnenja smo, da je bila ekskurzija organizacijsko zelo dobro pripravljena in tudi odlično izvedena. Na vsa vprašanja smo dobili ustrezne odgovore. Seveda na se pri takem velikem številu udeležencev in obširnem programu ni bilo mogoče spuščati v podrobnosti.

Anton Koselj

Obveščevalec

Po odhodu kmeta iz Novakova, malo opogumljeni z bližajočim se mrakom, smo se približali robu gozda in opazovali krajino pred seboj. Pod nami je nepoznana dolina, ki se vleče od podnožja Blegoša proti jugozahodu. Bičeh nam je pojasnil, da je pod nami dolina od vasi Novakova do reke Idrijce, kjer se pri Želnu izliva potok Cerknica v Idrijco. Tu se obe dolini stikata in proti toku Idrijce prideš v Idrijo, ki jo vsi poznamo po rudniku živega srebra, po strugi navzdol pa se pride do Soče. Torej smo v deželi Simona Gregorčiča, ki je s tolikšno ljubeznijo pel o Soči in planinskem svetu.

Z bregov Blegoša smo bolj stili kot videli Krn, pod katerim se danes sameva Dantjev kamen, kjer je dobil inspiracije za svoj Pekel v Nebeški komediji. Z mislimi smo begali po vedno s snegom pokritim Kaninom in v malem mestecu pod njim — Bovecu in dalje po Trenti, kjer kraljujejo še vedno diji loci. Zaželeli smo, da bi bili tam. Tam morajo biti divje planinske čeri, ki so vedno dajale zatočišče ljudem, ki jih je zakon izrgel. Tam bi tudi mi našli mičen kot, kjer bi se vsaj malo odpočili od teh strašnih psihičnih naporov, kjer bi bil sovražnik nemoten.

Z obronkov Blegoša smo občudovali griče. Mogočen se je med njimi dvigal desno od nas Porezen z golo siljasto glavo, pred njim pa greda Kojca, ki je podolgasto ležala, kot prevrnjena strunica iz katere je pek pravkar iztresel testo. Občudovali smo v daljavi širne temne gozdove, na bregu pred nami pa po rebrih razmetane hišice. Tu torej živijo ljudje o katerih smo že toliko slišali. Ljudje, ki ne smejo govoriti v svojem materinem jeziku. Od otroka do starca občutijo težke udarce, če ne hote ali pa kljubujoč fašizmu izgovore slovensko besedo, ali zapojejo slovensko pesem. Ti ljudje tukaj, ki kljubujejo že dve desetletji zatiranju, morajo biti naši, popolnoma naši. Spomin mi je ušel nekaj let nazaj, ko smo dijaki v Ljubljani po šolah zbirali slovenske knjige in jih pošiljali na Primorsko, da jih bodo ljudje brali ob slabih leščerbah v hribovskih vasicah. Iz teh knjig so se otroci doma učili slovenske besede, to je bilo dragoceno čtivo odraslim.

Nismo vedeli kam naj se obrnemo. Pod nami so Novaki, malo dalje Cerkno, kjer je skoraj dva tisoč sovražnikovih vojakov. Samo Bičeh pozna Ponikve, Šentviško goro, ne pozna pa okolice Cerkna. Na Šentviški planoti ni bil še šest let in med tem se je tudi tam lahko kaj spremenilo, posebno sedaj v vojnem času. Toda od tu se nočjo moramo premakniti.

Takoj z mrakom smo odšli po robu med Davčo in Cerknjansko dolino. Našli smo primerno mesto, kjer smo se po nekaj urni hoji utaborili. Ker nismo poznali poti, nismo vedeli, da smo se vrteli v krogu. Šele s prvim svitom smo opazili, da smo komaj dvajset streljaj od večerajšnje taborišča in ne daleč od Blegoša. Patrola, ki je imela nalogo, da oskr-

bi nekaj hrane, se je vrnila z Davče praznih rok. Komandir je namreč ukazal, da s silo ničesar ne jemljejo. Morajo prepričati ljudi, da nekaj hrane odstopijo za partizane. Ljudje patrole niso verjeli, ker so Nemci razširili zelo hitro med prebivalci novico, da so vsi »banditi« pobiti. Pokanje z Blegoša, pred dvema dnevi, je take vesti tudi potrdilo.

Nihče po vsem tem ni verjel, da so partizani. Ljudje so mislili, da je to past, ki so jo nastavili Nemci, da bi našli ljudi, ki znajo slovenski jezik in da odkrijejo kdo pomaga partizanom.

PEŠ Z JESENIC ČEZ TRIGLAV NA MORJE

3

Pa vendar se, čeprav se že mrači, ustavimo pri Ledvičnem jezeru, ki se mi zdi od vseh še najlepše. Tisti, ki nam kondicija ni problem, takoj organiziramo tekmovalstvo v metanju kamenja. Le godrnjanje v taboru šibkejših nas odvrne od nadaljnje igre in moramo naprej.

Z nočjo smo že v koči. Postelje dobimo na skupnih ležiščih. Ko utrujeni že skoraj zaspimo, nas razveseli hrupen prihod dveh planincev, ki sta neverjetno dobre volje in glasna. Bajje sta iz Domžal. Veselo razgrajata se kakšno uro ali dve, ne meneč se za naše pripombe. Preklinjajoč skupna ležišča in domžalske razgrajajo končno le zaspimo.

NEDELJA, 20. julija:

Zbudi nas jutranje sonce, ki je že precej visoko. Hitro vstanemo in se prično mo pripravljati na odhod. Naše dame so bile navdušene nad umivalnico s pravo, pravcato vodo, mi pa smo se raje umili in osvežili v hladnem jezeru, ki leži tik ob koči. Še posnetek za spomin in že gremo proti Komni. Lepa okolica in prekrasno vreme nas kmalu spravi v dobro voljo in čas nam hitro mineva. Ustavimo se le pri potoku, ki priteče izpod skal in se ustavi v kotanji nad potjo. Spijemo le malo vode, kajti slabe izkušnje z gorskimi potoki so le še malo preveč sveže.

Ze smo skoraj na Komni, ko opazimo na kamnu ob poti napis: »brezno globoko 15 m« in puščico, za katero se radovedni podamo. Po nekaj metrih res zagledamo rob brezna. Pozljivo se mu približamo in pogledamo v jamo... kakšno razočaranje! Jama je globoka le kakšne 3 metre. Štef je prepričan, da je naknadne stranišče »na štrbku« postalo turistična znamenitost.

Kmalu zatem pridemo do doma na Komni. Skoraj hotelsko vzdušje, brez planinske domačnosti, nas pripravi do tega, da posedemo kar pred kočo. Sklenemo, da se čimprej odpravimo dalje. Toda še prej se moramo odločiti, kako bomo nadaljevali pot. Sprva smo mislili, da bomo ta dan prišli do Koče na

Vračanje na Gorenjsko sedaj ni bilo mogoče. Mislim, da je bil četrti ali peti dan, ko je bila četa brez hrane. Lakote nismo niti čutili več. Občutek potrebe po hrani je izginil. Zelenci so otopeli. Ta dan nihče več ni trgal niti listja z bukev, kar smo počeli prejšnje dni, da bi utešili lakoto. Proti večeru je ena od patrol prinesla govejo kožo, ki je gotovo že nekaj dni ležala v grmovju. Razrezali smo kožo na jermena in vsak je svojega »pekel« pri ognju. Ne vem, če je kdo počakal, da je bila koža pečena. Najvažnejše je bilo, da je bila dlaka požgana. Koža se nam je zdelo samo užitna, ampak celo zelo okusna. Šele, ko smo osmojena jermena kože mladega goveda »prežvekovali«, smo znova začutili lakoto.

Kratko posvetovanje in odločitev je padla. Nazaj na jug proti Primorskemu in v prvo primorsko vas na katero bomo naleteli.

(se nadaljuje)

Razor planini. Toda ura je že pol-dan in do tja je še daleč, poleg tega pa nihče izmed nas ne pozna te poti. Zato smo se odločili, da jo mah-nemo kar v Bohinj. Pocenji pivo in pot navzdol (za kar smo pravzaprav najužje specialisti), sta tudi malo vplivala na našo odločitev.

Rečeno, storjeno. Zaženemo se proti dolini, misleč da bomo prej kot v eni uri že pri Savici. Sprva jo ubiramo kar po bližnjicah, bolj ali manj strmih in primernih. Kmalu pričnejo nekatere boleti noge in zato opustimo naporno skakanje. Le Štef in Matjaž, ki se zaradi brzine in vztrajnosti (saj sta največja in najtežja), sploh ne moreta ustaviti, drujta dalje. Tudi Miro jima skuša slediti, vendar veliko bolj previdno. Nekoliko bolj zadaj hodi Ivo z Zdenko in čisto na koncu gre Ivo z ostalima dvema šerpama. Tako smo popolnoma razkropljeni.

Ko z Zdenko utrujena in žejna le prideva do gostišča pri Savici, Miro, Matjaž in Štef že nekaj časa pridno praznijo steklenice Union piva. Seveda se jim tudi midva hitro pridruživa. Ko takole uživamo že kakšne pol ure, nas začena skrbeti, kaj je s preostalo trojico, saj se že kar nekam predolgo mudijo. Oddahnemo se, ko jih zagledamo. Toda, ko pridejo bliže, opazimo, da Erna močno šepa. Vsi upehani in upravičeno jezni na nas (še posebno Ivo, ki je zopet nadomeščal gorsko reševalno) popadajo na stole. Zvemo, da se je Erna udarila v koleno in noga ji je v hipu otekla. Zavedamo se, da je pot zanj najbrž že končana. Tisto malo upanja, kar nam ga je še ostalo, izgubimo, ko opazimo, da se oteklina kljub potitku še veča. Erna pa še vseeno vztraja in poskuša hoditi. Toda kmalu spozna, da je vsako nadaljnje vztrajanje nesmiselno in se odloči, da gre domov. Poslovimo se in jo pospremimo do avtobusa.

Kmalu smo zopet na poti, vendar nas je le sedem. Vemo, da smo te dni prehodili bolj malo, a smo kljub temu že vsi utrujeni in naveličani. Pričnemo dvomiti, ali nam bo sploh uspelo.

Na poti v taborišče sta partizane razganjala veselje in zanos, da nihče ni bil utrujen. Čutili so se oborožene in močne, da bi takoj udarili tudi proti celi diviziji, če bi jim kdo zapovedal.

Aleševi dvomi o Filipu so bili omajani. Sum je sicer glodal, vendar ga je dogodek, ki je bil po hitrosti, silovitosti in zaplenjenem orožju ter po številu uničenih policistov dotlej največji, odvrnil od sumničanja. Dobiti toliko orožja! Pokončati toliko okupatorjev! To ni bilo v skladu z njegovim nezaupanjem.

Aleš je tudi ta dogodek skušal nekako povezovati z drugimi, pa se mu je misel, ki je nenehno vrtala v njem, vedno kje pretrgala... Ugled in vpliv partizanske moči je v ljudeh spodbudil ožijajoče upanje. Posebno, ko so zvedeli, kaj jim je bilo tisto jutro namenjeno.

Odkar se je Filipu odkril Gorsk, je v njem naraščalo nekakšno nezaupanje. Kaj hoče s tem Werner? Je to res potrebno? Zakaj se ne dovoli prijati Aleša? Tu, na vročem naj bom! Za vabo in poravnavanje računov, nemara? Je zagrenjeno pomislil. Nekaj je zasutlil, ko je od policijskega podoficirja, s katerim se je spoznal na svojo roko, zvedel, da bo policijski oddelek v teh dneh šel preseljevat. To gotovo ne gre brez Wernerja in Gorskega? Zakaj potem tega ne sme vedeti še on? Vedno pogostejše sem le številka, se je jezil. Agent številka 11! Kakor da nimam imena? In kot da nisem z njimi prostovoljno! Zakaj me pošilja v nevarnost? Če se me Aleš loti zares, kdo me bo zavaroval. On s svojimi policisti je daleč in se lahko igra. Kadar se bo sprožilo, bo za vse korake prepozno. Čakaj, čakaj, tole mi bo prišlo prav. Varovati se moram predvsem sam. Nemci so močni, a če se partizanom zljubi, me lahko odpihnejo še danes. Godzovi so bliže kakor Werner. Znajti se moram. Naj potem Werner le ugiba, zakaj se mi nič ne zgodi. To mora sprožiti prst proti Alešu. Gorski pa tako mora molčati. Sicer pa tudi njemu nič kaj ne zaupam. Nikomur ne morem verjeti vsega. Na obeh straneh so trdili, da bo vojske konec še pred lanskim zimom, da bo vse skupaj, potem ko se bodo nemške divizije pognale proti Rusiji, trajalo največ nekaj mesecev. Komunisti po svoje, Nemci po svoje. Zdaj prihaja že druga jesen in kmalu bo nova zima. Vse skupaj se je zavleklo in kdo mi je danes lahko porok, da bo tega kmalu konec. Močni so res, a v Moskvo še niso prišli. Da, zmagali bodo, a dotlej me partizani lahko že pospravijo. Ne, tako ne bom prišel daleč. Kaj vse se bo še zgodilo, preden bo mir tudi tukaj? Saj vendar tvegam zdaj za življenje v miru. Alešu bom sporočil, kaj

IVAN JAN
21

MRTVI NE LAŽEJO

se pripravlja. Zdaj je priložnost. Moram si utrditi položaj. Prav pri Alešu. Ponudil mu bom: če bodo prišli in jih bodo nažgali, naj zamolči moje ime; če policije ne bo, pa tako ni bilo res in vsaka nevarnost odpade! Nikomur nič, tudi Gorskemu ne, čeprav je škoda, da tudi komandant Tiger ne bo zvedel, kako dragoceno sporočilo sem jim prinesel. Nekaj moram tvegati, sicer sem še v večji nevarnosti. Kaj pa bi mogel, če me lepega dne ubijejo...

Ko je zjutraj slišal pokanje in potem zvedel, kako so partizani razbili preseljevalce, je bil zadovoljen. Motila ga je le misel na Gorskega in Wernerja. Pred Alešem je vsaj za nekaj časa varen. Kaj pa bo hotel Werner, bo najbrž čutil kmalu. Agent številka 11! Bodo prišli novi preseljevalci ali ne? In koliko talcev bo moralo pasti?

Martina je še bolj kot drugi v napetosti, ki je na zunaj ni kazala, pričakovala, kaj se bo zgodilo. Če so kje blizu partizani potokli Nemce, je sledilo naglo streljanje talcev. Vsak hip so čakali, kdaj bodo Nemci planili po hišah. Nekaj fantov in mož, ki so se ustrašili selitve in streljanja, je spet izginilo v gozdove. Kljub kupu mrtvih policistov, ki so obležali blizu vasi, ni bilo nobenih preiskav, nobenih aretacij in selitev! Čez dva dni pa so med vasio in Pečevnikom naglo postavili pet debelih kolov in ob njih postrelili petdeset možkih. Desetkrat po pet! Pripeljali so jih iz zaporov. Vmes je bilo tudi več znanih. Okolico je spet zajela tiha groza.

Zadnje čase je Filip Martini že nekajkrat namignil, da je v nevarnosti, zdi se mu, da ga zasledujejo. Zato je zdaj najraje stanoval v novi hiši in Martina se je skoraj bolj bala zanj kakor zase. Ali pa se ji je to le zdelo, kajti po vaseh je zaradi strahot valovilo nezaupanje, negotovost in strah. Danes nihče ni mogel vedeti, kaj bo jutri. Posebno, ker so se Nemci za vsak poskus ali udar partizanov maščevali s streljanjem talcev, z zapiranjem in s selitvami. Aleš pa ni nehal iskati vozlišča in dokazov. Zaradi talcev mu ni bilo vseeno. A v tem mučnem in žalostnem ozračju so se ljudje še bolj potegnili vase.

Medtem se je Filip že sešel z Wernerjem. Srečanje z njim je minilo brez nevihte. Čudno?

Prihodnjega dne je Filip govoril z Martino.

— Se ti mu reci, naj ne hodi tako predrzno. Tudi tebe spravljajo v nevarnost, jo je strašil. — In še mene. Sicer te bom o tem skušal obvestiti zadosti zgodaj, pa vendar!

Martini ni ušlo, da ni prišel samo zaradi izrečnega. Čakal je, da bo povedal kaj več.

Govorila sta o partizanskem uspehu, šepetala o talcih in grozi, potem je Filip vprašal:

— Kdaj bo spet prišel?

Martini je nekaj rekel, naj bo skopa in nezaupljiva z besedami, čeravno je govorila z bratom. Počasi in nedoločno je rekla:

— Kako naj vem? Vsak korak je lahko zadnji!

Filip se ni dal odgnati.

priče, ki je izpovedala, da so bili rablji našega prijatelja HIMMLERJA tako temeljiti, da je moritev žena trajala pet minut dlje, ker so jim morali postrči lase, iz katerih ste izdelovali žimnice? Mar vam niso nikoli ničesar povedali o prirastku nemškega materiala, ki je izviral iz zapuščine internirancev v taboriščih smrti?

Toda GÖRING je vztrajno zanikal vse obtožbe, kljub argumentiranemu gradivu.

PRAVILA »KONČNE REŠITVE«

Od leta 1936 je bil šef koncentracijskega imperija HIMMLER, ki je bil hkrati tudi poveljnik SS in šef policije. Leta 1939 je razdelil šef Državne varnostne službe prosluli REINHARD HEYDRICH taborišča v štiri kategorije.

— Kategorija »I.A.« — za internirance v letih, ki niso več zmognili za delo, vendar lahko prevzgojijo. To so bila taborišča DACHAU, SACHSENHAUSEN in AUSCHWITZ I.

— Kategorija »I.« — za neškodljive internirance, ki jih je moč uporabiti v »zelenjavnem vrtu«, to je bilo taborišče DACHAU.

— Kategorija »II.« — za bolj zakrpanje, vendar še prevzgojljive internirance. To so bila taborišča BUCHENWALD, FLOSSENBERG, NEUENGAMME, AUSCHWITZ II — BIRKENAU.

— Kategorija »III.« — za zelo obremenjene kriminalce in asocialne obsojence. To je bilo taborišče MAUTHAUSEN.

DACHAU, SACHSENHAUSEN in AUSCHWITZ niso bili deležni milejšega režima kot BUCHENWALD in FLOSSENBERG.

Prva taborišča niso bila osnovana za Žide — za naciste so bili to podljudje, ki so jih postopoma oropali, razlastili in pregnali v taborišča. Potem ko po nürnberskih zakonih iz leta 1935 za Žide splošni zakoni niso več veljali, naj bi postopoma izginili v taboriščih. Tam naj bi pomrli, kot je predvidevala »končna rešitev« židovskega vprašanja, ki je dobila dokončno obliko leta 1942. Nemški protinacistični izseljenci so od leta 1933 do 1939 poskušali opozoriti svet na nevarnost, ki je grozila. Toda kdo se je takrat zanimal za svarila Betolda Brechta, ali Aldousa Huxleya? Zaradi izgona znanstvenikov, kot sta bila Einstein in Freud, se svet ni vznemirjal. Svojo brezbriznost in optimizem je človeštvo drago plačalo. Kljub nasprotovanju v sami Nemčiji Hitler ustanavlja s svojimi oprtniki prva taborišča — DACHAU, ORANIENBURG in ostala.

SIMON REŠEK

NI VAŽNO KAJ ČLOVEK IZGUBI, VAŽNO JE TO KAR MU OSTANE...

Interniranci so se pogosto kar valjali od bolečin, jaz pa jim nisem mogel nuditi niti najosnovnejše zdravniške pomoči. Pogosto so ležali mrličji po dva do tri dni na svojih slamnjakah, preden so jih sointerniranci odnesli in zakopali. Vsi ti nedolžni in sestrskani interniranci, so bili žrtve politike iztrebljanja ljudstev Evrope — torej tiste nearijske nacije, ki so jo Hitler in njegovi pajdaši tako uspešno izvajali v zasedenih pokrajinah.

BESEDNA KRINKA »ENDLÖSUNG«

»Vojna proti Sovjetski zvezi je medtem omogočila, da damo za dokončno rešitev židovskega in slovanskega vprašanja ozemlja na vzhodu.«

Hitler je gornji odstavek iz svojega govora pozneje ponovil še večkrat. To je bil ključni citat za hudodelstvo, ki je iztrebil milijone ljudi pod besedno krinko ENDLÖSUNG (dokončna rešitev).

V juliju 1941 je GÖRING razširil ta nalog v dokončno rešitev. Medtem ko so nemške čete preplavile Evropo in se je

dokončna zmaga navidezno že kar dosegljivo približala, so delovali tisoči Himmlerjevih specialistov na »dokončni rešitvi« in ubijali — kolikor mogoče preračunano — milijone nedolžnih ljudi.

Vendar je GÖRING v Nürnbergu tajil, da bi bil karkoli vedel o grozotah v koncentracijskih taboriščih. Toda britanski tožilec sir DAVID MAXWELL FYFE je temeljito udaril po GÖRINGU: »Mar boste sodnemu senatu zatrjevali, da vi, drugi mož v rajhu, niste ničesar vedeli o koncentracijskih taboriščih?«

GÖRING, dobesedno: »Nisem imel pojma, kaj se je dogajalo v koncentracijskih taboriščih pozneje.«

Sir DAVID MAXWELL: »Rekli ste, da so bili različni zastopniki v vzhodnih pokrajinah, in videli ste filme o koncentracijskih taboriščih, odkar se je pričel proces ENDLÖSUNG, mar ne? Vi veste, da je bilo na razpolago milijone oblačil, milijone čevljev, 20.952 kg zlatih poročnih prstanov in 35 tovornih vagonov krznenih plaščev. Vse to je bila zapuščina internirancev, ki so našli smrt v Dachau, Mauthausenu, Treblinki, Majdaneku, Buchenwaldu, Auschwitzu, Ravensbrücku, Bergen-Belsnu, Flossenburgu, Oranienburgu-Sachsenhausenu, Neuengammeju in Stuthofu. Mar vas v času, ko se je razvijala vaša četrtletka, niso obvestili, da so vse te neznanske množice pridobili iz človeško uporabnih predmetov? Mar se ne spominjate

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

KOVINAR V BOJU ZA PRODUKTIVNOST

Ko poteka boj za stabilizacijo in ko se iz dneva v dan v organizacijah združenega dela sprašujejo, kaj lahko naredimo, da bi izboljšali svojo likvidnost, rentabilnost in celotno poslovanje ne da bi povečali cene, nam je vendarle povsem razumljivo, da je edino sredstvo za doseganje boljših poslovnih uspehov večja produktivnost.

Zato, da bi dosegli višjo produktivnost pa največkrat ni mogoče sprejeti ukrepov čez noč, pač pa so poleg tega, da delavci v organizaciji združenega dela, vsak dan sproti vedo, kaj hočejo, potrebni tudi dolgoročni načrti in njihovo dosledno uresničevanje.

V jeseniški občini so v preteklosti vse organizacije združenega dela zvišale produktivnost svojega dela, vendar je bil in je še trend rasti od organizacije do organizacije zelo različen. Kot primer organizacije združenega dela, kjer je bil porast produktivnosti ne le najvišji v jeseniški občini, pač pa najbrž med najvišjimi v Sloveniji in Jugoslaviji, je mogoče navesti komunalno delovno organizacijo Kovinar. Leta je od leta 1962, se pravi v trinaestih letih povečala število zaposlenih le za 23 odstotkov, celotni dohodek, amortizacijo in ostanek dohodka pa za nekaj tisoč odstotkov. Med tem, ko se je število zaposlenih povečalo za manj kot četrtno, se je celotni dohodek povečal 76 krat, amortizacija 57 krat in dohodek 56 krat.

Posameznik v tej organizaciji združenega dela je leta 1962 ustvaril 9.946 din dohodka, lani pa 570.432 dinarjev. Tako je lani zaposleni ustvaril nekaj nad 5.000 odstotkov višji dohodek kot leta 1962. V tem podatku niso upoštevane posledice inflacije, vendar bi bil lani ustvarjeni dohodek za tisoč in več odstotkov višji četudi bi upoštevali posledice razvrednotenja dinarja v tem času.

Tako visok porast produktivnosti je delovni organizaciji omogočil nov proizvodni program, nova, zelo produktivna tehnologija in jasen kurz, ki je vedno kazal, kaj hočejo delovni ljudje v Kovinarju doseči. Zato so si tudi v letih, ko bi se morda marsikje že uspalvali pritrgovati, da so lahko investirali v novo tehnologijo in tako ustvarjali iz podjetja z izgubo, delovno organizacijo, z visoko produktivnostjo.

RAZPRAVA O SREDNJEROČNEM NAČRTU ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Regionalna zdravstvena skupnost Kranj, je dala pred nekaj dnevi v razpravo osnutek srednjeročnega programa zdravstvenega varstva za obdobje 1976 — 1980. Osnutek so prejeli vsi predstavniki delegacij in organizacije združenega dela. Rok za razpravo o osnutku srednjeročnega programa zdravstvenega varstva je 31. oktober 1975. Do tega dne bodo zbrali vsa mnenja, pripombe in predloge delegatov občinskih zdravstvenih skupnosti in delavcev v združenem delu in začeli postopek za sprejem srednjeročnega načrta.

RAZVOJ ŠOLSTVA V OSNUTKU DRUŽBENEGA PLANA

Iz izvečkov osnutka družbenega plana občine Jesenice za področje vzgoje in izobraževanja, ki ga je pripravil vzgojno-izobraževalni zavod smo razbrali, da načrt računa s tem, da je v krajevni skupnosti Žirovnica in Blejska Dobrava relativno zaposlenih več žensk kot v drugih krajevnih skupnostih in je zato že letos organizirana v Žirovnici celodnevna šola, na Blejski Dobravi pa je računati na skorajšnjo adaptacijo osnovne šole in vrtca.

Osnutek načrta računa tudi z izgradnjo nove osnovne šole na Plavžu za 1000 otrok. Nova šola naj bi bila grajena tako, da bi bil v njej možen celodnevni pouk.

Razen tega so v načrtu navedene priprave za čimprejšnji prehod na celodnevno šolo v Kranjski gori in Mojstrani, pozneje pa bi morali organizirati celodnevno šolo tudi na Koroški Beli in v osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah v obstoječi adaptaciji osnovnošolske stavbe. Na Koroški Beli in na Jesenicah bi bile potrebne večje adaptacije, zlasti v šolskih kuhinjah, telovadnicah in drugih prostorih.

Za posebno osnovno šolo pa predvideva predlog srednjeročnega načrta izgradnjo prostorov v sklopu osnovne šole na Plavžu. Tudi za to šolo pripravljajo prehod na celodnevni pouk. Poleg vsega naštetega je v programu prikazana tudi potreba po celoletni mali šoli.

SREDSTVA KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V zadnjem času se vse pogostje vne-
majo razprave o tem, kako in koliko
naj organizacije združenega dela sode-
lujejo pri financiranju programov kra-
jevni skupnosti. Glede na to, da so v
posameznih delovnih organizacijah za-

posleni delavci iz številnih krajevnih
skupnosti pa tudi iz več občin in celo
iz več republik, bi kazalo tudi razmi-
sliti, kako čim bolj poenostaviti naka-
zovanje sredstev za izvajanje progra-
mov krajevnih skupnosti.

Ko se bodo delavci v organizaciji
združenega dela odločili, koliko in ka-
ko bodo prispevali za izvajanje pro-
gramov komunalnih del in drugih pro-
gramov krajevnih skupnosti, bi bilo
najbolje, če bi ta sredstva nakazovali
na zbirni račun vseh krajevnih skupno-
sti v občini, kjer prebivajo zaposleni
v delovni organizaciji. Poseben odbor
podpisnikov sporazuma pa bi sredstva
razporejal krajevnim skupnostim. Če
želimo, da bo v prihodnjem letu kra-
jevna skupnost zaživela tako, kakor
zahteva nova ustava bo potrebno v pri-
hodnjih mesecih razrešiti tudi vsa teh-
nična vprašanja in se smiselno dogo-
ovoriti o sredstvih krajevnih skupnosti,
sicer bomo morali ob letu ugotoviti, da
po treh letih uveljavitve nove ustave
in delegatskega sistema, krajevna skup-
nost še nima tistega mesta, ki ji gre.

PREVISOKO ŠTEVILO BOLNIŠKIH DNI

V zvezi s težkim položajem, s kate-
rim se otepa skupnost zdravstvenega

varstva, posredujemo nekaj podatkov
o bolniškem staležu v letošnjih prvih
osmih mesecih. Najvišja odsotnost z
dela je bila februarja, ko je znašala
6,62 odstotkov. Marca, aprila, maja, ju-
nija in avgusta je znašala nad pet od-
stotkov in le v januarju in juliju je
bila nekoliko nižja kot pet odstotkov.
Težko je reči, koliko bi bila še spre-
jemljiva odsotnost z dela, vendar bi
se lahko zamislili nad podatki iz so-
sednje radovljiske občine, kjer je v go-
spodarstvu več zaposlenih žena kot v
jeseniški, razen tega pa je tudi v tej
občini v industriji dovolj težkih in naj-
težjih delovnih mest.

V radovljiski občini je samo februar-
ja odsotnost z dela presegla pet odstot-
kov, nad šest odstotkov, kakor je bila
v jeseniški občini dva meseca letošnje-
ga leta, pa v radovljiski ni bila nikoli.
Pet mesecev je bila odsotnost med štiri-
mimi in petimi odstotki, dva meseca pa
je zdrknila celo pod štiri odstotke. V
avgustu je bila le 3,59 odstotka.

Če bi prikazana odstotna razmerja
spremenili v število bolniških dni, bi
ugotovili, da so delavci v jeseniški ob-
čini v letošnjih osmih mesecih bolovali
nekaj 10.000 dni več kakor v radovljiski
občini.

NA SEJI IZVRŠNEGA SVETA TRIJE ODLOKI

Na 60. seji izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice, ki je bila v sredo, 8. oktobra, so navzoči razpravljali predvsem o nekaterih osnutkih odlokov. To so bili csnutek odloka o zunanjem videzu naselij na območju občine, osnutek odloka o načinu urejanja, vzdrževanja in varstva zelenih površin na območju občine in tretji osnutek odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča. Medtem ko odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča do sedaj v občini še nismo imeli, pa sta dosedanja prva dva odloka glede na nove zakonske predpise zastarela in nepopolna.

Odlok o zunanjem videzu naselij na območju občine določa, kako morajo lastniki in upravljalci skrbeti za celotno zunanost zgradb in s tem redno vzdrževanje fasad, strešnih kritin, žlebov z odtočnimi cevmi in snegobrani, nadalje za neposredno okolico zgradb z dvorišči in vrtovi, pa tudi za vzdrževanje drugih javnih in rekreacijskih površin, skrbeti za reklamne in oglasne deske, imena firm, transparente in panoje, plakatiranje ter svetlobne napise in končno tudi za vse gospodarske in druge objekte.

Na seji je bil posebno poudarjen problem napisov, s katerimi organizacije in zasebniki reklamirajo turistične in druge ponudbe in usluge. Menili so, da naj bi dobila občina »le bolj slovenski izgled«, kar pomeni, da naj bi bili napisi v slovenskem jeziku in potem na določenih mestih dodana šele informacija v tujem jeziku, oziroma naj bi napise opremili z veljavnimi mednarodnimi znaki, kot določa tudi odlok.

Ce se bomo v občini držali tega določila, potem naj bi postopoma nadomestili tudi nekatere neslovenske nazive, kot so marketi in supermarketi ter podobno.

Drug odlok o načinu urejanja, vzdrževanja in varstva zelenih površin na območju občine, obravnava vse zelene površine, za katere je določeno, da se urejajo z urbanističnimi in zazidalnimi načrti, s čemer naj bi skrbeli za kar najboljše življenjske pogoje prebivalcev, zavarovali zemljišča in vodne tokove pred škodljivimi klimatskimi in drugimi vplivi, istočasno pa zagotovili estetski videz mesta, naselij in celotne pokrajine. Tako odlok določa urejanje javnih parkov, nasadov, skupine gozdnega drevja, gozdove s posebnim namenom, zelene površine v stanovanjskih naseljih, zelenice ob pomembnih gospodarskih in kulturno-turističnih objektih, kopališča, športna in otroška igrišča, šolske vrtove in pokopališča.

Tretji odlok — o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča pa ureja zemljišča, ki so po urbanističnem načrtu namenjena za graditev in zemljišča, za katera je izdano lokacijsko dovoljenje.

Osnutki vseh treh odlokov bodo dani še v razpravo delegatom vseh treh zborov občinske skupščine. Ob tem pa moramo le povedati, da so bila besedila mesec dni v javni razpravi, saj so bila poslana v obravnavo vsem krajevnim skupnostim, gradbenim in komunalnim organizacijam, pa vendar sta bila izvršnemu svetu posredovani le dve mnenji podjetja za PTT promet in Kovinarja, katera so tudi upoštevali pri besedilu predlogov odlokov.

Na zadnji seji izvršnega sveta so med drugim razpravljali še o predlogu družbenega dogovora o sredstvih rezerv izobraževalne skupnosti in vzgojno izobraževalnih organizacij združenega dela. Po zakonu so organizacije združenega dela, tako tudi vzgojno izobraževalne organizacije, dolžne izločiti iz svojih rezerv del dohodka v višini 2%. Po istem zakonu pa so tudi samoupravne interesne skupnosti dolžne izločiti v svojo rezerv 1% od vseh dohodkov. Tako imamo kar dvojno rezerv. Po izkušnjah je rezerva pri izobraževalnih skupnostih nujna, saj se s temi sredstvi ublažujejo posledice neenakomernega pritoka prispevkov. Zato pa rezerv pri vzgojnoizobraževalnih organizacijah združenega dela, ki jih financira izobraževalna skupnost, niso potrebne v tolikšni višini kot v gospodarstvu in dejansko le imobilizirajo del sredstev, ki so sicer potrebna za nujni obseg dejavnosti. Praktično pomeni to manj sredstev za nabavo učil, tako da se to področje le še bolj siromaši. Za boljše razumevanje je treba še povedati, da je letošnja rezerva vzgojnoizobraževalnih organizacij in interesne skupnosti skupaj 860.000 din. Zato je skupščina izobraževalne skupnosti Slovenije dala pobudo, da bi vprašanje rezerv uredili z družbenim dogovorom in sicer tako, da naj bi izobraževalne skupnosti še naprej izločale od vseh sredstev, razen solidar-
nostnih, rezerv 1%, za vzgojnoizobraževalne organizacije pa naj bi veljala dvojna merila. Od sredstev, ki jih daje izobraževalna skupnost naj bi izločale le 1% (promil), od lastnik dohodkov pa tako kot do sedaj 2%.

Izvršni svet je soglašal s takim predlogom in bo tudi podpisnik dogovora.

T. L.

Članice gasilskega društva Smokuč, ki so letos pričele delovati in na občinskem tekmovanju osvojile prvo mesto.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 5. seji izvršnega odbora predsedstva OK SZDL, v sredo, 8. 10. so razpravljali o programu dela občinske konference SZDL do konca 1975. leta, o osnutku statuta KS Radovljica ter o nekaterih tekočih vprašanjih.

Po daljšem premoru se je v sredo, 8. 10. spet sešel v Radovljici aktiv mladih komunistov, na katerem so bili prisotni tudi predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij, svetov ZK, rep. konference ZSMS in kluba študentov. Spregovorili so o nalogah aktiv mladih komunistov in o programu obč. konference ZSMS za 1975. in 1976. leto.

Na seji koordinacijskega odbora za skupno in splošno porabo pri ISSO, v sredo, 8. 10. so se dogovorili o pripravi za javno razpravo v TOZD, OZD in KS o poročilih za 1975 in programih SIS za 1976. leto. Beseda pa je tekla tudi o pripombah na srednjeročni načrt razvoja družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980.

Izvršni svet OS Radovljica je v času od 1. 5. 1974 do 31. 7. 1975 imel 33 rednih in pet izrednih sej, ali v povprečju vsak deseti dan. Dve tretjini sej je bilo v popoldanskem času, ostale pa dopoldne, kar je bilo odvisno od pomembnosti dnevnega reda in časovnih rokov. V povprečju so trajale seje pet, nekatere pa celo osem ur.

Skupščina občine Radovljica je pri zavodu za urbanizem Bled naročila izdelavo zazidalnega načrta za gradnjo počitniških hišic na Polju v Bohinju. Obravnavani kompleks zemljišča leži ob cesti Bohinjska Bistrica — Ribčev laz pri vasi Polje, kjer bo možno zgraditi 10 hišic.

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine so na zadnji seji izvolili za nove sodnike porotnike občinskega sodišča iz KS Begunje 5 občanov, z Bleda 17, iz Boh. Bistrice 9, iz Brezij 4, iz Kamne gorice in Ljubnega po 2, iz Kroke, Podnarta in Zasipa po 3, iz Radovljice 25, Gorij 10 in iz KS KS Lesce 7 občanov.

Zbor združenega dela občinske skupščine je na 11. seji imenoval v koordinacijski odbor za spremljanje in izvajanje družbenega dogovora za skupno porabo tudi svoje delegate Andreja Humerca iz Verige Lesce, Janeza Trelica iz Iskre Otoče, Cirila Kocjančiča iz LIP Bled, Maro Plut iz Almirie Radovljica in Heleno Kralj iz Murke Lesce.

Na sestankih uličnih odborov SZDL na območju KS Radovljica so bili v teh dneh občani seznanjeni tudi s pripravami za gradnjo treh mrliških vežic. Predvidoma bodo stroški znašali okrog 2.500.000 din. Denar bodo zbrali s samoprispelkom po 1% od neto OD za dobo treh let, o čemer se bodo odločili na referendumu. TOZD in OZD na območju KS bi prispevale po 300 din letno na zaposlenega, prav toliko pa tudi kmetje, upokojenci in obrtniki.

Na 10. seji IO samoupravne stanovanjske skupnosti v torek, 6. 10. so spregovorili o tekoči problematiki zborov samoupravnih enot te skupnosti in o predlogu srednjeročnega programa razvoja stanovanjskega in komunalnega gospodarstva v občini za obdobje 1976—1980.

V četrtek, 9. 10. je imel sejo občinski odbor sindikata delavcev tekstilne industrije, ki je pretresal oceno družbene akcije za stabilizacijo in ukrepov za integracijo v tekstilni industriji v občini. Na seji so sprejeli program dela odbora za obdobje oktober—december 1975.

Aktiv komunistov — neposrednih proizvajalcev je na zadnji seji pripočel občinskimi strokovnim službam in koordinacijskemu odboru za izvajanje družbene akcije za stabilizacijo pri OK SZDL, da v prihodnje redno spremljajo stabilizacijska gibanja in sproti obveščajo o rezultatih in problemih na vseh sejah aktiv.

Komisija za idejna vprašanja vzgoje, izobraževanja in kulture pri OK ZK, je na zadnji seji oblikovala predlog za integracijo izobraževalnih dejavnosti na področju srednjega šolstva v občini. Gre za enotno povezavo vseh šol v šolski center — kovinarske, gostinske in ekonomske šole ter pedagoške gimnazije in delavske univerze. Komisija predlaga tudi integracijo šolskih svetovalnih služb, ki bi povezovala pedagoge, psihologe, socialne delavce in druge.

S stabilizacijskim programom, ki so ga na zborih delavcev sprejeli v tovarni Veriga Lesce, so predvideli, da bodo člani kolektiva delali šest prostih sobot za stabilizacijo. Razen tega redno spremljajo izvajanje nalog v povečevanju storilnosti, zmanjševanju stroškov proizvodnje in pri izboljševanju organizacije dela.

Prejšnji mesec so v Plamenu Kropa začeli z gradnjo skladišča olj na koristni površini 100 kvadr. metrov, kjer bodo hranili olja in goriva. Gradbeni stroški bodo znašali okoli 270.000 din, instalacije in strelovodna naprave pa še 25.000 din. Gradnja bo gotova predvidoma že novembra.

Delavci gradbenega podjetja Tehnika iz Ljubljane pospešeno nadaljujejo z gradnjo novega Park hotela na Bledu. Delajo neprekinjeno, tudi ob sobotah in nedeljah. Zdaj gradijo že tretje nadstropje, kar vzbuja upanje, da bodo hotel zgradili že do pričetka prihodnje letne sezone.

Letos od 31 obstoječih gasilskih domov v radovljiski občini potekajo obnovitvena dela kar na devetih. Z deli so pričeli v Boh. Bli, v Gorjah, na Mlinem in Rečici, v Zasipu, na Srednji Dobravi, v Boh. Bistrici, v Stari Fužini in v Radovljici. Stroški v prvi fazi del bodo znašali okoli 2.410.000 din, pri čemer niso upoštevali vrednost del, ki so jih opravili gasilci prostovoljno.

V sredo, 8. 10. je bila 11. seja obč. odbora Rdečega križa. Obravnavali so poročilo o delu organizacij RK v 1975. letu ter spregovorili o vključevanju RK v SIS, o stabilizacijskih ukrepih, o osnutku zakona o ljudski obrambi SRS ter o programu dela RK Slovenije za srednjeročno obdobje 1976—1980. Dogovorili so se tudi o pripravi za sklic skupščin osnovnih organizacij RK in za novembrsko proslavo krvodajalcev.

V šolskem letu 1975-76 ima OZD Plamen Kropa 23 rednih in 11 izrednih štipendistov. Letos so podelili devet novih štipendij. S tem so si v celoti zagotovili potrebni kader. Več težav imajo z vajenci. Od desetih predvidenih, so sklenili učne pogodbe le s štirimi vajenci.

Člani PGD Radovljica vsakodnevno v prostem času prostovoljno gradijo novo garažo za dva gasilska avtomobila, ki sta za zdaj kar na prostem. Na poziv za finančno pomoč pri gradnji se je med drugim odzvala tudi KK SZDL, ki je od svojih skromnih sredstev ob članarini prispevala 3.000 dinarjev. Zbiralna akcija traja dalje.

Za sodelovanje s slovenskimi kulturnimi društvi v zamejstvu je ZKPO Radovljica letos porabila 8.000 din, za sodelovanje z društvom Bled iz Essna v ZRN 5.000 in za izmenjavo gostovanj z varaždinskimi RKUD Slo-boda — VIS blizu 14.000 din.

Novoustanovljena likovna skupina ALPALIK, ki združuje likovne pedagoge iz radovljiske občine, je v začetku meseca pripravila prvo razstavo del slikarjev Bonija Ceha, Franca Boltarja, Albina Polajnjarja in Janeza Ravnika. Razstavo so priredili v avli osnovne šole v Bohinjski Bistrici in bo na ogled do 26. oktobra.

GASILCI O ZAKONU IN STATUTIH

V sredo, 8. oktobra, je bila v pisarni občinske gasilske zveze na Jesenicah seja upravnega odbora občinske gasilske zveze Jesenice.

Predsednik upravnega odbora Tomaž Klinar je ob pregledu sklepov zadnje seje upravnega odbora in sej sekretariata, člane upravnega odbora seznanil z uspešno opravljenimi nalogami v minulnem obdobju.

Predej pozornosti so posvetili osnutku zakona o varstvu pred požarom. Bi-

stvenih pripomb sicer niso imeli, toda poudarili so njegov pomen, kakor tudi pomen statuta gasilskih društev. V bližnji prihodnosti bodo o teh samoupravnih aktih razpravljali na sestanku s predsedniki gasilskih društev v naši občini, pričakujejo pa tudi, da bodo o statutu gasilskih društev spregovorili še na vsakoletnih občnih zborih.

Ob sklepu seje so razpravljali o nadaljnjih stikih z gasilci v Beljaku, rešili pa so tudi nekaj tekočih zadev.

DELO SVETA KS NA BLEJSKI DOBRAVI

Svet krajevnih skupnosti Blejska Dobrava je na razširjeni seji, 7. oktobra, razpravljala o osnutku odloka o pokopališkem redu, o osnutku družbenega načrta občine 1976—1980 — in o spremembah programa komunalnih del na področju KS. Ob sklepu seje so poslušali še poročila o pobratenju s KS Ravne — Bate, si ogledali spominska darila in film, ki je bil posnet ob priliki pobratenja v Grgarskih Ravnah.

Osnovna razprava je tekla okoli osnutka srednjeročnega družbenega plana občine in mesta KS v tem načrtu. Za Blejsko Dobravo je pomembno, da se vzporedno z gradnjo prostorov za otroško varstvo računski na gradnjo dvorane — telovadnice pri pripravi oziroma adaptaciji osnovne šole. Vrtce se sedaj vključuje 72 otrok z Dobrave in Javornika. Odkloniti je moral varstvo 15 malčkom, ker ni več prostora. Do leta 1980 predvidevajo varstvo za 150 do 180 otrok, kar je realno spriči razvoja vasi. Vzpostavljajo s tem bo poraslo tudi število šolskih otrok, ki sedaj obiskujejo osnovno šolo na Koroški Beli. Z dvorano in telovadnico bi tudi TVD Partizan, pevski zbor, otroci vrtca in šole dobili prostore za nemoteno delovanje, kar sedaj nimajo.

Precej ostre besede so padle na račun odstranitve in spravila lesa iz plazu nad progo. Gozdno gospodarstvo Jesenice in Bled bi morala po zagotovilih to urediti že v maju, toda GG Bled ne da strojev in delo se še ni pričelo. Teče še šesti mesec in na lesu se dela škoda, razen tega pa je pred vrati zima. Vzpostavljajo s tem je treba takoj urediti tudi povezavo ceste od Zvana na Poljane-Kočno, sicer bo v snegu nemogoče vsak promet.

Težave pri celotnem poslovanju KS povzročajo tudi to, da zemljiško-knjižno še danes niso urejena je deset let stara vprašanja lastništva in zamenjave zemljišč, lastnikov ali v upravi krajevnih skupnosti. Ravno tako urbanistično je urejena področja ne dobijo lokacijskih dovoljenj za gradnjo individualnih hiš. Interesov je dosti, stanovanjski problemi nereseni, postopek pa se vleče na pristojnih organih in nedogled.

USTANOVLJEN PEVSKI ZBOR VINTGAR

Dobravski moški pevski zbor Vintgar je 9. oktobra na ustanovnem občnem zboru dokončno pravno veljavno potrdil svoj obstoj. Sprejeli so pravila društva, program dela in finančni načrt za drugo leto ter izvolili upravni odbor katerega predsednik je Stane Begeš. Od pričetka delovanja v februarju letos pa do danes, je zbor že petkrat uspešno nastopil in imel 40 vaj pod vodstvom pevovodja Janeza Ponikvarja.

V razpravi je bilo rečeno naj bo to zameetek nove kulturne dejavnosti v vasi in iskra za ponovno oživetje pred časom zelo delovnega DPD Svoboda. Jože Sušnik, tajnik ZKPO je pozdravil zbor in orisal delo zveze ter poudaril njen pomen pri povezovanju amaterske kulture v občini. Tako kot predstavnik krajevnih skupnosti Jože Tersoglav, je tudi on zadel novemu društvu uspeh pri širjenju pevske kulture.

Ugotovljeno je namreč, da je moški pevski zbor Vintgar prvič prišel delovati na Blejski Dobravi že leta 1923 pod vodstvom pevovodje Vinkota Ambrožiča in nadaljeval delo s pevovodjem Francem Mencingerjem s presledki do leta 1936. Njegovo delo je prekinila »Obznan« in kasneje je zbor prenehal z delom. Še danes je aktiven pevec in sodelavec v zboru Albin Sodja in je bil ustanovni član prvotnega zbora. Današnji zbor je pomlajen in pevcy so se zavezali, da bodo lepo slovensko pesem, tako narodno, partizansko kot umetno, posredovali našim krajanom. Zbor vabi vse prebivalce, ki imajo veselje do zborovskega petja, da se vključijo v zbor.

AL.

INVALIDI IZ RAVEN OBISKALI JESENICE

Društvo invalidov iz Raven na Koroškem je v soboto, 4. oktobra, priredilo za svoje člane izlet po Gorenjski, ki se ga je udeležilo 84 invalidov. Obiskali so begunjske zapore in Drago. Na Jesenicah pa so si ogledali v Železniki obrata plavž in martinarno, športno halo v Podmežakliji in novo naselje Plavž. To priložnost so izkoristili tudi za športno srečanje s člani DI Jesenice in sicer v streljanju in šahu.

V restavraciji Kazina jih je v imenu društva invalidov Jesenice pozdravila predsednica Marica Potočnikova in predstavnik Železnice Zdravko Pogacnik, ki jim je izročil jubilejne značke ZJ. Ob tej priložnosti so si predstavniki društva invalidov Jesenice in Ravne izmenjali svoja mnenja o delu in problemih ter si v znak prijateljstva izročili spominske plakete.

Po prijetnem srečanju so nadaljevali pot skupaj s predstavniki DI Jesenice proti Bledu na Pokljuko, kjer so se ustavili pri spomeniku padlim borcem III. Prešernovega bataljona. O zgodovini tega bataljona jih je seznanil Franc Jernej-Milčič. Zaključek izleta pa je bil v gostišču Ob tabornem ognju na Pokljuki.

Izletniki — invalidi so se v poznem mraku vračali domov z lepimi vtisi in željo, da jim invalidi iz železarne Jesenice vrnejo obisk.

nik

Na seji so govorili tudi o spremembah komunalnih del v vasi, o gradnji ceste v Vintgar, smetiščih in oskrbi z vodo ter gradnji protipožarnega bazena v vasi, za katerega so cisterne že naročene in sredstva dogovorjena.

Sprejet je bil sklep, da v soboto, 18. oktobra, organizirajo udarniško delo za izkop kanala za vodo k Zvanu in ureditev priključka ceste na Poljane, da se s tem odstrani in reši ta pereč problem kot posledica zemeljskega plazu.

AL

O OSNUTKU SREDNJEROČNEGA NAČRTA OBČINE JESENICE IN SR SLOVENIJE

V torek, 7. oktobra, je bila v delavskem domu na Javorniku druga seja skupščine krajevnih skupnosti Javornik — Koroška Bela. Razen delegatov so se seje udeležili tudi delegati temeljne delegacije v zboru krajevnih skupnosti pri občinski skupščini Jesenice in delegati splošne delegacije samoupravnih interesnih skupnosti ter člani izvršnega odbora krajevnih organizacij SZDL. Valentin Crv je izčrpno in obširno obrazložil srednjeročni načrt razvoja občine Jesenice za obdobje 1976-80, za njim pa je o osnutku dogovora o družbenem planu SR Slovenije za isto obdobje spregovoril Karel Frančeskin.

K posredovanim obrazložitvam delegati niso imeli bistvenih pripomb, pač pa so se v razpravi dalj časa zadržali pri informaciji o nadaljnjem urejanju nasipa Železarne, ki jo je posredoval šef transporta TOZD VET Jože Košir. Na osnovi razprave so sprejeli priporočilo, da svet krajevnih skupnosti glavnemu direktorju železarne Jesenice Petru Kuncu posreduje stališča v zvezi z nadaljnjim urejanjem nasipa.

Prav tako je bila živahna razprava o osnutku dveh odlokov in sicer o pokopališkem redu ter o pogrebnem obredu, ki jih je obrazložil Edi Cenček, predsednik odbora za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi.

Skupščina je v zvezi s tem sprejela dva sklepa in sicer se pridružuje določili v osnutku odloka o pokopališkem redu, da pokojnik do pogreba obvezno leži v mrliški vežici, v drugem sklepu pa priporoča pristojnim organom občinske skupščine, da zagotovijo govnika, ki se obvezno, v imenu družbe poslovi od umrlega občana. Omenjena stališča je skupščina prek podpredsednika Tomaža Kavčiča, že posredovala na usklajevalni konferenci (op. p.).

Udeleženci skupščine so si v avli delavskega doma ogledali tudi razgrnjeno spremembo zazidalnega načrta za zemljišče na Koroški Beli, kjer naj bi pozneje gradili otroški vrtec.

ZAPOSTAVLJANJE, NEMARNOST ALI POZABLJIVOST ?

Ko smo za občinski praznik slovesno odprali prve objekte na novem gradbišču na Koroški Beli in z zadovoljstvom prešli del nove ceste, s katero je odpravljena še ena »črna točka« na našem cestnem omrežju, smo pričakovali, da bo takoj za tem urejena tudi vzporedna cesta, ki naj bi bila v bodoče edina dovozna pot na Belško polje. Z izgradnjo dovozne poti skozi dvorišče bivše »cestarske« hiše in ostanom obvozne poti, ki je služila ob asfaltiranju glavne ceste, pa se je nadaljnje urejevanje ustavilo. Ustvarjeni so vsi pogoji, da bi se po tej vzporedni cesti glavno cesto samo prečkalo, kar bi bilo v danih pogojih še najmanjše zlo, vendar nismo šli do konca. Odcep ni urejen niti prometno, ker je brez vsakih znakov, razen na projektiranem prehodu, ki ga zaenkrat nihče ne uporablja, niti v pogledu urejene okolice, saj je del obvozne ceste skrajno zanemarjen in puščen v naglici, kot da je za vse večne čase odslužen, niti sama cesta ni ustrezno posuta z gramozom, kar bi bilo z ozirom na samo gradnjo pričakovati.

Posledica tega je, da se odcep zaradi nekoliko skrajšane poti preko urejene križišča uporablja na splošno za avtomobilski promet in vprežna vozila, da je vstop na glavno cesto neopredeljen in odvisen od stanja luž na vzporedni cesti in namesto da bi se glavna cesta za dohod na Belško polje samo prečkala, kar je urejeno, se prevozi s konjsko vprego še vedno opravljajo vsaj 150 metrov po glavni cesti, kjer je vstop in izstop zaradi neomejenih hitrosti za motorna vozila, precej tvegan.

Da ne bi kdo smatral to kot pretiravanje, je najbolje, da si situacijo ogleda. Sama ureditev teh pomanjkljivosti, v kolikor ni predvideno tudi asfaltiranje, pa ne zahteva posebnih finančnih sredstev, ker vse le kaže tako, da je nekdo zavedo pozabil urediti do konca.

KULTURNI DELAVCI O STABILIZACIJSKIH UKREPIH

Zadnji teden v septembru so v kulturni skupnosti Jesenice zabeležili kar tri pomembne seje. Na prvi seji se je sestal zbor izvajalcev kulturnih programov skupščine kulturne skupnosti, na drugi seji izvršni odbor, na tretji seji pa oba zbora skupščine kulturne skupnosti. Predsednik Stanko Čop, Joža Varl in Miroslav Noč, so v razpravo na seje teh organov, ki jim predsedujejo, predložili poleg polletnega poročila o kulturni dejavnosti v občini še osnutek srednjeročnega načrta razvoja kulturnih dejavnosti v občini za obdobje 1976—1980 in predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice. Poseben poudarek pa je na vseh treh sejah veljal vprašanjem, kako kulturno sfero kar najbolj uspešno vključiti v splošna stabilizacijska prizadevanja. V nadaljevanju posredujejo skupne, strnjene misli iz vseh treh sej.

Polletno poročilo o kulturni dejavnosti v jeseniški občini ne daje osnove za celovitejšo oceno kulturnega delovanja in snovanja, ker je aktivnost izvajalcev različno porazdeljena prek vsega leta in bodo nekateri izvajalci neizvršeno še nadoknadili, drugi pa znatno presegle. Na vseh treh sejah pa so bili poudarjeni nekateri pomembni kvalitativni premiki, ki se kažejo predvsem na glasbenem in likovnem področju ter v založniški dejavnosti, kakor tudi izredna amaterska aktivnost v letošnjem letu pomembnih jubilejev. Kritično so bili omenjeni tudi nekateri negativni pojavi, kot so stagnacija na nekaterih področjih, upadanje kvalitete, vsebinska neustreznost nekaterih kulturnih sporočil in različne organizacijske slabosti in povrnosti. Mnenja so bili, da bo podobna kritična in objektivna ocena dejavnosti v samoupravnih organih posameznih izvajalcev le pospešila še večji in kvalitetnejši razvoj kulturne dejavnosti in tvornosti v občini.

Ob obravnavi osnutka srednjeročnega načrta razvoja kulturnih dejavnosti v občini v obdobju 1976—1980 so bili mnenja, da je z nekaterimi korekturami in skrajšavami, ki jih bo opravil izvršni odbor, zrel za javno razpravo. O njegovi dokončni formulaciji bo skupščina namreč še sklepala po končani javni razpravi in usklajevalnih postopkih, ki bodo potekali v naslednjih dveh mesecih. V razpravi je bilo še posebno poudarjeno, da v srednjeročnem načrtu ne bi kazalo dejavnosti limitirati, ker bi s tem lahko zavirali iniciativno posameznih izvajalcev. Bolj je potrebno poudariti cilje, ki jih je treba zasledovati v srednjeročnem razvoju in bolj izpostaviti nekatera najbolj kritična vprašanja, kot so strokovni kadri za posamezne kulturne dejavnosti, kulturni animatorji v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih ter materialne pogoje, predvsem vprašanje prostorov, pri čemer je še najbolj kritično mestno območje Jesenic.

Na skupščini so sprejeli sklep, da v javno razpravo predložijo med investicijskimi vlaganji za prihodnjih pet let izgradnjo novega delavskega doma na Jesenicah. Ker te investicije ne bo mogoče pokrivati z rednim dotokom sredstev, je skupščina soglasala s predlogom izvršnega odbora, da se v javno razpravo predlaga tudi možnost razpisa referenduma za občinski samoprispevek. Leta naj bi se nanašal na izgradnjo tako imenovane družbene nadstave, to je od omenjenega delavskega doma, prostora za vzgojno-izobraževalno dejavnost, do prepotrebne športno-rekreacijskega prostora oz. objektov. O udeležbi posameznih interesnih področij bo potrebno doseči z dogovarjanjem med samoupravnimi interesnimi skupnostmi in političnim aktivom občine ustrezno participacijo oziroma udeležbo na skupnem prispevku.

Skupščina kulturne skupnosti je v nadaljevanju pooblastila predsednika skupščine, da podpisuje samoupravni sporazum o ustanovitvi, organizaciji in delu skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice. Iniciativnemu odboru za ustanovitev skupnih služb se naroča, da k sporazumu pripravi dodatno razlago o organiziranosti služb, sistemizaciji delovnih mest in sploh o funkcioniranju skupnih služb. Z vsakoletno pogodbo je potrebno opredeliti finančno participacijo posamezne SIS in natančno opredeliti dejavnosti, ki jih bodo skupne službe opravljale za kulturno skupnost oziroma posamezno samoupravno interesno skupnost.

O tem, kam in kako usmeriti stabilizacijska prizadevanja na področju kulture v občini, je pred sejo skupščine že na dveh sejah razpravljala izvršni odbor skupščine kulturne skupnosti in na svoji prvi seji tudi zbor izvajalcev skupščine kul-

turne skupnosti, skupne misli pa je na seji skupščine v referatu strnil predsednik izvršnega odbora kulturne skupnosti Joža Varl. V vseh teh razpravah je bilo ugotovljeno, da finančni pokazatelji za prvo polletje kažejo, da kulturna skupnost ni presegla dogovorjene porabe oziroma da so sredstva dotekala celo pod dogovorjenim nivojem, medtem ko je bilo izvršenega precej več dela kot je bilo v letnem oziroma polletnem načrtu predvideno. To je, je poudaril referent, eden dosti pomembnih aspektov stabilizacijskega ponašanja. Seveda pa ob tej ugotovitvi ni mogoče tudi mimo nekaterih negativnih pojavov oziroma premajhne učinkovitosti nekaterih kulturnih dejavnosti, nekaterih primerov inertnosti, premajhne odgovornosti, socialističnim kulturnim prizadevanjem tujih kulturnih sporočil in podobno.

Izvajalci kulturnih dejavnosti, je poudaril predsednik, bodo svoja prizadevanja, kot prispevek k splošnim stabilizacijskim naporom, morali usmeriti predvsem v postopno, zavestno in organizirano povečevanje porabnikov kulturnih vrednot oziroma v povečevanju obiska na gledaliških, koncertnih in drugih prireditvah, v knjižnicah, na razstavah, galerijah in podobno. To pa bodo dosegli, če se bodo bolj odprli navzven, predvsem do temeljnih samoupravnih skupnosti, to je do temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti ter skupaj z njimi vodili bitko za osveščanje in socialno osvobodjanje delovnih ljudi, za hitrejšo prebujanje njihovih kulturnih potreb in interesov. To pa hkrati pomeni, je nadaljeval predsednik izvršnega odbora, bitko za premagovanje vseh oblik družbene odtujenosti delavca in vseh delovnih ljudi ter občanov od kulturnega dogajanja, bitko za hitrejšo, resnično uveljavljanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij na vseh področjih družbenega življenja in dela, za kulturne delavce pa še posebno v kulturni sferi.

V okviru stabilizacijskih prizadevanj na področju kulture sodijo tudi večja prizadevanja za bolj kontinuirano, redno dejavnost društev in organizacij. Za vsebinsko ustreznost kulturnih sporočil oziroma programov, za višjo kvaliteto kulturnega dela, bolj odgovorno načrtovanje dela in končno tudi za boljše informativno-propagandno dejavnost.

ZBORNIK »PRAZNIKI SLOVENSKEK OBČIN«

V novembru bo izšel zbornik Prazniki slovenskih občin, posvečen 30-letnici zmage nad fašizmom in 30-letnici osvoboditve naše domovine, ki ga izdaja skupnost slovenskih občin.

Za pripravo in natis zbornika je bil sklenjen poseben dogovor s skupščinami slovenskih občin in mesta Ljubljane, ki so tudi izbrale avtorje in nato v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami sestavke verificirale. Zbornik obsega poljudnostrokoven opis vseh dogodkov, ki so bili izbrani za občinske praznike in praznik mesta Ljubljane. Avtorji pa so po svoji presoji vtaki in opisovanje tudi dogajanja pred temi dogodki in po njih ter dali širši vpogled v zgodovino našega revolucionarnega gibanja in narodnoosvobodilne borbe.

Zbornik je pisan mozaik dogodkov iz naše revolucionarne preteklosti. Poleg opisa praznikov, npr. posega tudi v čase protifašističnega boja v Marezigah v letu 1921, spopada revolucionarnega delavstva z orjunaši v letu 1924 in revirske stavke leta

Predsednik izvršnega odbora je pri tem poudaril, da bo v teh prizadevanjih potrebno pričeti tudi spreminjati delitev dohodka izvajalcev kulturnih programov oziroma delitev bolj vezati na kvaliteto in ne samo kvantiteto njihovih programov. To še posebno velja za organizacije, ki imajo zaposlene profesionalne kadre. Le-ti namreč morajo biti pri svojem osebnem dohodku bolj odvisni od uresničevanja svojih programov dela, od lastno ustvarjenih sredstev. Če bo temu tako, potem zaposlenim kadrom ne bo vseeno ali sedi pri gledališki predstavi 50 ali 200 gledalcev, ne bo vseeno ali izposojanje knjig stagnira ali se število bralcev dviga in podobno. Tak spreminjen odnos delitve dohodka mora spodbuditi večjo iniciativno zaposlenih, skrbnejše načrtovanje dela, boljše informativno-propagandno dejavnost, iskanje možnosti za učinkovitejšo povezovanje s krajevnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela, vzgojno-izobraževalnimi ustanovami in podobno. To z drugimi besedami povedano pomeni, da se bo potrebno prizadevati za dosledno nagajevanje po delu, tako zaposlenih kadrov v kulturi, kakor tudi društev in organizacij ter stimulirati več in bolj opravljeno delo, delo, ki ima večji kulturni učinek, kar doslej ni bilo dosledno upoštevano.

To niso niti lahke, niti enkratne naloge, toda neodložljive in z njimi se moramo spoprijeti, je nadaljeval predsednik Varl. Vsega tega pa ne bo mogoče uspešno premagovati, če na vseh področjih ne bomo dosledno uresničevali delegatskega sistema in delegatskih razmerij, kar v bistvu pomeni aktivno in neposredno vključevanje delavcev in delovnih ljudi v oblikovanje kulturne politike in programskih zasnov. Pri tem je treba vedeti, da so delavci v temeljnih organizacijah združenega dela subjekt vsakega sporazumevanja in da moramo sami kulturni delavci začeti odstranjevati razne vmesne posredniške strukture. Pri delavcih v temeljnih organizacijah združenega dela se mora začeti in skleniti vsako sporazumevanje, s katerim se vzpostavljajo kakršnekoli samoupravne obveznosti v okviru dohodka. Taka samoupravna obveznost je tudi stopnja prispevka za kulturo. Višino tega prispevka delavci in vsi delovni ljudje sami določajo iz svojega bruto osebnega dohodka in je zato razumljivo, da morajo sodelovati tudi pri programski usmerjenosti kulture v občini. Te pravice, je zaključil referent, se bodo vedno bolj zavedali in k temu mora pomemben delež doprinesiti kulturna dejavnost.

Razprava je bila zaključena s sklepom, da morajo na osnovi teh ugotovitev v vseh kulturnih društvih in organizacijah o teh vprašanjih govoriti in v svoje delovne programe vgraditi svoje lastno stabilizacijsko obnašanje.

SP

Na NOV spon borc ja n stavi orga Plav razp Slov Med spon park in n ustr 1978. akci čine. so p ke v so pr nika Ra v bo tev J Jesi bo p

Pri v sv druži v pr 828 pov

Pr TVD vse nakl ta d meri dobr da j je p tekn S biti obči prav no. jejo čenil pa uče Cufz De MI Žiro stra nice 5. E itd. M P. V Moj Belz 5. P Pi stra ca. R 5. J.

Z OSTRIMI UKREPI PROTI NEDISCIPLINI NA CESTI

Iz revije avto povzemamo nekatere pomembne misli doktorja Milana Mušiča, sodnega izvedenca za promet, ki jih je izrekel v intervjuju o žgočih problemih naše asfaltne vsakdanjosti. Med drugim je dejal, da je ogrožanje varnosti prometa v naši zakonodaji opredeljeno kot kaznivo dejanje enako in skupaj z drugimi vrstami kaznivih dejanj. Povzročitelji prometne nesreče pa ni zločin v klasičnem pomenu besede razen seveda v izjemnih primerih ko je že mogoče razmišljati in govoriti o naklepnosti dejanja. In vendar je za ogrožanje varnosti p. ometa na prvem mestu predpisana zaporna kazen. Po mnenju izvedenca Milana Mušiča bi morali ta dejanja izločiti iz skupka ostalih kaznivih dejanj in pooblastiti za njihovo reševanje posebna sodišča ali vsaj senate posebnih sodišč ter predpisati za storilce teh dejanj specifične kazni. Sodni izvedenec doktor Mušič tudi meni, da bi morali za izboljšanje stanja na cestah, ki je po njegovem mnenju katastrofalno in največkrat posledica nedisciplin, sprožiti čimprej ustrezno akcijo. V taki akciji bi morali vsem prometnim udeležencem odločno prikazati, da je z nedisciplino na cestah konec. Za vsak prekršek bi bilo treba na mestu izterjati dovolj visoko mandatno kazen. Takšna akcija je bila začeta lani oktobra, ko je bil poostren zakon o varnosti prometa. Vendar so določila tega poostrenega zakona veljala v vsej ostrini le nekaj mesecev, sedaj pa izgleda spet vse tako, kakor bi poostrenih predpisov ne bilo. Ker priporoča izvedenec tudi to, da bi morali o nedisciplini na cestah več pisati, so misli, ki jih je izrekel doktor Mušič, kot prispevek k temu razmišljanju.

UREDITEV SPOMINSKEGA PARKA IN SPOMENIKA NA PLAVŽU

Na pobudo občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, je bil posvet o ureditvi spominskega parka in grobišča padlih borcev NOV in žrtev fašističnega terorja na Plavžu. Udeležili so se ga predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti Plavž, Sava in Podmežaklja. Po obširni razpravi, ki jo je vodil Franc Konobelj-Slovenko, so sprejeli več zaključkov. Med drugim so sklenili, da bi glede na spominsko-zgodovinsko pomembnost parka, morali le-tega dokončno urediti in na grobišču borcev NOV postaviti ustrezen spomenik, v času od 1976. do 1978. leta. Zato bodo predlagali, da se ta akcija vnese v srednjeročni načrt občine. Vsem trem krajevnim skupnostim so predlagali, da imenujejo predstavnike v iniciativni odbor. Za predsednika so predlagali Jožeta Boškina, za namestnika pa Albina Polka. Razen tega so predlagali, da bi tudi v bodoče skrb za hortikulturno ureditev parka imelo hortikulturno društvo Jesenice. Za celotno površino parka pa bo potrebno pripraviti idejni ureditveni

ni načrt. Nosilec naloge Gregor Velep, se bo v zvezi s tem posvetoval z vsemi pristojnimi organi, arhitekti, likovniki in drugimi, ki bi lahko kakorkoli prispevali za dokončno ureditev nekdanjega pokopališča v spominski park.

V zvezi s tem so se tudi dogovorili, da bo istočasno potrebno izvesti tudi akcijo za zbiranje sredstev, ki bodo potrebna za vsa ureditvena dela.

DEŽURNE TRGOVINE V SOBOTO, 18. OKTOBRA

JESENICE: samopostrežna trgovina ZARJA na Plavžu, Kašta 4, Tavčarjeva 4
KRANJSKA GORA: Zivila Kranj, samopostrežna Škraltica.

Dežurne trgovine so v sobotah odprte od 15. do 19. ure.

Pri prostovoljnem gasilskem društvu Zabreznica so bili med prvimi, ki so v svojo dejavnost vključili tudi ženske. Sedaj imajo v okviru gasilskega društva že dobro izurjeno desetinno žensko, ki so sposobne posredovati v primeru požara. Letos so se udeležile tudi občinskega tekmovanja in z 828 točkami osvojile drugo mesto. Za vzgojo desetine prizadevno skrbi poveljnik Darko Zupan.

OBČINSKI JESENSKI KROS

Preteklo soboto je bil v organizaciji TVD Partizan Hrušica jesenski kros za vse kategorije. Vreme ni bilo najbolj naklonjeno tekmovalcem, saj je prav ta dan postalo nekoliko hladneje. Razmere za izvedbo pa so bile še vseeno dobre. Vsekakor je bil to tudi vzrok, da je bilo udeležencev manj kakor se je pričakovalo. Skupaj je nastopilo 140 tekmovalcev in tekmovalk.

S številom nastopajočih ne moremo biti zadovoljni. Vemo, da je v naši občini veliko aktivnih športnikov, ki pravkar zaključujejo svojo letno sezono. Ze po tradiciji se krosa udeležujejo povečini učenci osnovnih šol vključenih v šolska društva. Skoraj redno pa tudi med temi niso udeleženci učenci SSD Kr. gora in SSD Tone Cufar.

Doseženi so bili naslednji rezultati:
Mlajši pionirji: 1. Anton Bulovec, SSD Zirovnica, 2. Slavko Rabič, SSD Mojstrana, 3. Joško Sturm, SSD P. V. Jesenice, 4. Drago Pretnar, SSD Zirovnica, 5. Boštjan Klinar, SSD P. V. Jesenice, itd.

Mlajše pionirke: 1. Barbka Benedičič, P. V. Jesenice, 2. Diana Klincov, SSD Mojstrana, 3. Irena Pintar, SSD Kor. Bela, 4. Maja Langus, SSD Zirovnica, 5. Pika Mlačnik, SSD Kor. Bela, itd.

Pionirji: 1. Franci Teraš, SSD Mojstrana, 2. Janez Tavčar, SSD Zirovnica, 3. Robert Hrast, SSD P. V. Jesenice, 4. Renato Nedeljko, SSD P. V. Jesenice, 5. Janko Knez, SSD Zirovnica, itd.

Pionirke: 1. Zlata Mlakar, SSD P. V. Jesenice, 2. Marija Trplan, SSD P. V. Jesenice, 3. Bojana Mežnarc, SSD Kor. Bela, 4. Lilijana Konda, SSD Kor. Bela, 5. Brigita Kežar, SSD Kor. Bela, itd.
Starejši pionirji: 1. Dušan Djuričič, SSD Mojstrana, 2. Darko Mrak, SSD Mojstrana, 3. Mirko Tavčar, SSD Mojstrana, 4. Srečko Nemeček, SSD Mojstrana, 5. Franc Rodman, SSD Zirovnica, itd.

Starejše pionirke: 1. Bojana Kobentar, TVD Partizan Hrušica, 2. Romana Pristov, SSD Kor. Bela, 3. Katarina Torkar, SSD Kor. Bela, 4. Branka Bašič, SSD P. V. Jesenice, 5. Marica Tomazin, SSD Kor. Bela, itd.

Mladinci: 1. Muhamed Ramič, ŽIC, 2. Muhamed Haskič, SSD P. V. Jesenice, L. L.

ODPRTE IN ZAPRTE PLANINSKE POSTOJANKE

Planinsko društvo Jesenice obvešča, da je zavetišče pod Spikom že zaprto, koča pri izviru Soče bo zaprta, 20. oktobra, Tičarjev dom na Vršču, 25. oktobra, Erjavčeva koča na Vršču pa je stalno odprta in oskrbovana. Za obisk se priporočamo.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža, očeta, sina in brata

DRAGA KOSA

se iskreno zahvaljujemo osebu internega oddelka splošne bolnice Jesenice, predvsem zdravniku Mencingerju in ostalemu osebu za lajšanje trpljenja.

Istočasno se zahvaljujemo vsem sodelavcem, prijateljem in znancem za darovano cvetje in vence ter sodelavcem, sostanovalcem in sosedom za denarno pomoč in venco.

Zahvaljujemo se tudi pevcem in voznikom osebnih avtomobilov za prevoz in vsem, ki so z nami sočustvovali in ga tako številno spemili na zadnji poti.

ZALUJOČI: žena Mimica, sin Drago z ženo, mama, bratje in sestre

ZAHVALA

Ob bridki in prerani izgubi ljubljene žene in drage mame

MARIJE KOVAC

se zalujoči iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, posebnim tov. Kramarjevi, tov. Bokanovi, tov. Koblarjevi in tov. Brcetovi za vsestransko pomoč ob težkih trenutkih. Istočasno se zahvaljujemo zdravniku Novaku za obiske na domu in lajšanje bolečin. Vsem sostanovalcem in predsedniku hišnega sveta tov. Sušniku hvala za pomoč in venco. Nadalje se zahvaljujemo gradbenemu podjetju Sava in sodelavcem za poklonjene vence in poslovalne besede ob odprtem grobu Angelci Fartek, učiteljici Udirjevi in učencem 3. c razreda osnovne šole Tone Cufar za darovani venci in slovo od pokojnice, pevcem za žalostinke in vsem voznikom osebnih avtomobilov.

Vsem, ki ste se od drage žene in mame poslovili, nam izrazili sožalje, ji darovali cvetje in jo v tolikem številu pospremili v prerani grob iskrena hvala.

Zalujoči mož Alojz in sin Joško

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža

JANEZA SOKLIČA

se iskreno zahvaljujem zdravnikom Markežu in Pogačniku ter vsem strežnemu osebu bolnice Jesenice za trud, da bi ga ohranili pri življenju. Zahvalo sem dolžna družini Košnik, Koprivc, Frelih in Trampuš, ki so mi pomagali v najtežjih trenutkih. Prav tako se zahvaljujem obratu šamotarna za poklonjeni venci. Vsem hvala za izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem, sindikalni organizaciji elektrodne obrata se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob smrti moje mame.

Fani Šiška

ZAHVALA

Sindikatu valjarne 2400 se najlepše zahvaljujem za dvakratno denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Peter Kristan

ZAHVALA

Tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja.

Osman Čampara

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnega vzdrževanja se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč.

Franci Smolej, stroj. vzdrž. jeklarna

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sindikalnemu odboru obrata jeklovlek in izvršnemu odboru sindikata železarne Jesenice za denarno pomoč.

Izidor Brišar

ZAHVALA

Za vso pozornost in denarno pomoč ob mojem dolgotrajnem bolovanju sem vsem iz srca hvaležna.

Franciška Roccoli, transport-garaže

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sodelavkam obrata valjarne 2400, izmeni Antona Smoleja za zbrano pomoč ter vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali ob smrti mojega moža.

Ivica Smolej

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovnih organizacij sindikata Železarne in sindikalnemu odboru strugarne valjev se priskrbo zahvaljujem za denarno pomoč.

Joža Čop

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

18. oktobra domači film VESNA ob 15. uri, režija František Čap, v glavni vlogi Metka Gabrijelčič

18. in 19. oktobra ameriški barvni film AMERISKI GROFFITI ob 17. in 19. uri, režija George Lucas, v glavni vlogi Richard Dreyfuss

20. in 21. oktobra italijanski CS barvni film NOVA TEKMA ZA ZAKLADOM ob 17. in 19. uri, režija Edgar Ržazanov, v glavni vlogi Alighiero Naschese

22. oktobra ameriški CS barvni film METULJ ob 17. in 19.30, režija Franklin J. Schaffner, v glavni vlogi Steve McQueen, cene vstopnicam zvišane

23. oktobra ZAPRTO

24. oktobra ameriški CS barvni film METULJ ob 17. in 19.30, cene vstopnicam zvišane

25. oktobra italijanski CS barvni film ROBIN HOOD ob 15. uri, režija Calvin Jackson Podgen, v glavni vlogi Mark Damon

25. in 26. oktobra ameriški barvni film DILLINGER ob 17. in 19.30, režija John Milius, v glavni vlogi Warren Oates

KINO PLAVZ

18. in 19. oktobra italijanski CS barvni film NOVA TEKMA ZA ZAKLADOM ob 18. in 20. uri

19. oktobra domači film VESNA ob 10.

20. in 21. oktobra ameriški barvni film AMERISKI GROFFITI ob 18. in 20.

21. oktobra ZAPRTO

23. oktobra italijanski barvni film RIMSKA POSAST ob 18. in 20.

24. oktobra ameriški CS barvni film NA POTI ZA SHILAH ob 18. in 20.

25. in 26. oktobra ameriški barvni film METULJ ob 17.30 in 20. Cene vstopnicam zvišane

KINO KRANJSKA GORA

18. oktobra ameriški barvni film ZASEBNI DETEKTIV

19. oktobra italijanski barvni film RIMSKA POSAST

22. oktobra italijanski CS barvni film NOVA TEKMA ZA ZAKLADOM

23. oktobra ameriški barvni film METULJ

25. oktobra ameriški barvni film AMERISKI GROFFITI

KINO DOVJE-MOJSTRANA

18. oktobra angleški CS barvni film BITKA ZA BRITANIJO ob 19.30

19. oktobra ameriški barvni film ZASEBNI DETEKTIV ob 19.30

25. oktobra italijanski CS barvni film NORA TEKMA ZA ZAKLADOM ob 19.30

Vse obiskovalce kinopredstav obveščamo, da bomo v kratkem predvajali nekaj najboljših domačih filmov:

RDEČI UDAR, v režiji Predraga Golubovića, dobitnik velike bronaste Arene v Pulju, v glavni vlogi Bata Živojinović;

BOMBASI, v režiji Predraga Golubovića, dobitnik srebrne Arene v Pulju, v glavni vlogi Bata Živojinović in Ljubica Samardžić

DR. MLADEN, v režiji Midhata Mućapčića, v glavni vlogi Ljubo Tadić, najbolj gledan film s tematiko iz NOB.

PRVA PREMIERA V JUBILEJNI SEZONI

Amatersko gledališče Tone Cufar Jesenice vabi ob 30-letnici osvoboditve, 25-letnici delavskega samoupravljanja, 40-letnici stavke jeseniških železarjev, 70-letnici rojstva pisatelja Toneta Cufarja in 30-letnici Gledališča Tone Cufar vse občane Jesenic in okolice na predstavo Cufarjevega dramskega dela POLOM. Premiera bo v soboto, 18. oktobra 1975 ob 19.30 s ponovitvijo v nedeljo, 19. oktobra, ob istem času.

Predstave se bodo potem vrstile od druge polovice oktobra dalje v novembur in decembru.

Delo Toneta Cufarja Polom na zanimiv način oživlja dogodke iz revolucionarne preteklosti jeseniškega proletariata. Za uprizoritev je delo pripravil režiser Marjan Stare.

KS BLEJSKA DOBRAVA VABI NA UDARNIŠKO DELO

Svet KS Blejska Dobrava vabi krajanje Dobrave, Lipc in Kočne, da se v čim večjem številu udeležijo udarniškega dela v soboto, 18. oktobra, od 7. do 14. ure. Izvajala se bodo zemeljska dela in priprava zemljišča za povezavo ceste od Zvana na Poljane in izkop kanala za vodovodno napeljavo k Zvanu. Orodje prinesite s seboj.

Svet KS pričakuje, da se bodo akcije udeležili vsi zdravi krajanje in s tem pomagali odstraniti posledice zemeljskega plazua, prebivalcem Kočne pa omogočili varen prevoz na delo.

Svet KS Bl. Dobrava

OBCINSKA KONFERENCA SZDL JESENICE IN RADOVLJICA TER ODBOR AKTIVISTOV OB BIVŠEGA JESENSKEGA OKROŽJA

VABIJO

ob 30-letnici osvoboditve, v nedeljo, 26. oktobra 1975, ob 11. uri na tovariško srečanje nekdanjih aktivistov OF, SPZZ, ZSM, KP, SKOJ in pripadnikov VOS z območja nekdanjega jeseniškega okrožja OF.

Srečanje bo pri biviš gostilni Korošec na Koprivniku, kjer je bil v letih 1944 in 1945 sedež vseh okrožnih političnih forumov.

Sestali naj bi se vsi takratni aktivisti iz celotnega območja sedanjih občin Jesenice in Radovljica.

V kulturnem in zabavnem delu bo sodeloval tudi kvintet Nika Kreigherja iz Sport hotela na Pokljuki.

Poskrbljeno bo za hrano in pijačo, kakor tudi za avtobusni prevoz izpred hotela Jelovica na Bledu ob 8. in 9.30.

Srečanje bo ob vsakem vremenu.

SPREMEMBE LOKALNIH AVTOBUSNIH VOZNIH REDOV

Občane obveščamo, da bomo s ponedeljkom, 20. oktobra, uvedli naslednje spremembe v lokalnih avtobusnih prevozihi:

1. Na liniji Hrušica—Koroška Bela bodo vozili avtobusi tudi od 19. do 21. ure v petnajstminutnih intervalih. Ob 22.05 bo vozil od bolnice na Koroško Belo poseben avtobus.

2. Na liniji Tomšičeva cesta—Bolnišnica uvajamo nove vožnje z odhodom od Gozdne uprave ob 19.20 in 20.45 in od Bolnišnice ob 20.20.

3. Na liniji Jesenice—Blejska Dobrava bo namesto ob 19.05 vozil avtobus od Bolnišnice ob 19.30, od pokopališča pa ob 19.57.

Te spremembe uvajamo zaradi bližnjega pričetka odprtja mrliških vežic in zaradi večkrat izražene želje nekaterih krajanov.

Viator Ljubljana
TOZD Jesenice

ZAHVALA

Sodelavcem obrata družbene prehrane se zahvaljujem za poklonjeno darilo, ki sem ga prejela ob mojem, odhodu v invalidsko upokojevo, obenem jim želim veliko uspeha pri delu.

Malči Penič
Kranjska gora 89

OPRAVIČILO

Opravičujem se tov. Marici Rogan in Andrejki Sečič za nepremišljeno izrečene besede.

Irma Nadižar

POPOLN TRIUMF JESENIŠKEGA HOKEJA

Ljubitelji jesenškega hokeja so bili v soboto, 11. oktobra, priče velikemu uspehu jesenškega hokeja. Najprej so mladi in neizkušeni Kranjskogorci presenetljivo, toda povsem zaslužen v četrtem kolu državnega prvenstva premagali zagrebškega Medveščaka z rezultatom 7:6 (2:1, 1:3, 4:1). Najbrž ni treba posebej poudarjati, da so bili Zagrebčani favoriti tega srečanja, saj so, kot dobro vemo, že v prvem kolu letošnjega državnega prvenstva v Zagrebu presenetljivo »odščipnili« točko državnemu prvaku Olimpiji. Toda igra je pokazala, da mladost, srčnost in izpolnjevanje trenerjevih zamisli lahko tudi proti objektivno boljšemu nasprotniku rodi sadove. Res je tudi to, da so gostje v drugi tretjini vodili že z rezultatom 5:2 in je kazalo, da so Kranjskogorci na robu sigurnega poraza. Toda to se ni zgodilo. Srčni borci, mladi hokejisti Kranjske gore se niso ustrašili niti nasprotnika, niti njegovega visokega vodstva. Igrali so tako kot znajo, borili se tako kot se spodobi. Plod takšne igre je bilo izenačenje v 42. minuti. Takrat pa se je razvila neusmiljena borba na obeh straneh, oba vratarja pa sta imela dovolj dela. Kranjskogorci so povedli, gostje pa izenačili na 6:6, toda le nekaj minut pred koncem je Medved z lepo odmerjenim strelom dosegel sedmi in zmagoviti zadetek za Kranjsko goro.

Ko govorimo o zasluženih zmagi je vsekakor prav, da poglobimo vse mlade igralce, ki so pokazali kako se je treba boriti za svoje barve. Moramo pa omeniti najboljšega igralca tega srečanja, mladega napadalca Kranjske gore Zvoneta Šuvaka, ki je dosegel kar štiri krasne zadetke in je bil na splošno najnevarnejši za vratarja gostov Crnkovića.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Z. Šuvak 4, Fartek, Razinger in Medved po 1.

Prvi letošnji prvenstveni derbi med Olimpijo in Jesenicami je privabil kar okoli 5.000 ljudi v dvorano v Podmežakliji. Ob koncu srečanja pa so se jesenški ljubitelji hokeja res lahko veselili, saj so njihovi mladi in dokaj neizkušeni hokejisti zaslužen zmagali in se na prvenstveni lestvici oddaljili Olimpiji kar za tri točke, kar utegne imeti odločilne posledice v nadaljnjem razpletu državnega prvenstva.

Takoj naj povemo, da je bil derbi hiter, dinamičen, razburljiv in oster. Le v drugem delu je bila nekaj časa igra raztrgana in nepovezana na obeh straneh, toda to ne more pokvariti dobrega vtisa glede prikazane hokeja. Olimpija je kljub porazu pokazala, da je šampionsko moštvo, kajti treba je vedeti, da je na Jesenicah nastopila brez dveh standardnih igralcev Kavca in lanskega letnega strelca prvenstva Vnučka. Kljub temu so Ljubljanci prikazali zelo dobro igranje in je treba priznati, da je bilo razmerje moči približno izenačeno.

Če želimo iskati ključ uspeha v jesenških vrstah, potem sta najbrž dve stvari najbolj vplivali na zmago jesenškega moštva. Velika borbenost vseh igralcev in želja po zmagi ter zelo dober vratar Marjan Zbontar, ki je sicer sokrivce za dva zadetka, vendar je obranil vrsto nevarnih in zahtevnih strelcov, tako da ga mirne duše lahko proglasimo za najboljšega posameznika sobotnega derbija.

Ko so gostje najprej povedli s 3:2, nato pa še 4:3, se je trener Bubnik odločil in breme odgovornosti naložil starejšim izkušenejšim igralcem, tako da ni več pošiljal na led tretjega najmlajšega jesenškega napada. Najbolj dramatičen je bil zadnji del, ko so jesenški hokejisti prek Poljanška izenačili na 4:4, isti igralec je dosegel tudi peti gol in se je rezultat glasil 5:4. Mladi Lepša je izenačil na 5:5 in ko je kazalo, da se bo derbi končal z neodločenim rezultatom je dobro minuto pred koncem Tomaž Košir prodrl po desnem krilu, podal dolg predeleček pred vrata Olimpije, kjer je s precejšnjo hitrostjo pridrsal Milan Jan in dosegel zmagoviti zadetek. Veselja v jesenškem taboru in na tribunah ni bilo konca, kajti to je pomenilo zaslužen trijumf pomlajene jesenške čete.

V trenutkih slavlja je vsekakor potrebno in nujno vedeti tudi to, da smo šele na začetku državnega prvenstva in kljub prednosti treh točk pred Olimpijo je naslov prvaka še zelo, zelo daleč. Če bi jesenški hokejisti zaspali na lovorikah, opustili resnost in prizadevanost, ki je bila vidna v dosedanjih pripravah in je poglavitni vzrok za prvo prvenstveno zmago v letošnjem letu nad Olimpijo, se jim utegne to hudo maščevati.

Letošnje prvenstvo bo dolgo, vrhunski hokej pa ne dopušča neresnosti, nediscipline, najhujše pa kaznuje podcenjevanje.

Gole za Jesenice so dosegli: F. Zbontar in Poljanšek po 2, ter Jug in M. Jan po 1.

MLADINSKO DRŽAVNO PRVENSTVO

JESENICE : KR. GORA 5:15
(4:6, 0:4, 1:5)

V drugem kolu državnega mladinskega prvenstva sta se prejšnji teden pomerili ekipi Jesenic in Kranjske gore. Zmagali so zasluženost starejši, izkušenejši in bolje pripravljeni Kranjsko-

gorci. Mladinci Jesenic so se veliko trudili, toda proti boljši ekipi niso mogli dosti več storiti.

Gole za Jesenice so dosegli: Stros 2, Pajič, Mlinarec in Razpet po 1, za Kr. goro pa: Z. Šuvak in Brun po 3. Ščap, Fartek in Šlibar po 2 ter Drago in Miha Horvat po 1.

V nedeljo, 19. oktobra, bodo mladinci Jesenic gostovali v Zagrebu, kjer se bodo pomerili z moštvom Medveščaka, mladinci Kranjske gore pa bodo prosti.

MOJSTRI OSTANEJO MOJSTRI

Prejšnji terek je okoli 2.500 gledalcev doživelo prijetne trenutke ob spremljanju hokejske tekme jesenških veteranov, v čigar vrstah so nastopili znani igralci povojne generacije jesenških hokejistov, in med avstrijskim drugoligašem Beljakom. Naši, med katerimi so nastopili tudi Felc, Tišler, Knez, J. in B. Jan, ki še vedno aktivno nastopajo v inozemskih klubih, so navdušili in pregazili Beljačane z rezultatom 15:3 (5:2, 3:0, 7:1). Več kot visoka zmaga, pa bo vsem gledalcem ostala še dolgo v spominu izredno duhovita, lepa in mojstrska igra nekdanjih asov jesenškega hokeja, ki so še enkrat pokazali, da mojstri še dolgo ostane mojstri.

V vrstah jesenških veteranov je nastopil tudi trener sedanje generacije jesenških hokejistov in eden izmed najboljših hokejistov Čehoslovaške Vlastimil Bubnik, ki je skupaj s Felcem uprizoril vrsto nepozabnih potez in akcij. Prav ta dva igralca, še posebej pa Albin Felc, sta bila centralni figuri srečanja, čeprav tudi ostali niso vliko zaostajali, kljub temu, da nekateri že precej časa niso drsali. Toda, kot smo že rekli, mojstri ostanejo mojstri, dokaz več pa je bil prav torkov nepozabni nastop jesenških veteranov.

Gole za domačo ekipo so dosegli: Mlakar 4, Bubnik 3, Felc in Pirc po 2 ter Brun, B. Jan, Klinar in I. Jan po 1.

Nogomet

BLED : JESENICE 1:3 (0:1)

V soboto, 11. oktobra, so jesenški nogometaši gostovali na Bledu, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z istoimenskim moštvom in zmagali z rezultatom 3:1 (1:0). Jeseničani so proti pričakovanju zaigrali dobro, predvsem pa učinkovito. Ustvarili so si priložnosti za doseg gola, eno od teh je v 23. minuti realiziral srednji napadalec Mlakar, ki je na nesebično podajo Kovačiča premagal domačega vratarja.

V drugem polčasu so Jeseničani nadaljevali z dobro igranje in že v 52. minuti z golom Senada Rakovića povedli z 2:0. Samo štiri minute kasneje je tokrat najboljši igralec v jesenškem napadu Kovačič, dosegel tretji gol za svoje moštvo in tako zapečatil usodo domačinov. Blejci so dosegli častni zadetek v 66. minuti iz dvomljive enajstmetrovke, saj je bil prekršek nad napadalcem domačega moštva narejen zunaj šestnajstmetrskega prostora. Strelec gola je bil Milan Novak.

S to zmago so se nogometaši NK Jesenice povzpeli na osmo mesto na prvenstveni lestvici.

JESENICE : ALPLES 2:1 (2:0)

V soboto dopoldan so jesenški pionirji odigrali prvenstveno tekmo s pionirskim moštvom Alpleša in zmagali s tesnim rezultatom 2:1 (2:0). Fizično šibkejši domačini so bili boljši v prvem polčasu, ko so imeli še moči. V drugem polčasu pa so fizično močnejši gostje prišli bolj do veljave. Vendar je kljub nenehnemu pritisku gostov našim najmlajšim nogometašem uspelo obdržati zmago. S to zmago so jesenški pionirji še vedno na drugem mestu na prvenstveni lestvici.

Gole za jesenško moštvo so dosegli: Kučko in Zubanovič.

V soboto, 18. oktobra, igra člansko moštvo prvenstveno tekmo z moštvom Triglava iz Kranja, lanskega letnega člana ZCNL. Tekma bo ob 15. uri in 15 minut na igrišču v Podmežakliji.

Pionirsko moštvo gostuje v soboto v Bohinju, kjer bo ob 10. uri odigralo prvenstveno tekmo s tamkajšnjimi pionirji.

Mladinci igrajo v nedeljo, 19. oktobra, ob 10. uri dopoldan na domačem igrišču prvenstveno tekmo z mladinskim moštvom Korotana iz Kranja.

Ljubitelji nogometa vabimo, da si ogledajo zanimiva prvenstvena srečanja naših moštev in jim s športnim bodrenjem pomagajo pri osvajanju prvenstvenih točk.

Kegljanje na ledu

PRIČETEK SEZONE

V okviru proslav in prireditev v letošnjem letu je klub kegljarjev na ledu Jesenice, z organizacijo medklubskega turnirja, ki je bil v nedeljo, 12. oktobra dal svoj prispevek temu praznovanju.

Povabilu na ta turnir se je odzvalo skupno 13 ekip kegljačev iz klubov: Jesenice, Kranjska gora, Rateče, Bleda in Zirovnica.

Jesenški hokejisti — veterani, pred tekmo z Beljakom, 7. oktobra — v drugi vrsti z leve: Felc, Brun, Klinar, Bubnik, Pirc, I. Jan, Ravnik; v prvi vrsti: Mlakar, B. Jan, Knez, Tišler in Eržen.

Odbojka

BOVEC : JESENICE 3:0 (8, 14, 13)

V drugem kolu so Jeseničani gostovali pri ekipi Boveca, ki je ena izmed favoritov za prvo mesto. To vlogo, ki smo ekipi pripisovali že pred tekmo, je popolnoma upravičilo še posebno zato, ker Jeseničani niso pokazali take igre kot preteklo soboto.

V prvem setu so domačini vseskozi vodili in ob odlični igri igralcev Marke in Gasperšiča sigurno osvojili set. Ves nadaljnji potek tekme je bil zelo izenačen. Tako so Jeseničani vodili v drugem kot v tretjem setu, pa so na koncu zaradi premajhne zbranosti seta izgubili. V opravičilo bi lahko navedli le to, da ekipa ni bila kompletna, saj zaradi snega na Vrščici ni pripotoval Počotnik, pa tudi Divjak je bil prehlajen. Kljub vsemu pa so Jeseničani prelahko pustili točke Bovecu, saj bi ob malo drugačnem razpletu lahko prišlo do daljšega boja.

Za Jesenice so nastopili: Divjak, Bogataj, Bergelj, Rössler, Kobal, Legat in Prešeren.

V soboto bo na Jesenicah gostoval vodilni Branik, ki je v prvih dveh kolih gladko zmagal s 3:0. Domačini upajo, da se bodo z dobro igranje oddolžili za poraz spomladi v Mariboru.

P.

PRVA ŽENSKA REPUBLIKSKA LIGA

Poleg moške ekipe, so tudi dekleta pričela s tekmovalnim v 1. republiški odbojkarški ligi. Jeseniška ekipa nastopa v letošnji sezoni precej pomlajena, vendar bi se morala z resnim delom tudi ta ekipa uspešno upirati drugim ekipam v ligi. Do sedaj sta bili na sporedu dve koli. V prvem kolu so se igralke pomerile s tradicionalno neugodnim nasprotnikom vrsto FUŽINARJA iz Raven na Koroškem.

JESENICE : FUŽINAR 0:3

Jeseničanke so nastopile v naslednji postavi: Mahnič, Lukek, Rabzelj, Baloh, Tušar, Purger Mimi, Purger Kati.

Kljub porazu so se jesenške odbojkarice dobro upirale nasprotnicam, predvsem v prvem setu, ki bi ga lahko z malo več sreče odločile v svojo korist. V nadaljnjem poteku igre pa je prišla do izraza boljša uigranost nasprotnice ekipe.

V drugem kolu so odbojkarice Jesenic gostovale na Viču v Ljubljani.

JESENICE : VIČ 3:1
(9:15, 15:8, 15:9, 15:10)

Postava: Mahnič, Lukek, Rabzelj, Tušar, Strajnar, Purger Mimi, Purger Kati, Purger Martina.

Viška ekipa je spomladi presenetila našo ekipo z zmago 3:2 na Jesenicah. Prvi set so naše igralke začele zelo dobro, saj so povedle 4:0. S servisi Lipušekove pa so domačinke prevzele pobudo in odločile prvi set v svojo korist. V nadaljnjih treh setih so gostje uredile svoje vrste in z zelo dobro igranje na mreži popolnoma nadigrle domačinke.

Prve tri ekipe so prejele pokale.

C. E.

Rokomet

PRVI PORAZ DOMA

V hladnem in deževnem vremenu so se rokometarji Jesenic na igrišču za osnovno šolo v soboto, 11. oktobra, pomerili z ekipo Dupelj. Tekmo, ki sta jo slabo sodila Kramar in Bernard iz Kranja, so dobili gostujoči igralci.

Za RK Jesenice so nastopili: Sporar B., Korenč, Radinovič, Peternelj 6, Geršak 2, Pogačnik 4, Subić 1, Pavlič 2, Ažič 1, Sporar J. 1 in Boldžar.

Jeseničani, so nastopili v soboto oslabljeni, brez najboljšega strelca ekipe Prešerna, ki je kaznovan, zato pa je kot novinec prvič zaigral Ažič in dosegel tudi prvi zadetek. Nekaj časa pa iz neznanih vzrokov ne nastopa tudi mladi Sečaj. Rokometarji Jesenic so prvenstveno tekmo LCRL — sever, proti Dupljam začeli dobro, povedli so, nato pa popustili. Gostje so tako lahko tudi s pomočjo obeh sodnikov, posebno Bernarda, ki je vse preveč sejal igranje in ni puščal prednosti, ter s tem dajal možnosti igralcem Dupelj, da so se vračali v obrambo, prevzeli pobudo. Domačini so sicer rezultat izenačili na 10:10, nato pa so Dupljani spet povedli in dobili prvi polčas z 12:11. Gostujoča ekipa je bila tudi v drugem polčasu boljša, predvsem pa so izkoristili vse dosojene sedemmetrovke, medtem, ko so Jeseničani od šestih dosojenih, dosegli le en zadetek. Tekmo so dobili igralci Dupelj s 27:17.

V soboto so Jeseničani doživeli prvi poraz na domačem terenu. Čeprav zaslužen, pa lahko tudi tokrat grajamo slaba sodnika, katerima očitno ni bilo za drugo, kot da čimprej odpisata konec tekme, ne glede na posledice, in da pobereta svoj honorar (za sojenje ene tekme LCRL dobi en sodnik 200,00 dinarjev), ter odideta, ne da bi imela slabo vest, da sta s svojim slabim sojenjem to ali drugo moštvo oškodovala. Jeseniški rokometarji so v soboto grešili tako v napadu kot v obrambi, bili so tudi slabi realizatorji sedemmetrov in posledica take igre je seveda poraz. Jeseničani so po šestih tekmah LCRL — sever na devetem mestu med dvajsetimi ekipami.

V soboto, 18. oktobra, gostujejo v Kranju, kjer se bodo pomerili z ekipo Save.

-tok

POD KRILOM DELTE

Vsak dan več je v časopisih pisanega o »športu norcev«, letenju z delta krilom, ki se ga je prijel tudi ime zmanj. Naneslo je, da je tudi mene oplazil val te mode; prijatelj me je naučil osnovnih veščin letenja in me spodbudil, da sem tudi sam »sfrčal«. O zgodovini in teoriji letenja je bilo že dosti pisanega, jaz pa bi rad omenil le nekaj vtisov čisto navadnega zemljana, ki je pač po naključju zašel med »leteče norce«.

Mnogi so me vprašali čisto enostavno: »Je težko letati?« Odgovor pa ni tako preprost. Težko je že na primer nositi petindvajset kilogramov težko »zverino« v strmi breg, potem z njo vred steči po bregu navzdol, ob pristanku pa nemalokrat trdo pristati na nogah. Pa spet nazaj v breg, pa spet navzdol. V svoji vni pozabiš na počitek, čez dva dni imaš pa take noge, da komaj prestopiš stopnico.

Glede znanja je pa nekako tako, kot pri nekaterih drugih športih. Prvi korak na drsalkah je težak, negotov in večinoma tudi boleč, ko se znajdeš na zadnji palati. Pri zmanju pa je prvi polet še salamsko nevaren. Skoraj vsi letalci, s katerimi sem se pogovarjal, so prve polete plačevali z buškami (tudi

sam nisem bil izjema). Na zemlji se lahko — pravzaprav se moraš naučiti vse tiste teoretične podrobnosti, resničnost pa dojemajo le potem v zraku. Preden pa dojameš, je včasih prepozno. No, prvi neuspehi so povečini brez posledice, če je le način urjenja primeren.

V osnovi je krmarjenje zmanja čisto enostavna reč. S premikom svojega telesa v odnosu na »triangel«, za katerega se držiš, spreminjaš težišče krila in s tem smer leta. Seveda pa je v zraku te gibe treba prilagajati terenu in gibanju vetra. Poznavanje delovanja vetra in zračnih tokov je nujno potrebno, preden se spustiš s še tako majhnega kuclja.

Brž, ko steče debata o teh »letečih norcih«, je takoj prisotno razmišljanje o strahu in na drugi strani o korajžju. Tudi mene so spraševali, če me je bilo strah. Saj me ni sram povedati, kako me je pestilo ob prvem poletu. Nekaj takega, kot takrat, ko sem se prvič spustil čez malo večjo smučarsko skakalnico, ali ko me je čoln prvič potegnil s smučmi po vodi. Le tokrat je bilo mnogo huje.

(Se nadaljuje)